

EGYETÉRTÉS

Előfizetés árak: Egyszeri 60 koron. Féléves 14 koron.
Háromhónapos 7 koron. Egy hónapra 6 koron 40 fillér.
Egyes újságok helyén és utólag 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztő és kiadóhivatal
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 722. Kiadóhivatal 723.

Az ingyen tudás.

Budapest, június 1.

A nép javát szívében viselő politikus előtt ideálisabb cél nem lehet annál, hogy a nép minden rétege bevonassék a tudományok lehetőleg legegységesebb körébe. E cél felé kétségtelenül sokat tett ma Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter. Két törvényjavaslatot tett le a Ház asztalára. Az egyik arról szól, hogy Magyarországon minden népiskolában ingyenes lesz a népoktatás. Csak ötven fillér beiratási díjat fognak kérni a tanulótól, de ezt is elengedik, ha nem tudja megfizetni. A másik javaslat a gazdasági népoktatásról szól. Gazdasági népiskolákat fognak fölállítani, ahol a tanítás szintén ingyenes lesz. Így ez a plánum fölségesen füst. Sajnos, vannak árnyékoldalai is.

Tudjuk, hogy Magyarország közoktatásügyének legsebezhetőbb pontja az, hogy az oktatás jobbra a felekezetek kezében van. Ha vannak, kik tisztelik a felekezetek kulturmissziójának fontosságát, bizonyára mi vagyunk azok; de mi mindenképp fölé az egységes, magyar nemzeti államot helyezük. Az egységes magyar nemzeti állam olyasvalami, mely előtt mindennek, de mindennek el kell törpülnie. Nos, a magyar egységes nemzeti állam kiépítése, addig, míg az iskolák java a felekezetek kezében van, ki-

méra. Igaz, vannak felekezeti iskolák, hol a magyar nemzeti szellem éppoly tüzesen lobog, mint bármelyik állami iskolában. De jórésében az egységes magyar állameszme ellen küzdenek. Apponyi tudja ezt legjobban.

Mikor a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat jött a Ház elé, e törvényben egy csomó paragrafus arra volt kihagyva, hogy a felekezeti iskolákban dúló nemzetellenes szellemet megölje. A közoktatásügyi miniszter akkor azt mondta, hogy ezzel a törvényvel — ha adnak neki néhány esztendei haladékot — kiirtja az iskolákból a hazafiatal szellemet. Apponyi jószándéku ember; bizonyára azt hitte, hogy a gyakorlatban éppoly fognak funkcionálni a paragrafusok, mint ahogy a miniszteri bürokráciában funkcionáltak. Azóta alkalmassint észrevette, hogy néhány szakasszal nem lehet egy terebélyes mély gyökertű bajt kiirtani. Sohsem fogják addig az iskolákban azt tanítani, amit az állam akar, míg az iskola nem lesz az államé. Hiábavaló a sok fő- és mellék-felügyelő; az iskolában az a szellem fog uralkodni, amely az iskola-föntartó inyére való. Csak az állami iskola az, hova a magyar nemzeti szellem egész erejével bevonulhat.

Vajjon Apponyinak ez a törvényjavaslata, melyet ma tett le a Ház asztalára, e célú szolgálja-e? Erre azt le-

het mondani, hogy éppen ellenkezőleg. A közoktatásügyi miniszter törvénye ugyanis a felekezeti iskolákat kárpotólja az elveszített tandijáért. Tehát ahelyett, hogy a gyermekek fizetnének a felekezeteknek, az állam fog nekik fizetni: — úgy, hogy valamilyen módon „államosították” az iskolákat, de úgy, hogy az állam fizet, de a felekezetek tovább teljes hatalmulag parancsolnak iskoláikban. Ez a javaslat határozottan megerősíti a felekezeti iskolákat, amennyiben minden anyagi gond alól fölmenti őket, eddig nem volt biztos a tandij-jövedelmük, az állam most biztosítja azt nekik. Ez az intézkedés semmiesetre sem szolgálhatja az egységes magyar nemzeti eszmét.

Ezt tudva, vajjon mit marad még az ingyenes népoktatásból? Ha lenne iskolánk annyi, amennyi kell és tanítónak sem lennének szükiben, akkor az ingyenes népoktatás bizonyára élénk lendületet adna az elemi tudás terjedésének. De hiszen háromfőtály millió gyermek azért nem jár iskolába, mert nincs iskola; mi haszna van neki belőle, hogy ingyenes lesz a népoktatás? Azért ő ezután sem járhat iskolába, miután iskola nincsen. Mit gondol Apponyi, mikor tesz nagyobb szolgálatot a magyar közoktatásnak, akkor-e, ha állami iskolát épített, vagy pedig akkor, ha a román felekezeti iskolák számára biztosítja a tandíjat? Nem habozunk kijelenteni, hogy

Pásztoróra.

Írta: Hevesi József.

(Utánnyomás tílos.)

A Hotel de Paris kis asztalkáinál, a kis piros-ernyőjű lámpák mellett egyébről sem esett szó, mint Monte-Carlo legújabb szenzációjáról.

A múlt éjszaka meggyilkolva találtak egy orosz grófot az Omphale-villában, melynek bér-ölje egy demi-monde volt, a Tizián-haju Camena. Egyedül lakott a villában és itt fogadta látogatóit. Mikor reggel a takarító jelentkezett, még minden zárva volt. Délután azután gyanusnak tetszett neki a dolog és jelentést tett. A rendőrség megjelent. Feltörték az ajtókat. A villában nem volt élő lélek. A kis boudoirban egy holttestre akadtak, melyben egy orosz grófra ismer-tek, aki alig pár napja, hogy Monte-Carloba érkezett.

A nyomozás kiderítette, hogy a gróf az elmúlt este nagy szerencsével játszott a kaszinóban és hogy Camena nagyon barátkozott vele. Többet azt is látták, hogy Cyronál együtt pezsgőztek és hogy onnan kocsiiban távoztak éjjel után.

Camena eltűnt. Semmi nyoma.

A rémes eset igen élénken foglalkoztatta a kis asztalkák mellett ülő, többnyire csak alkalmi párokat, a nagyvilági viveuröket. Nagyon közelről érintett sokat közülük ez az eset, mert hiszen ilyen futó kaland nem volt ismeretlen előttük.

Az egyik asztalnál, melyet csupa férfiak ültek körül, szintén ez az eset volt a beszéd tárgya.

Csaknem mindegyik jól ösmerte a lánghaju Camenát. Tudták róla, hogy vad és szenvedé-

lyes, de gyilkosságra senki sem tartotta volna képesnek.

És vita indult meg abban az irányban, hogy vajjon csakugyan Camena volt-e a gyilkos? Hogy érzelmi motívumok bírták-e a szörnyű tett elkövetésére? Vagy anyagi okok? Mely utóbbi föltevés nagyon valószínűnek látszott. Mert a meggyilkolt grófnál alig találtak néhány frankot. Holott a kaszinóból egész vagyonnal távozott.

És ezek a nagyvilági urak aztán tárgyalni kezdték azokat a veszedelmeket, melyekkel az ilyen röpké kalandok járnak. A férfi többnyire be van pezsgőzve és a szerelmi mámorok rab-ságában áll, a nő pedig pénzre áhítozik és nagyon könnyen visszaélhet a neki annyira kedvező helyzettel, a féli mámoros gyöngeségével.

És egyszerre mindenki emlékezett hasonló esetekre, nagy veszedelmekre, melyekből a kalandba bonyolódott férfi egyáltalában nem, vagy csak nagy nehezen tudott megmenekülni.

Du Berry gróf, aki már sok hamvas barackba harapott és akinek szerencséje az asszonyok körül közmondásos volt, a következő történetre emlékezett vissza:

— Pár évvel ezelőtt Nizzában egy gyönyörű szép (még most is érzem, hogy mennyire banális minden epitheton orans, ha arról a nőről van szó!) mondom, egy remekbe teremtett magas, karsu, szép asszonyt pillantottam meg a Place de Masénán. Oly feltűnő szépség volt, hogy szinte szívdobogást éreztem, mikor megláttam. Természetes, hogy rögtön nyomában maradtam és elkövettem mindent, hogy szemem találkozzék a szemével, hogy tekintetem ölelje az ő tekintetével. Egyszer, csak egyetlen egyszer nézett reám. — fel kellett, hogy tűnjek neki, any-

nyiszor botlottam bele, — de a tekintete oly jég-hideg volt, oly metszően éles és oly előkelően visszautasító, hogy menten tisztában voltam vele: itt vajmi keveset, vagy egyáltalán semmit sem remélhetek. Természetes, hogy tartózkodásom még inkább izgatott. Hiszen tudjátok, hogy a szerelemben az akadályok csak korbácsolják a vágyakat és azok leküzdése csak szinesebbé, bujábbákká varázsolja a gyönyörök virágát.

Mondanom sem kell, hogy 24 óra lefolyása alatt már mindent tudtam erről a nőről. Lengyel asszony, egy kis villában lakik, messze künn a tengerparton. Az urával van együtt, aki nagy beteg.

Minden praktikáját a hódítás mesterségének kipróbáltam. Eredmény nélkül. Ajándékok, levelek, izenetek, alkalmas közvetítések: mind hiába. A legmakacsabb visszautasítás az egész vonalon. Nagyon izgatott a dolog és mert minden áron győzni szerettem volna, a leghevesebb ostromállapotban tartottam a szép lengyel asszonyt.

De ő még csak egy tekintetere sem méltatott.

Ugy, hogy már egészen elcsüggedtem.

Egy napon a telefonhoz szólítanak és megbizottam, aki folytonosan a szép asszonyt kémlelte, azt jelentette nekem, hogy az üldözött vad éppen most indult egyedül a vasúthoz és valószínűleg Monte-Carloba rándul át.

Pár perc múlva már kocsiiban ültem és vágattam ki a vasuti állomáshoz.

Éppen mikor megérkeztem, indult el egy vonat. Az egyik ablaknál az én szép asszonyom ült. Késő volt, már nem szállhattam fel.

Nagyon boszantott, hogy lemaradtam és alig

az első gondolat szerencsésebb lett volna.

Am mit Apponyi tett, nem fog tulajdonos nagy nyomot maga után hagyni. Nem kell hozzá nagy tehetség annak megjósolására, hogy a törvényjavaslat nyomán az iskolákba járók száma nem fog szédítő mértékben emelkedni. Ha a népoktatásnak minden attribútuma meg lenne Magyarországon — s a népoktatás az állam kezében lenne — akkor az ingyenes népoktatás (hozzáfűzve az ingyen tankönyveket) vívmány, haladás lenne. De így beledobva mezitelenül, csak a felekezeti iskolák megerősítésére fog szolgálni és a nemzeti kultúra nagy hasznát nem fogja látni.

A miniszter másik javaslata, a gazdasági népoktatásról szóló, szintén nem fog sok vizet zavarni. Az e fajta törvények papirosan pompásan terpeszkednek; de a gyakorlatban nagyon kevés a látszatjuk. Németországban és Angolországban az ilyen gazdasági iskolákat nagyobb anyagi erővel forszírozták, mint amennyivel az egész magyar közoktatásiügyi budget rendelkezik, de főlemlítésre méltó eredményeket nem tudtak elérni.

Budapest, június 1.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatja a büntető-novella általános tárgyalását. Megelőzőleg az appropriációt szavazzák meg harmadszori olvasásban. A napirenden szerepel még több vicinális engedélyezéséről szóló javaslat, az összes kész mentelmi ügyek s a kérvények.

A Ház pünkösdüli szünete. A pünkösdüli ünnepek alkalmával ötnapos szünetet tart a képviselőház. A szünet pénteken, e hó 5-én kezdődik és pünkösd utáni keddig tart bezárólag. Az első ülés szerdán lesz. A nyári szünet június tizenötödike körül kezdődik s így az előkészületben levő javaslatok nagyobb része az őszre marad. Ebben a tárgyban ma a képviselőház ülése előtt Wekerle Sándor miniszterelnök hosszabb tanácskozott Justh Gyula házelnökkel,

vártam a legközelebbi expresszt, hogy utána mehessek.

Mikor ide érkeztem Monte-Carlóba, egyenesen a kaszinóba rohantam. Ha már átjött, holt bizonyos, hogy csak itt találhatom.

Az atrium tele volt, de a szép lengyel asszonyt nem láttam. Benn a termekben asztaltól asztalhoz mentem és megnéztem mindenkit. Végre egy trente-et-quarante-asztal mellett megpillantottam. Ott állott és nézte a játékot.

Egyedül volt. Jól megfigyeltem. Nem volt vele senki és nem flirtelt senkivel.

Ugy foglaltam helyet, hogy szembe nézhessek vele. És őh gyönyörök gyönyöre! Mikor megpillantott, elpirult és lesütötte a szemét.

Éreztem, hogy lángol föl a vérem, most már bizonyos voltam benne, hogy közel vagyok a diadalhoz, a győzelemhez.

Közelebb léptem hozzá és valami banális udvariassággal kötöttem bele.

Láttam, hogy küzd magával. Láttam, hogy szeretne büszkén visszautasítani. Láttam, milyen nehezére esett büszkeségét leküzdeni.

De mindegy, most már meg volt az archimedesi pont, melyről őt hűségének sarkáiból kifordíthatom.

Nem utasított el. Válaszolt a kérdéseimre. Sőt valami találó megjegyzéseimre még el is mosolyodott.

És nekem ez elég volt. Mondhatom: boldoggá tett. A nyomában maradtam és nem engedtem ki többé karmaim közül.

Mindenféle csábító meghívást kockáztattam meg. Visszautasította valamennyit. Neki vissza kell menni estig Nizzába.

És lekísértem a vonathoz. És egy coupéba ültem vele. És fölajánlottam neki kocsimat, hogy hazaviszem. Elfogadta.

akivel megállapította, hogy mely javaslatok kerüljenek még a szünet előtt a napirendre.

Bizottsági jelentések. A képviselőház mai ülésén több bizottsági jelentést terjesztettek be, még pedig a közegészségügy rendezéséről, továbbá a vízügyi beruházásokról, a rudolfsnádi árvízmentesítéséről és a budapest—vác—gödöllői villamos vasutáról szóló törvényjavaslatok tárgyában. A közegészségügy rendezéséről szóló törvényjavaslatról a közigazgatási és pénzügyi bizottság terjesztette elő jelentését. Mind a két bizottság igen fontos intézkedéseknek tartja a törvényjavaslatot és ajánlja elfogadásra. A vízügyi beruházásokról szóló törvényjavaslatról a pénzügyi és közlekedési bizottság, valamint a vízügyi bizottság terjesztette elő jelentését. A vízügyi bizottság behatóan foglalkozik a javaslattal és elmondja, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek ezen nagyarányu terve végleg meg fogja valósítani a vízi hálózatok rendezését, amelyet az 1888-iki törvény kezdeményezett. Ezenkívül még a pénzügyi és közlekedési bizottság tett jelentést a rudolfsnádi árvízmentesítési intézkedésekről és a vác—gödöllői villamos vasutáról szóló törvényjavaslatok tárgyában. Mindkét bizottság a javaslatokat elfogadásra ajánlja.

A költségvetés a főrendiházban. A főrendiház pénzügyi bizottsága csütörtökön délelőtt 10 órakor ülést tart. Napirend: az 1908. évi állami költségvetéséről szóló törvényjavaslat s az ezzel kapcsolatos jelentések; esetleg a képviselőháztól időközben még beérkező egyéb tárgyak. Bejárat a XII. sz. kapun.

A nemzeti bank mellett. A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt gyűlésén Szokoly Tamás orsz. képviselő, pártelnök bejelentette, hogy a párt legközelebbi közgyűlésén indítványt fog előterjeszteni, intézzen feliratot a párt a képviselőházhoz és az országos függetlenségi párthoz az önálló magyar nemzeti jegybanknak 1911 január 1-ére való feltétlen megvalósítása iránt. A pártgyűlés zajos helyesléssel vette tudomásul Szokoly Tamás bejelentését és a feliratok elkészítésével Fried Ferenczet bízta meg, kit egyben felkérte arra is, hogy a legközelebbi városi közgyűlésen a párt nevében ez irányban felszólaljon.

A bank-szakértők meghallgatása. A bank-bizottság szerdán délután kezdi meg a szakértők meghallgatását. Szerdán Barta Arnold, az Agrárbank igazgatója, Walder Gyula, a Pesti Hazai Takarékpénztár igazgatója és dr. Mandelló Gyula jogakadémiai tanár mondják el véleményüket. Csütörtökön gróf Dessewffy Aurélt, ögróf Pallavicini Edét, dr. Jankovics Béla magántanárt és Maróti Fürszt Bertalané, az Omke alelnökét hallgatják meg. Pünkösd után a következő sorrendben jelennek

A kocsiiban egész uton szóvalan volt. És láttam, mennyire küzdött magával. Idegesen rezdült össze bizalmasabb mozdulataimra és a szeméből szinte kihullottak a könnyek.

A villához érve, egész merészen intéztem hozzá a kérdést:

— Mikor láthatom önt viszont, asszonyom? Egy perczig habozott. Aztán szinte szégyenkezve, akadozva hebegte:

— Ha ezer frankot adhat, még az éjjel nyitva lesz az ön számára ez az ajtó.

Átnyújtottam neki a bankjegyet és boldogan csókoltam meg szép, puha kezét.

— Tehát a viszontlátásra, ma este!

— A viszontlátásra éjjel után.

Boldogan távoztam el a szép asszonytól.

A cercle-be mentem, hogy éjjelig valahogy agyonüsssem az időt és lecsillapítsam izgatott idegeimet.

Végre eljött az éjjel is.

Dobogó szívvel ültem a kocsiiba és ráparancsoltam, hogy a szép asszony villájához hajtson.

Nagyon boldog voltam és egyáltalában eszembe sem jutott még csak gondolni sem arra, hogy a kalandom veszedelmes is lehet.

Különbözn is minden kalandnak a veszedelem adja meg a mámoros izgalmat, mint némely gyümölcsnek a dér csipése ad zamatot.

A kocsit persze a villától kis távolságban megállítottam és ráparancsoltam a kocsisra, hogy várjon rám.

A kapu nyitva volt és az ajtó is, melyre az este a szép asszony mutatott.

Halkan, zajtalanul, Don Juan óvatosságával léptem be. Egy diszkrétan világított kis boudoir nyílt meg előttem.

A gyönyörű szép asszony már várt reám. Kezét nyújtotta, de mikor érezte, hogy bizal-

meg a szakértők a bizottság előtt: Kornfeld Zsigmond, Láncty Leó, Jellinek Henrik, dr. Halász Sándor, Lányi Mór képviselő, Mezey Gyula, Tauszig B. Hugó, Szabó Kálmán képviselő, Chorin Ferencz, Crnadak Milivoj (Fiume), Korosác F. G. és Kresicz Vladimir. A szakértők véleményét gyorsírói feljegyzések alapján fogják publikálni.

A tiszti fizetések felemelése ellen. Háromszékmegyében az iflyefalvi választókerületben a függetlenségi és 48-as párt Sepsiszentgyörgyön Kis Lajos ref. lelkész, pártelnök vezetésével tartott választmányi gyűlése egyhangulag hozott határozattal felkérte dr. Szacsavay Gyula kézdívásrhelyi ügyvédet, mint a háromszékmegyei függetlenségi és 48-as párt elnökét, hogy a tiszti fizetések felemelése tárgyában tartandó tanácskozás vegyet az egész vármegye függetlenségi pártját hívja össze.

Beszámoló. Markos Gyula, a péteri kerület orsz. képviselője vasárnap tartotta beszámolóját Zavazon és Nagyécsett. Mind a két helyen lelkes közönség üdvözölte a képviselőt. A kerület felkérte a képviselőt, hogy az önálló magyar jegybankért folytatott küzdelmet tovább is folytassa.

A paksi mandátum. Szekszárdról jelentik: Tolna vármegye központi választmánya ma tartott ülésében a paksi képviselőválasztás napját jun. 20-ra tüzte ki. Választási elnök Fördös Géza paksi ügyvéd, helyettes elnök Angyal Béla dunaföldvári kir. közjegyző lesz.

A választási mozgalom nagy arányokban folyik. Eddig két jelölt küzd, mind a kettő a függetlenségi párt programját vallja magáénak. Tegnap, vasárnap tartották meg mind a két pártban a jelölő értekezletet. A választók egyik része báró Jeszenszky Ödön paksi szolgabíró jelölte, akit Rátkay László orsz. képviselő is ajánlott a választóknak. Kossuth Ferencz a következő sürgönyt intézte báró Jeszenszkyhez: „Pártunk központja nevében tudatom, hogy az országos függetlenségi és 48-as párt önt, mint pártunk hivatalos jelöltjét, teljes erkölcsi erővel támogatni fogja. Pártunk ismeri a paksi választókerület hazafiságát és erősen bízik abban, hogy e kerület, mint sok évekig a multban, úgy a jövőben is a mi táborunkban fogja megszokott díszes helyét elfoglalni, velünk fog küzdeni hazánk jogaiért, felvirágzásáért, államiségének, függetlenségének kivívásáért az adott helyzethez alkalmazva fegyverét, mert bebizonyult, hogy csak így érhetjük el magasztos célunkat. Kossuth, elnök.”

Báró Jeszenszky pártja bár nagy, de az ellenjelöltje, Mádi-Kovács János paksgyapai földbirtokosé, a tegnapi délután megtartott jelölő ér-

masabbban szoritottam meg: hirtelen visszarántotta.

A bübajosán szép asszonynak ez a félénksége csak fokozta vágyaimat.

Hiszen ezt az asszonyt még meg kell hódítanom.

És csakhamar hozzáálltam a hódítás gyönyörű művészetéhez.

Azon voltam, hogy bizalmát megnyerjem, hogy idegenkedését megtörjem, hogy rokonérzést ébresszek benne irántam, hogy fölkeltem benne az asszonyt, hogy meggyőzzem rajongó odaadásomról, inádatomról, szerelmemről és vértörrelő vágyaimról.

A legnagyobb gyönyörűség így — mondjuk gombról-gombra, kapcsolól-kapocsra — meggyőzni, megnyerni, lefegyverezni egy szép asszonyt.

És már felém mosolygott a siker menyországa, már izgató csábítással korbácsolta véretemet a csipkék rózsaszínű sejtelve és éreztem, mint enged mindjobban a szép asszony ellentállása: midőn egyszerre csak valahonnan egy messze szobából kiáltás hallatszott:

— Katharina! Katharina! Ó meghal!

Az asszony összerezgett, mintha villám sújtotta volna.

És egyszerre csak, mint valami vad tigris szökken fel, az asztalon levő tárcza után nyult és aztán az arcomba vágta a bankjegyet, amit az imént adtam neki és szinte rekedt hangon rikácsolta:

— Menjen, takarodjon a maga becsstelen pénzével... Most már nem kell!... Most már nem kell!... Hisz az uram meghal... az uram meghal!

És föltépte az ajtót és zokogva rohant a másik szobában haldokló urához.

kezeletlen megjelenteket tekintve, szintén igen erős. A jelölt a híres Mádi-Kovács György volt tábornagytestvére fia és nagybátyja révén, kit a paksi nép bálványozott s akinek Paks környékén kiterjedt rokonsága van, nagy népszerűségnek örvend. A Mádi-Kovács-párt jelölt értekezletén küldöttséget választottak, mely legközelebb meg fog jelenni Kossuth Ferenc előtt, hogy a kerület hangulatáról tájékoztassa. Amint hírlik, a balpárt és a keresztény-szocialista párt is állít jelöltet. Különben a helyzet pünkösdi vasárnapján fog teljesen kialakulni, amikor népgyűlés lesz a jelölések dolgában.

A t. Házból.

I. Események.

Fele se tréfa, sőt az egész, amit elmondunk, határozottan komoly: a képviselőházban most, a saison végén események vannak. Hallgat a humor, az anekdoták ritkábban bukkannak fel, néha erőszakkal kell kivájni az egyhangúság földjéből s a krónikás bátran azt mondhatná, hogy az ülések unalmasak. Eközben azonban mindennapra akad esemény, ami a politikai élet komolyabb tanulmányozóit foglalkoztatja s alighanem odajutunk, hogy becsesebbeknek vallhatjuk ama napokat, amikor a humor szünetel, mint amidőn a jókedvű anekdoták seregestül röplenek fel, de a munkában nincs látszat. Az anekdota-piaczon csaknem verseny nélkül áll a sokoldalú Kelemen Samu a mindennapi nagy kínálattal s csekély kereslettel szemben. Megtudjuk tőle, hogy miként történt a függetlenségi behódítása a pozsony-bécsi villamosvasut indítványának támogatására. Amikor a Sziklay Ödön indítványának indokolása következett volna, Kelemen Samu véletlenül a Szerényi háta mögött ült. Csodálkozva látta, hogy az alkotmánypárt nagy számban van jelen, de még azon is csodálkozott, hogy maga Szerényi oly korán jött be.

— Muszáj volt, — szölt hozzá bizalmasan az államtitkár. — Minden oldalról czitáltak. Ime itt van Popovics Sándor államtitkár-kartársamnak is egy távirata, amelyikben egyenesen a kerülete érdekére hivatkozva felszólít, hogy jelenjen meg az ülésen az indítvány napirendre-tűzésének a megszavazására. Mit tehettem? Itt vagyok. De vajon, mit gondolsz? czélt érünk-e? Nincs-e most is ellenszenv a pozsony-bécsi vasuttal szemben a függetlenségi pártban?

— De igen, — felelte Kelemen Samu. — Hanem én magamra vállalom, hogy megváltoztatom a hangulatot és akik eddig nem akarták, azok is a vasut mellé állanak. Szabad kölesön kérem azt a táviratot?
— Ezt a táviratot?
— Igen, a Popovics táviratát.
Szerényi átadta. Kelemen Samu átszaladt vele a nyugtalan függetlenségihez, a Buza Barnák csoportjához és megmutatta a táviratot:
— Nézzétek csak az államtitkárok szövegét. Nézzétek ezeket a kortes-szempontokat. Egyik táviratot küld a másiknak és nem törődik se a mi nézetünkkel, se álláspontunkkal, se indulatunkkal, hanem csak a kerületével. S a másik nyomban megjelenik és kéz kezét mos, azaz nyomban megjelenik és kéz kezét mos, azaz hogy vasutat épít. Ez visszaélés! Ez törhetetlen. Ezt nem engedjük meg! Én mondom, hogy nem engedjük, nem, nem, nem... Én figyelmeztetek benneteket, hogy kötelességetek rám hallgatni és az indítvány ellen szavazni. Aki másképpen cselekszik, azt kitagadom a barátságomból.

És Kelemen Samu kirohant a folyosóra. A többiek összenéztek. Eleinte hallgattak. De most megszólal az egyik:

— Érdekes ez a Kelemen Samu!

— Te érdekesnek nevezed? Én más elnevezést tudnék rá

— No igen! Mégis hallatlan, hogy Kelemen Samu is dirigálni akar minket. Éppen Kelemen Samu és éppen minket! Tulajdonképpen hány vezérünk van már?!

— Az igaz! Egy ember ide jön, tegnap még semmi baja se volt és ma már lázítani akar bennünket és parancsolni, hogy úgy tánczoljunk, ahogy ő füttyül.

— És mi?

— Mi? Csak azért is!

— Mi az a csak azért is?

— Csak azért is megmutatjuk, hogy Kelemen Samu nem dirigál!

— Ugy van! Tehát?

— Tehát csak azért is megszavazzuk a pozsony-bécsi villamos vasutat.

— És hogy fog csodálkozni Kelemen!

Azután megtörtént a szavazás és mind, akik elleneztek a vasutat, az indítvány mellett szavaztak csak azért, mert azt hitték, hogy bosszantják vele Kelemen Samut.

De ugyanekkor következett a viccz második fele, tudniillik Kelemen Samu is velük szavazott.

Szerényi mosolyogva bókolt Kelemennek:

— Nagy diplomata vagy és ritka ember. A legritkábbak egyike: „Ismered önmagadat!”

Mindenki megnyugvással vette tudomásul az esetet, mert, ha a vége jó, minden jó. Ők tulajdonképpen csak indokot akartak találni a megszavazásra és ezt meghozta a Kelemen szinleges ellenzékisége.

S most a komoly események következtek.

Első az volt, hogy gróf Apponyi Albert valóság és közoktatásügyi miniszter benyújtotta az ingyenes elemi népoktatásról szóló törvényjavaslatot. Tehát amit a budgetbeli beszédében ígért, azt már egy héten belül beváltotta.

A második esemény az volt, hogy a képviselőház megszavazta az appropriációt, vagyis megadta a felhatalmazást a kormánynak, hogy az új költségvetés tételei szerint elköltse a sok milliót, amire az államháztartásban szükség van.

És a harmadik esemény, hogy az appropriáció tételeivel együtt megszavazta a képviselőház a katonatisztek fizetésemelését is.

A katonatisztek fizetésemelését! Halljátok skeptikusok, aggodalmaskodók, akik reszkettek, mint a nyárfalevél az abból keletkező félelem miatt, hogy a fizetésemeléstől összedül a béke hajléka és felfordul a helyzet és minden kátyuba esik, amit a koalíció két esztendő alatt a béke országútján a megterhelt podgyászszekeren előbbre vitt!

Nem történt semmi baj. Nyolczan-tizen ellene szavaztak. De e néhány emberrel szemben a kormánynak olyan óriási többsége kelt fel, hogy Tisza Kálmán sohasem látott oly kompakt többséget hatalma legtekélyesebb korszakában sem, mint amilyen a mai volt.

Ugy gondoljuk, nem tulozunk, hogy ha ezt a tényt is az események közé sorozzuk.

Sőt nevezetes eseménynek vallhatjuk. Mert amikor megtörtént, a képviselők kimentek a folyosóra, nagyot sóhajtottak és így szólottak:

— Hála Istennek, ezt is lenyeltük. Most már nincs tovább. Mindent lenyeltünk, amit elébünk tettek. Hadd jöjjön a vakáció.

* * *

II. És jönni fog a vakáció.

És jönni fog, mert jönni kell, egy jobb kor, mely után buzgó imádság eped a honatyák ajakán. Tudniillik jönni fog a vakáció. Előbb izelítő lesz pünkösdre, péntektől szerdáig. Aztán jönni fog a nagy vakáció tizenötödike táján s ez el-tart addig, ameddig csak vakáció tarthat, a

nyáron át őszig, liliumhullásig, virághervadásig

Justh Gyula, ki tegnapelőtt az önálló vámtarület mellett agitált, ma minden kapacitáló-képességét a vakáció érdekében vetette latba.

Amikor az ülés előtt hallotta, hogy gróf Apponyi Albert törvényjavaslatokat nyújt be, erősen méltatlankodott:

— Valamennyien a vakáció előtt jösztok! Hát azt akarjátok, hogy ne legyen vakáció?

— Dehogy is. Mi csak azt akarjuk, hogy a javaslatokat intézzük el!

— Hát jó, — feleli Justh Gyula. — De csak tizenötödikéig. Tizenötödikén vakáció lesz, ha vénasszonyok hullanak is az égből. Addig inkább mindennap este tíz óráig ülésezünk, de tizenötödikén tul nincs vásár.

— Ugy van! Ugy van! — zengett a kar.

És akármilyen sok népszerű eszmét vetett fel reggeli elmélkedései közben másfél országgyűlési ciklus alatt Justh Gyula, egyet se fogadtak oly általános helyesléssel, mint ezt a radikális, ezt az ellentmondást nem tűrő határozottsággal hangoztatott eszmét, hogy tizenötödikén vakáció kezdődik.

Különösen pedig azért helyeselték, mert meg tudják csinálni a vakációt az este tizig tartó ülések nélkül is.

Mert az ülések most már csak formaságok. Ellenben a vakáció — az lényeg.

A tiszti fizetések.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 1.

Közjogi kérdésekről, gravamenekről, politikai pártok alakulásáról, fuzióról s még sok minden egyébről beszéltek ma a képviselőházban; e sok szó fölött egy rideg tény uszik, az, hogy a képviselőház többsége megszavazta a honvédtisztek fizetésemelését. Magát ezt a kérdést nem is feszegették valami nagy vehemenciával. A költségvetési törvénybe volt ugyanis beleakasztva a katonai terhek emelése és így a szónokok előtt nagy terrénum terült el, tele mindenféle témával.

Thorotzkay Viktort ez annyira csábította, hogy az elnöknek kellett interveniálni: maradjon a tárgynál. Bozóky Árpád azt kívánta, hogy a javaslat ne „ajánlja” föl az adókat a kormánynak, hanem csak „hatalmazza” föl az adók beszedésére. A miniszterelnök és Bozóky között élénk disputa támadt a két szó körül; Wekerle azt vitatta, hogy ez fontos közjogi kérdés, nem lehet csak úgy hirtelenében megoldani s ezért maradjon csak minden a régiben. (A Ház igazat adott neki.) Még Visy Ferenc és Becsey Károly penditettek meg néhány tisztviselői sérelmet (melylyel a miniszterelnök különben gyorsan végzett) és azután beleharaptak a kemény dióba, a tiszti fizetések fölemelésének kérdésébe. Nagy György határozati javaslatot nyújtott be, hogy a honvédtisztek fizetésemelése nem szolgálhat precedensül a közös tisztek fizetésének fölemelésére, mert ez utóbbi csak akkor valószínű lehet, ha a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet törvénybe iktatják.

Holló Lajos főképpen a kérdés politikai oldalával foglalkozott. Ugy vélekedett, hogy a tiszti fizetések fölemelésének kérdését kihasználják a kormány ellen. A függetlenségi pártot is diszkreditálni akariák vele; a mostani koalícióval szemben új liberális pártalakulást óhajtanak, melybe a hatvanheteseket és a bukott rendszer híveit hozzák össze. Hát ennek nem szabad megtörténnie; óhajtja a fuziót minél előbb a nemzet érdekében, mert azt látja, hogy a függetlenségi pártot le akariák jártni, mindent megsza-

vaztatnak vele, hogy azután eldöbjiák. Ideje, hogy a függetlenségi párt maga csináljon politikát a maga felelősségére. A tiszti fizetéseket Holló megszavazza, mert nem akarja, hogy Ausztria olyan színben tűnjék föl, mintha csak ő lenne barátja a hadseregnek. Holló után Simonyi-Semadam Sándor a néppárt nevében fogadta el az új katonai terheket, de egyben személyeskedett Gaál Gasztonnal és Kmety Károlylyal. Gaál is, Kmety is erélyesen visszautasították az illetékelen beavatkozást.

A személyes csepepaték befejeztével Wekerle válaszolt a szónokoknak. Kijelentette, hogy a fölemelt tiszti fizetések addig maradnak érvényben, míg a delegáció meg nem változtatja azokat; a legénység zsoldfölemelését nem pártolja; a legénység helyzetén másképpen kell javítani. A paktumnál azt mondotta, hogy azt a kormány nem úgy értelmezi, mint ahogy neki imputálják; nem ragaszkodnak a paktum szövegéhez, hanem csak arra törekszenek, hogy a nemzeti igények érvényesüljenek. A pártok egyesülését helyesli. Ugy véli, hogy a kormány igazi nemzeti politikát követ.

A Ház ezt a szakaszt is megszavazta és ezzel megszavazta a tiszti fizetések fölemelését is. (A függetlenségi pártból mindössze nyolczan tizen szavaztak ellene.) Az appropriacionális javaslat hátralévő szakaszait szintén megszavazták és elvetették Bozóky egy indítványát, mely bizalmatlanságot fejezett ki a mostani kormány iránt. Az ülés hátralévő részében Kelemen Samu büntető törvénykönyv módosításáról szóló törvényjavaslatához szölt hozzá. Úgyes, tartalmas, talpraesett beszédet mondott. Ezt a vitát holnapra halasztották.

Az ülés elején Apponyi Albert a népoktatás ingyenességéről és a gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslatokat terjesztette elő. A Ház nagy éljenzéssel fogadta az előterjesztéseket

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Vertán Endre és Szentkirályi Zoltán.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Jelenti, hogy a Ház a pécsi francia katonák emlékszoobra és a branyiszkói honvédsíremlék leleplezésénél képviseltette magát. Ezután elhatározta a Ház, hogy az eperjesi vértörvényszék áldozatai emlékművének leleplezésénél küldöttségileg képviselteti magát. A küldöttség vezetője Léway Mihály lesz.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter általános éljenzés közben benyújtotta az ingyenes elemi népoktatásról és a gazdasági népoktatásról szóló javaslatot a pénzügyi és közoktatási oktatásról szóló javaslatot a pénzügyi és közoktatási bizottsághoz, a gazdasági népoktatásról szólót még ezenkívül a gazdasági bizottsághoz is utasították.

Baloghy Ernő a községségi és körorvosok helyzetéről, Tolnay Lajos a vác—budapest—gödöllői helyi érdekű vasut engedélyezéséről, Reök Iván a vízi beruházásokról, Szabó Károly a rudolfsnádi ármentesítő társulatnak nyújtandó segélyről szóló törvényjavaslatok bizottsági jelentéseit terjesztette elő.

Folytatták az 1908. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.

A költségvetési törvény.

A második szakaszánál báró Thorotzkay Viktor kifogásolta, hogy a bányatörvény még mindig nincs kodifikálva. Ennek kapcsán sürgette a bányászati közigazgatási tisztviselők fizetésrendezését.

Az elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy szokatlan itt költségvetési vitát újra kezdeni. Különbösen is egyes tételeket kiragadni nem lehet, erről legfeljebb az appropriacionális javaslat általános vitájában lehet szó.

Báró Thorotzkay Viktor: Azt hiszi, hogy joga van az egyes tételekről is beszélni.

Az elnök: Figyelmezteti, hogy a tételek már meg vannak szavazva és így azok meg nem változtathatók.

Báró Thorotzkay Viktor erre leült s a tételt megszavazták.

Az önkéntes adók.

Az ötödik szakaszhoz Bozóky Árpád szól. Kifogásolja a szövegnek azt a kifejezését „az adók megajánlatnak”. Ehelyett a „megszavaztatnak” kifejezést ajánlja. Továbbá ellenindítványában kifejezésre kívánja juttatni azt az elvet, hogy egy esetleges törvénytelen kormány megszavazás nélkül önként felajánlott adókat se fogadhasson el.

Wekerle Sándor miniszterelnök konstatálni kívánja, hogy Magyarországon minden kormány elismerte, amikor az adók megszavazva nem voltak, adót beszélni nem lehet. Különbösen is ez nem politikai, hanem jogi és szakaszerü kérdés. Bozóky Ulászló törvényére hivatkozik. Elfelejtii, hogy akkor egészen más volt a helyzet. Akkor törvényszerü felhatalmazás nélkül szedtek egyesek adókat. A vitás kérdés más csak az lehet, hogy ha valaki önként lefizei az adóját ex-lex alatt, vajjon az elfogadható-e? Ebben a kérdésben a közigazgatási bíróság még Bánffy idejében állást foglalt. Ezt a kérdést melléktekintetek nélkül eldönteni nem lehet, mert esetleg fontos magánjogi kérdések is tekintetbe veendők. Ezt a kérdést tehát, ha közjogilag rendezni óhajtjuk, nem lehet csak úgy melleleg alterálni, anélkül, hogy bizonyos magánjogi viszonyokat ne vegyünk tekintetbe.

Bozóky Árpád félreértett szavait igazítja helyre. Wekerle Sándor miniszterelnök újból felszólalt. Konstatálja a Ház színe előtt, hogy nem kíván prejudikálni e kérdés eldöntésének. E tekintetben neki multja, jogi meggyőződése van és kijelentheti, hogy ezt a kérdést melleleg eldönteni anélkül nem lehet, hogy esetleg fontos magánjogi viszonyokat ne sértünk. Kéri, hogy a Ház Bozóky indítványát ne fogadja el.

A Ház többsége az eredeti szövegvezést szavazta meg.

A tisztviselők lakásbéré.

A hatodik szakaszánál Víz Ferencz kérte, hogy a lakbérrendezéseknél az állami tanítói lakáspénzek is rendezessenek.

Becsey Károly kérte, hogy a lakberek a vidéki városokban, főleg Szegeden, a legmagasabb béreknél megfelelően állapítsanak meg.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy a házbérvallások képezik a lakbérrendezések alapját. A lakásnak amellelt alkalmasnak kell lennie. Víznek azt feleli, hogy a néptanítók ügyét ez évben már szabályozták.

A tiszti fizetésemelés.

A nyolczadik szakaszánál Nagy György újból a tiszti fizetésemelés kérdésével hozakodott elő, melyet szerinte a paktum kizár. Ezenkívül idézi báró Beck osztrák miniszterelnök beszédét, mely szerint a legénységi zsoldemelésre két millióval többet fordítanak, mint amennyit az osztrák delegáció kért. Ezzel szemben kéri a miniszterelnököt, hogy a zsoldemelés csakugyan tervezik-e? Azt is kéri, hogy a delegáció jogosítva van-e a közös hadsereg tisztjei fizetésének emelésére? Végül határozati javaslatot nyújtott be, hogy a honvédtisztek fizetésemelése nem lehet érv a közös tisztek fizetésemelésére.

Holló Lajos: Nem a párt nevében jelenti ki, hanem egyéni véleményképpen, hogy mindenki érzi a nagy terhet, amelyet a tisztifizetés emelése ró az országra. De ebből hadjáratot indítani az egész országban a mostani rendszer ellen nem lehet. Az egész politikai helyzetet kell tekintetbe venni e kérdés elbírálásánál. Magyarország politikáját speciális módon kell kezelni. A nemzeti kormánynak meg kell adni a módot, hogy eredő erejével szerezzen fokozatosan a nemzetnek engedményeket. A mai viszonyokra nem lehet alkalmazni a régi rendszer ellen használt fegyvereket. A mostani kormány nem szolgál párturalmi célokat. Ezt tekintetbe kell venni. A jelenlegi helyzethez a nemzet adta meg a jóváhagyását. Lehetnek a mai rendszernek is jóhiszemű ellenzéké, de a szembenálló ellenzék nem az. Még az egész letűnt rendszer szervezetével állunk szemben.

Pető Sándor: Önök nyugdíjat adnak nekik!

Holló Lajos: Azok, akik tudják, hogy az átmeneti idő alatt az előhaladás munkáját végezzük, támadnak ellenünk rosszhiszeműen. Eppen ezeknek nem tetszik a nemzeti erők koncentrációja. Ennek az ellenzékieskedésnek a célja felekezeti és nemzeti kérdésekkel szétzuzni az országot. Ezzel áll szemben a nemzeti többség. Érdekes, hogy akik a függetlenségi törekvések elárulásával vádolják a függetlenségi pártot, ugyanazok egész szerelmi ömlengést folytatnak a Ház színe előtt gróf Andrassy Gyula előtt.

Felkiáltások: Neveket kérünk!

Holló Lajos: És ezek felhívást intéznek hozzá, hogy álljon velük szövetségbe, az utca népével, Kristóffy népével, liberális blokba.

Nagy György: Neveket kérünk!

Holló Lajos: Mindezeket azért mondja el, hogy rámutasson arra, hogy akik a függetlenségi elvek elárulásáról beszélnek, a 67-es férfiaknak vallnak szerelmet.

Szól ezután a tiszti fizetésemelésről. Hogy a

tiszti fizetésemelést meg kell adni, azt senki kétségbe nem vonja. Ha ez normális körülmények között jön, senki fen nem akadt volna rajta. Csakhogy éppen akkor hozakodtak vele elő, amikor a politikai helyzet folytán a tendenciája sértő volt. Amellelt az osztrákok úgy állították be a helyzetet, hogy ök kizajátítsák a hadsereg rokonszenvét. A honvédtisztek fizetésemelését bármely perczen megszavazza. A közös tiszti fizetésemelésekre vonatkozólag helyesli a miniszter kijelentését, hogy ez a kérdés akkor rendeztetik, ha a politikai helyzet tisztultabb lesz s az irritáció megszűnik. Reményeket táplálunk, hogy a nemzet áldozatával szemben katonai téren engedményeket kapunk. Utal arra a helyzetre, melyet a kvótaemelés idézett elő. Megszavaztuk nehéz szívvel, de a nemzet belenyugodott abban a reményben, hogy megkapjuk a nemzeti bankot...

Az elnök kéri a szónokot, hogy ragaszkodjék a tárgvyhoz.

Holló Lajos kéri a Ház engedélyét, hogy eltérhessen a tárgvytól.

A Ház az engedélyt megadta.

Holló Lajos: Mentül tovább húzódik a mostani állapot, annál több közbevető kérdéssel jönnek osztrák részről. Mentül előbb lesz meg az általános választói jog, annál inkább ki lesznek küszöbölve az átmeneti idő alatt a maradó kérdések. És ezzel csak szaporodnak a gyuananyagok, amelyeket kint a függetlenségi párt ellen felhasználhatnak. Kéri, hogy az irritációt nem okozza-e részben az, hogy a helyzet nincs tisztázva közöttünk is, nemcsak felfelé? Tudja, hogy lojális szövetségeseikkel áll szemben, de a nemzet előtt megnyugvás kell, hogy a harcban mindvégig egymást fogják támogatni. Tekintetbe kell venni, hogy a függetlenségi pártnak több a felelőssége. A 67-es pártoknak tekintetbe kell venniük a mai helyzetet, meg kell gondolniok azt, hogy más a helyzet, mint volt 67-ben. Ma erősebb nemzeti érzésre és együtttartásra van szükség. Találkozniook kell a közös célban, hogy a nemzeti célokat a nemzeti szellem nagyobb szuverenitásával kell megoldani, nagyobb nemzeti tartalommal kell megtölteni. Ennek a megállapodásnak mielőbb kell létrejönnie. Újból kijelenti, hogy a honvédtiszti fizetésemelést megszavazza, de kéri, hogy míg a közös hadsereg tisztjeinek fizetésemelése sorra kerül, az irritációk megszűnjenek.

(Öt perc szünet.)

Személyes polémikák.

Simonyi-Semadam Sándor: A néppárt nevében reflektál Holló felszólalására, mely örömmel tölti őket el, mert látja, hogy a 48-as párt is a koalícióban vállalt tudatában él. S hogy a vállalt feladatot nem dobja oda hangzatos frázisokért. Azt nem mondta a koalíciós képviselők közül senki a koalíciós programbeszédjében, hogy nem szavazza meg a tiszti fizetéseket.

Gaál Gaszton: Azt egy ember sem mondta a választóinak, hogy megszavazza a tiszti fizetésemelést.

Simonyi-Semadam Sándor: Aki koalíciós programmal vállalt mandátumot, az arra vállalkozott, hogy támogatja a kormányzás politikáját. S azok is, akik kiléptek a koalícióból, ezzel a programmal választattak meg.

Bozóky Árpád: De abban nem volt kvóta- és tiszti fizetésemelés!

Simonyi-Semadam Sándor: Ezek az urak népszerűségajhászásból támadnak a koalíció ellen.

Kmety Károly (közbeszóli).

Simonyi-Semadam Sándor: Kmety képviselő ur ne vegye rossz néven, de ő minden kérdésnél eleinte megtalálja a maga aggodalmaskodó pontját, de később mindig megnyugszik s félreáll. Kéri, a függetlenségi képviselőket, hogy helyezkedjenek Holló álláspontjára s fogadják el a szakaszt.

Gaál Gaszton visszautasítja azt a tönust, amelyet Simonyi hallatott. A függetlenségi pártot nem a koalíció támogatására, hanem a függetlenségi eszmék és program megvalósítására választották. S ha mégis olyan helyzet áll elő, hogy ettől a programtól el kellett térni, mint a kvótaemelés, szölv levonta a következenziát s lemondott. A tiszti fizetésemelés kérdésébe azonban már e kormánynak nem lett volna szabad belemennie, mert a katonai kérdések kikapcsolattak. A szakaszt nem fogadja el.

Kmety Károly is felszólalt Simonyi iménti aposztrofálása miatt, amelyet inparlamentáris hangnak mond.

Az elnök: A képviselő ur nem használt inparlamentáris kifejezést!

Kmety Károly kéri Simonyt, hogy mondja meg az esetet, ahol az aggályaitól elállt s szavazatával olyant támogatott, ami elveivel szemben áll. Ha a tiszti fizetésemelést nem tartja helyesnek, lesz bátorsága azt szavazatával kifejezésre juttatni.

Ezzel a vita véget ért.

Wekerle megjegyzései.

Wekerle Sándor miniszterelnök reflektált egyes felszólalásokra. Nagy Györgynek azt feleli, hogy a magyar közjog megmondja, hogy a delegáció kötvé van-e a Ház mostani határozatával. Abban is a közjogra utalla, hogy ha a delegáció megszavazza most

a fizetésemelést, megmarad-e tovább is, mint egy esztendőre. Minden határozat megmarad addig, míg az újabb határozat meg nem változtatja. A zsold-emelés kérdésében pedig újból hangsúlyozza azt az álláspontját, hogy nem azt ajánlja, hogy a legénység zsoldja emeltesse, hanem azt, hogy a legénység élelmezése és anyagi helyzete javíttassék azzal, hogy bizonyos szükségleti cikkek természetben nyújtassanak neki. Az ilyen szakzerű kérdéseket nem lehet indítványokkal eldönteni. A többi kérdéseire feleslegesnek tartja felelni, dacára annak, hogy úgy állította oda a helyzetet, hogy a nemzet kíváncsi a feleletre. Az urak mindig összetévesztik magukat a nemzettel.

Nagy György: Én a nemzetet képviselem! (Derültséggel.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Valamennyien képviselik a nemzetet. Újból szól a paktum kérdéséről. Őket csak az kötelezheti, ami a programban van. A paktumot nem lehet úgy értelmezni, amint azt Gaál értelmezi. Minden jogos érdeket ki lehet elégiteni, ami nem ellenkezik a paktummal. Reméli egyébként, hogy a nemzeti erők együttműködése mielőbb bekövetkezik, mert be kell következnie. A függetlenségi párt nagy politikai bölcseségnek adja tanácsát, ha ezt a tételt megszavazza.

Nagy György félreértett szavait igazítja helyre. Következett a szavazás. A Ház többsége elfogadta.

A 9—12. szakaszokat felszólalás nélkül fogadták el.

Mindent megszavaznak.

A 13. szakasznál Bozók Árpád indítványt nyújt be, hogy a jelen törvény végrehajtásával ne a pénzügyminiszter bírássék meg, hanem külön törvény intézkedjék. A törvény végrehajtását ugyanis más kormányra akarja bízni, annál is inkább, mert a miniszterelnök felszólalásában az önkéntes adók elfogadását illetőleg szembehelyezkedett az 1905. évi Házhatározattal.

A Ház az eredeti szöveget fogadta el. Ezzel a törvényjavaslat részletes tárgyalása is véget ért. Nagy György személyes megtámadtatás címén tiltakozott minden gyanúsítás ellen.

A büntető novella.

Ezek után pedig folytatták a büntető novella tárgyalását.

Kelemen Samu volt az első szónok. A büntető törvénykönyvnek két megváltoztatását óhajtja, a csalásra s a hatóság elleni erőszakra vonatkozólag. A család nálunk állami védelemben részesül. A család nem üldözik hivatalból s ezért legtöbbször nincs jelentés, vagy egyezség jön létre. A törvénynek ezt a rendelkezését törölni kell, hogy csak magánvádra üldözhető a család. A hatóság elleni erőszakot illetőleg az élet tapasztalásai bizonyítják, hogy az erre vonatkozó szakaszok sok igaztalanságot tartalmaznak. Nálunk, ahol főleg a vidéken, a rendőrlégenység olyan alacsony nivóju, nem lehet ilyen rendelkezéseket fenntartani. Az esetek 95 százalékában kellett az enyhítő szakaszt alkalmazni. Ez legjobban bizonyítja a hatóság elleni erőszak paragrafusainak igaztalanságát.

Helyesli a javaslatnak a kerítésre vonatkozó intenczióit. Készséggel elismeri, hogy a fiatalok büntetéseket illetőleg is humanizmus lengi át a javaslatot, bár több intézmény hiányzik belőle: a gyermekbiróság, a külön gyermekfogházak stb. Reméli, hogy a törvényjavaslat mindezeknek előhírnöke lesz. Kifogásolja, hogy a javaslat a büntetéseket egyszerűen kizárja a feltételes elítélés kedvezménye alól, holott sok esetben igazságtalan a kizárás. Még fölveti a kérdést, hogy feltételes elítélésnél miért maradnak meg a mellékbüntetések. A becsületéértésnél és a rágalmasznál nem látja helyénvalónak a feltételes elítélést. A javaslatot általánosságban elfogadja.

A napirend megállapítása után az ülés ezzel két óraker véget ért.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Csanád vármegye törvényhatóságának Návay Tamás főispán elnöklésével tartott évnegyedes közgyűlésén megválasztották battonyai főszolgabírónak Petrovics Mihályt, nagylaki főszolgabírónak Szilágyi Kálmánt, szolgabírónak Usbanics Kálmánt és Urszinyi Endrét. Nagy Károly, a makói függetlenségi párt elnökeinek indítványára kimondta a közgyűlés, hogy a nemzeti közdelemben résztvevő tisztviselők és megyei kezelő személyzet nyugdíjában ez év háromszorosan beszámíttatik. Elhatározták továbbá, hogy dr. Csernoch János csanádi püspököt átíratilag üdvözzik. Kisebbségi ügyek elintézésével az ülés véget ért.

A függetlenségi párt értekezlete.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 1.

Azoknak a javaslatoknak egy részét, amelyek még a nyári szünet előtt kerülnek a képviselőház napirendjére, tárgyalta le a függetlenségi párt mai értekezletén. Tulnyomóan vasuti javaslatok voltak a mai értekezlet napirendjén, amelyek tárgyalása során a gyöngyölkedő Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter helyett Wekerle Sándor miniszterelnök és Sztéryny József v. b. t. t. államtitkár adták meg a felvilágosításokat.

Az értekezlet végén Günther Antal igazságügyminiszter a büntető novella tárgyalásánál bejelentette, hogy a csalásra vonatkozó szakasznál új szakaszban annak kimondását fogja kérni, hogy a család köztudatra legyen üldözhető s így a megtett följelentést ne lehessen visszavonni. Nyomatékkal utal arra, hogy egy egész emberéletet töltött az igazságügy szolgálatában. Tanulmányának eredménye ez a javaslat, amelynek változatlan elfogadását kéri. Mindent fölvetett, ami a javaslat keretében elért, többet nem lehet beleilleszteni. Kéri tehát, hogy módosításokat ne tegyenek rajta. Bizzanak meg benne, ő tudja, hogy mely kérdéseket mikor lehet megoldani.

A miniszter beszédére Kelemen Samu felelt. Azon kezdte, hogy nevetséges, hogy olyan javaslattal foglalkozik a párt, amelynek tárgyalása a képviselőház előtt már javában folyik. A miniszter tisztán szubjektív indokokat hozott föl, pedig ő objektív érveket szeretett volna hallani. Megvárja a miniszternek a képviselőház előtt mondandó beszédét, s ha ez nem elégti ki, módosításait meg fogja tenni.

Nagy Emil pártoló felszólalása vetett véget a kínos incidensnek.

Az értekezlet lefolyásáról tudósításunk a következő:

A függetlenségi és 48-as párt ma délután öt óraker Erzsébet-köruti helyiségében értekezletet tartott, melyen a gyengélkedő Kossuth Ferencz helyett Hoitsy Pál ügyvezető elnök elnököl. A kormány részéről jelen voltak dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi, Günther Antal igazságügyi miniszterek, Sztéryny József, Tóth János és Meskó László államtitkárok. A jegyzőkönyvet Hédervári Lehel vezette.

Elnök megnyitotta az ülést s az értekezlet Bakonyi Samu előadásában vita nélkül elfogadta a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatát a vasutak átfuvarozás tárgyában Bernben 1906. évi szeptember hó 19-én kötött második pótegyezmény becsüklvezéséről és az igazságügyminiszter törvényjavaslatát a közönséges büntetések kiadása iránt a Paraguai köztársasággal Buenos-Ayresben 1907. október hó 16. napján kötött államszerződés becsüklvezéséről.

Ezután Zlinszky István előadásában tárgyalás alá került a kereskedelemügyi miniszternek a magyar királyi államvasutak hálózatán szükséges beruházások és a beszerzendő forgalmi eszközök költségeinek, valamint az állami vasgyárak beruházási költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot. Részletesen ismerteti és elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot, amely egyúttal az államvasutaknál szükséges leg-sürgősebb szükségletek kielégítésére is fog szolgálni.

Gróf Batthyány Tivadar felvilágosítást kér arra nézve, hogy a műhelyek kiépítésére, átalakítására provideáltak-e, mert tudomása szerint ezeknek állapota most éppen nem megfelelő.

Novák Dániel szól a Maramarosvármegyét érdeklő vasuti összeköttetésekről.

Tolnay Lajos szerint az új szénpályaudvarra, mivel messzebb lesz, a szénkereskedők nem fognak árut feladni. Erre nézve biztosítékokra volna szükség. Az összekötő vasuti hid új vágányairól szólva kijelenti, hogy ez voltaképpen új hid a nagyobb nyomámu mozdonyok számára. Hangoztatja, hogy némely vonalon, pl. a budapest—zimonyi vonalon, jobb volna a második vágány, mint sok egyéb kiegészítő létesítmény, mert ennek üzemköltsége olcsóbb. A vonalblock-tétel nézete szerint az új forgalmi utasítás folytán elégtelen, mert az csak térközi biztosítást ismer. Ezzel kapcsolatosan azt tartja, hogy a vonalbiztosításon kívül az állomási biztonsági berendezésekre is nagyobb súlyt kellene helyezni.

Kubik Gyula szól a budapesti pályaudvarok kérdéséről, mely iránt a műszaki világ a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik. Szól továbbá a kereskedelmi kikötők kérdéséről és kijelenti, hogy a pályaudvarok költségeinek fedezésére szükséges tizenhatsz millió koronát és Kossuth Ferencz személyébe és nagy

mérnöki tudásába vetett bizalmánál fogva szavazza meg.

Lányi Mór szerint a lehetőségig kerülni kell a luxus-kiadásokat.

Nagy Dezső az új vasuti politikánál kiküszöbölendőnek tartja azt az anomáliát, ami ma tényleg fennáll, hogy egyes nagyközségek hat kilométernyire fekszenek az állomástól. Az állomások lehetőleg a községek közelében építendők. A budapesti pályaudvarokról szólva, annak a nézetének ad kifejezést, hogy azokat úgy kell berendezni, mint Londonban, Berlinben és újabban Párisban is berendezték. Legyenek a városon keresztül átfutó vonalak, hogy a városok különböző helyein lehessen felszállani.

Becsey Károly kifogásolja, hogy a szeged—szabadkai országot mentén, továbbá a Kalvária-uti bejárónál is sokszor órák hosszág kell a kocsiak várni. A töltések alatt kellene az utakat vezetni.

Sztéryny József államtitkár gróf Batthyány Tivadarnak a műhelyekre vonatkozó megjegyzésére kijelenti, hogy három évre ötszáz ezer korona van felvéve egyrészt a műhelyek kiegészítésére, másrészt két új műhely megépítésére. Novák Dániel észrevételeire megjegyzi, hogy egész sereg állomás kibővítése nincs felvéve a beruházási költségbe, amely csakis a legsürgősebb szükségleteket van hivatva kielégíteni. Tolnay Lajos és Kubik Gyula képviselőknek a budapesti pályaudvarokra vonatkozó megjegyzéseire kijelenti, hogy itt nagy összegekről van szó, amelyekkel könnyedén dobálózni nem lehet. Annak idején a kereskedelemügyi miniszter a legmesszebbmenő nyilvánossággal fogja ezt a kérdést megoldani. A szénpályaudvar kérdésében azt válaszolja Tolnaynak, hogy a államvasut. Rakodókról van itt szó. A szénkereskedő másutt nem adhatja fel a szemet, mint a tervezett pályaudvaron, ha csak a városban drága telkeket nem akar a rakodás céljaira bérelni. Az összekötő hidra vonatkozólag megjegyzi, hogy mikor az épült, negyed annyi vonat sem volt, mint most, azonkívül rozsdá marja a hid szerkezetét. Egyrészt a budapest—zimonyi vonalon, másrészt a temesvár—orszói vonalon kívánnak második vágányt. Nézete szerint legnagyobb szükség volna arra, hogy az aradi vonalon, ahol nagyobb szénzállítás lesz, de itt nagy összegekről van szó, amelyeket nem lehet kidobni addig, amíg a bajokon másképp segíteni nem lehet. A fumei második vágányt illetőleg csak arra hivatkozhatik, hogy amíg a fumei vonal forgalomképessége ma naponként 640 kocsi tesz ki, addig a fumei állomás csak 450 kocsi befogadására képes. Itt tehát először ezen a bajon kellene segíteni. A talpa kérdésében napról-napra gyanúsítják meg a kereskedelmi kormányzatot. Így legutóbb az Eisler-féle talpázzsalással, ami nem egyéb, a legközönségesebb rágalmónál. Az államvasutak versenytárgyalást hirdettek a talpákra. Ajánlatokat lehetett tenni 3. 5 és 10 évre. Tekintetbe veendő, hogy 1896-tól mostanáig hetven %-al emelkedtek a talpárazak. A nyilvános versenytárgyaláson, mint a legolcsóbb és legkedvezőbb ajánlatot, elfogadták az Eisler cégnek ajánlatát, amely cég 1871 óta működik Magyarországon, ahol több, mint hét helyen van bejegyezve. 2,500,000 darab talpából 400,000 szállítást kapta meg tíz évre szabály szerű tárgyalás alapján.

Azokra nézve, amiket Nagy Dezső az állomások távolságáról felemlített, az a válasza, hogy az újabb időben a székely vasutak kivételével mindenütt a községek közelében vannak az állomások. A székely-tarifa kérdésében a külföldnek és különösen a németek tapasztalata azt bizonyítja, hogy ez csak azon áruknál lehetséges, amelyek nagyobb mennyiségben szállíthatnak. A szénzállításnál ez lehetetlen több okból. A hazai bányák nyáron különben sem tudnak szemet szállítani, mert akkor a munkások nagyrészt gazdasági munkát végeznek. A kereskedelmi kikötő kérdésében munkálatok folynak és a terv csaknem készen van. A közel jövőben nyilvánosságra kerül és a legnagyobb kritikát gyakorolhatják azzal szemben. A tervek készen állanak és ha a kellő pénz meg lesz, a sürgős munkálatok befejezése után erre kerülhet a sor. A székely vasutakat illetőleg azt válaszolja, hogy Sepsiszentgyörgyről Szászrégenig a vonat hatvan kilométer sebességgel fog közlekedni és így e tekintetben legkevésbé lehet ok panaszra most, amikor a székely vasutakra körülbelül harminczmillió koronát áldozott a kormány.

Az államtitkárnak felvilágosításait az értekezlet élénk helyesléssel és éljenzéssel fogadta.

Az értekezlet úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja a törvényjavaslatot.

Elnök kijelenti, hogy a javaslatban a pénzügyminiszter is felhatalmazást kap az állami vasgyárak kibővítésére 12,800,000 korona erejéig és hogy ezzel kapcsolatosan a pénzügyminiszter a törvényjavaslatban felhatalmazást kér arra, hogy az állami vasgyárakat szénnel láthassa el.

Gróf Teleki Arvéd felszólalása és Wekerle Sándor miniszterelnöknek fevilágosító nyilatkozatai után az értekezlet ezt a javaslatot is úgy általánosságban mint részleteiben elfogadja.

Következett a kassa-oderbergi vasutársaságnál

nyújtandó további állami biztosításról szóló törvényjavaslat tárgyalása, amelyet az értekezlet Kubik Gyula előadása alapján úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadott. Ezután az értekezlet a Dél-duna vidéki helyiérdekű vasutak részvénytársaság, baja—zombor—újvidéki és hegyes—feketehegy—palánkai h. é. vasut vonalainak építésére és üzemeltetésére kiadott engedélyokiratok egyesítéséről szóló kereskedelmiügyi miniszteri törvényjavaslatot tárgyalta.

Lányi Mór kérde, hogy miféle tarifális, vagy forgalmpolitikai érdekek kívánták a két bácskai helyiérdekű vasutnak egyesítését.

Szterényi József államtitkár szerint két vasuti társaságnak, tehát két jogi személynek a kereskedelmi törvény értelmében való egyesüléséről van szó, amelyet a kereskedelmi törvénynek nincs módjában megakadályozni, mert az elsőbbségi részvények egy pénzcsoport kezében vannak s ennek érdekében állhat, hogy a törzsrészvények tulajdonosai később jussanak a kamatozás élvezetébe.

Babó Mihálynak az a nézete, hogy az új viczinális-törvénynél gondoskodni kell arról, hogy a törzsrészvényeket vásárló jöhízemű községeket ilyen módon ne lehessen kijátszani.

Sághy Gyula szerint kell időben érvényesített elővigyázat mellett, ezek jogait ma is megóvhassák. Az értekezlet ezután a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Következett a kereskedelmiügyi miniszter javaslata a budapesti helyi érdekű vasutak r.-t. gőzmozdonyu vasutvonalainak villamos üzemre való átalakításának engedélyezése és a nevezett társaság vonalaira vonatkozó engedélyokiratnak és engedélyokirati függeléknek egyesítése tárgyában.

Kovács Pál előadó (a néppárt tagja) megjelenve a függetlenségi párt értekezletén, részletesen ismerteti és elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Veresmarty Miklós kifogásolja, hogy a javaslat tizfilleres maximális árat állapít meg személy-kilométerenként. Kívánja, kényszerítsék a társaságot arra, hogy ne Szentendréig vezesse a vonalat, hanem Visegrádig, illetőleg Dömösig. Szeretné, hogy ez imperatívus mondassékké ki. A szentendrei viczinális pályát minden kritikán alulnak tartja, a kisiklások és elgázolások jóformán napirenden vannak.

Babó Mihály elfogadja a javaslatot.

Kubik Gyula javasolja, hogy a törvényjavaslat I. §-ának utolsó bekezdése hagyassék ki.

Szterényi József államtitkár Veresmarty megjegyzéseire válaszolva, mindenképp kijelenti, hogy bár sajnálatos, előfordulnak összeütközések és kisiklások, mégis Magyarországon feleannyi a baleset, mint más nyugati államokban. A vasuti és hajózási főfelügyelőségnek kötelessége e felett örködni és bár egyes panaszok előfordulnak, azok tekintetében intézkedés történik is; a forgalom biztonsága tekintetében semmiféle panasz föl nem merült. Az, hogy a vasut bejőjön a városba, vagy sem, nem a társaságtól függ, ez a háramlási jog kérdése, mely a viczinális vasutaknál az államot, a közuti vasutaknál a községet, vagy várost illetik meg. Ebben az irányban tárgyalások folynak, amelyek remélhetőleg sikerre fognak vezetni. A tarifákat illetőleg nem szabad a maximális tarifákból kiindulni, mert mint a gyakorlat mutatja, a társaság tarifális jogának harmadrészét sem érvényesíti. Kubik Gyula megjegyzésére azt válaszolja, hogy nem lát semmi forgalmi, vagy pénzügyi akadályt arra nézve, hogy egy társaság, amely amugy is bírja más társaság részvényeit, a két társaságból egyet alkothasson.

Veresmarty Miklós köszönettel veszi tudomásul az államtitkár felvilágosító nyilatkozatát.

Az értekezlet úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja a törvényjavaslatot.

Következik a vác—budapest—gödöllői h. é. villamos vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslat, amelyet Tolnay Lajos előadása alapján az értekezlet úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja. Ugyancsak tudomásul veszi az értekezlet a szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut, a kassa—hegyaljai h. é. vasut, a szatmár—mátészalkai h. é. vasut, a nagy-kikinda—aradi h. é. vasut és a tátrafüredi h. é. villamos vasutak engedélyezéséről a kereskedelmiügyi miniszter jelentéseit.

Következett a büntetőtörvénykönyvről és a büntetőperrendtartásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Günther Antal igazságügyminiszter kijelenti, hogy ezt a javaslatot már benyújtotta a képviselőházhoz, mert a rendelkezésre álló időt erre a célra ki akarta használni és ez az azóta megtartott első pártértekezlet, amelyen ezt a pártnak bejelentheti. Tudomására hozza az értekezletnek, hogy a képviselőházi tárgyalások folyamán egy új §. felvételét fogja indítványozni.

Az értekezlet Kelemen Samu és Nagy Emil felszólalása után az igazságügyminiszter nyilatkozatát tudomásul veszi.

Nagy Dezső előadó ismerteti ezután az ügyvédek nyugdíj- és gyámintézetéről szóló törvényjavaslatot, amelyet az értekezlet általánosságban és részleteiben egyhangúlag elfogad.

Egyéb tárgy nem lévén, az elnök az ülést bekezdte.

A kivándorlás ellen.

— Gróf Andrássy javaslata a bizottságban. —

Budapest, június 1.

A képviselőház kivándorlási bizottsága ma délután kezdte meg gróf Andrássy Gyulának a kivándorlásról szóló nagyjelentőségű törvényjavaslatát tárgyalni. A törvényjavaslatot, amikor a képviselőház elé került, az egész ország osztatlan tetszéssel fogadta és mindenki érezte, hogy e javaslat intézkedéseinek megvalósítása jelentékenyen fog közrehatni a kivándorlás szabályozására. A mai bizottsági tárgyalás során erősen érezhető volt a közvélemény megnyilatkozásának hatása, mert a felszólalók csaknem kivétel nélkül a legnagyobb elismerés hangján szóltak gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek és kiváló munkatársának, gróf Hadik János államtitkárnak eme kitűnő művéről. Kifogás egyáltalában nem hangzott el s csak kisebb módosításokat javasoltak azok is, akik ellenőrző szempontból vették bírálathoz. Gróf Andrássy belügyminiszter azonban egyszerű szavakkal, keresetlen, de azért művészettel megkonstruált mondatokban olyan meggyőző erővel mutatta ki az aggályoskodás alaptalanságát, hogy a bizottság nagy tetszés mellett a javaslatot általánosságban elfogadta, sőt a részletes tárgyalás során tizenkilenc szakaszt, egy-két csekély módosítással, is megszavazott.

Amint a bizottság átértézte az ország hangulatát és nagy örömmel fogadta ezt a törvényjavaslatot, úgy a képviselőháznak is éreznie kell, hogy ennek a javaslatnak törvényerőre emelését is sürgősen várja a nemzet. Olyan intézkedések megvalósításáról van szó, amelyek halasztása szinte vétkezes mulasztás számba megy. A képviselőháznak pedig a nyári szünet nem lehet nagyobb fontosságu, mint ennek a törvényjavaslatnak elintézése, amelynek minél gyorsabban való megszavazása valóban országos érdek.

A bizottsági ülésről tudósításunk a következő:

A képviselőház kivándorlási bizottsága ma délután öt órakor Ugron Gábor elnöklétével tartott ülésén tárgyalta a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot. A bizottság ülésén a kormány részéről jelen voltak: gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és Hadik János államtitkár. A javaslat előadója Bernáth István volt.

A tárgyalás megkezdése előtt gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a következő statisztikai adatokat és egyéb kimutatásokat bocsátotta a bizottság rendelkezésére. Kivándorlási kimutatás az 1900—1907. évekről. Az 1907. évben a fiúmei kikötőn keresztül kivándorlottak különleges statisztikája. Kivándorlási megfigyelt kimutatása. Az 1903. IV. t. cikkbe ütköző kihágás miatt elítéltek foglalkozási szerinti csoportosítása. Kimutatás a kivándorlók közt történt megbetegedésekről, születésekről és halálozásokról. A kivándorlottak hozzátartozóinak érdekében tett intézkedések jegyzéke. Kimutatás az 1907. évben a külföldön tartózkodók segélyezésével és hazaszállításával felmerült költségekről. Az Észak-Amerikai Egyesült-Államok bevándorlási biztosának az 1906/7. fiskális évről tett jelentéséből szerkesztett kivonatolt kimutatás. Kimutatás a konzulátusi szervezetünknek az Észak-Amerikai Egyesült-Államokban és Kanadában a kivándorlás következtében szükséges vált fokozatos kiépítéséről. Az amerikai gazdasági válság következtében az 1907. év december hó elején önére jébből visszavándorolt 1000 egyénre vonatkozó különleges statisztikai adatok. A Cunard magyar-amerikai vonal részére Fiumében az 1903—1907. években beszerzett élelmiszerek, anyagok, stb. értékének kimutatása. Az 1907. évi német birodalmi kivándorlási törvény. Az 1901. évi portugál kivándorlási törvény. Az 1901. évi olasz kivándorlási törvény. Az 1907. évi spanyol kivándorlási törvény. Kivonatolt ismertetése

Ausztriában a kivándorlás tekintetében fennálló szabályoknak és az 1904. évi osztrák kivándorlási törvényjavaslatnak.

Bernáth István vázolja a javaslat részleteit. Utal arra, hogy az 1903. évi kivándorlási törvény nem felelt meg a hozzáfűzött várakozásnak. A helyett, hogy a kivándorlás csökkentését idézte volna elő, azt nagy mértékben fokozta. A javaslat okos határok közt mozog, felhasználja a szerzett tapasztalatokat, szigorítja a büntetéseket, helyesebb alapon szervezi a kivándorlási tanácsot és észszerű intézkedéseket tartalmaz úgy a hadkötelesek, mint a kivándorolni akaró kiskorúak tekintetében. Kéri a javaslat elfogadását.

Mérey Lajos: Gondoskodni kellene arról, hogy azon kivándorlottak, kik még munkaképesek és a hazába visszatépnél akarnak, az állam részéről ezen szándékuk kivételében támogatásban részesüljenek. Az állam humanizmusa nem terjedhet odáig, hogy azoknak visszavándorlását segítse erkölcsi és pénzügyi erejével, akik már testben teljesen letörtek és mint munkaképtelenek csak meghalni jönnek haza. Épp ezért a visszavándorolni kívánókat utbagazítással ellátni s ha még munkaképesek, anyagilag is támogatni egyik legfőbb feladata az államnak. A javaslatot elfogadja, mert számos üdvös intézkedés alkalmas arra, hogy a kivándorlásra csábítóknak és a visszaéléseknek véget vessen.

Ij. Madarász József a javaslatot általánosságban elfogadja és a részleteknél fogja egyes észrevételeit megtenni.

Szatmári Mór csak általánosságban óhajt a kérdéshez hozzászólni. Olyan törvényt alkotni nem lehet, amely a kivándorlás nemzeti veszedelmét megszünteti. Csak arra lehet vállalkozni, hogy a kivándorlás csökkentésék, hogy a kivándorlásra irányított csábítások ne csak korlátoztassanak, hanem szigorúan büntetessenek és így a kivándorlásra irányított kárhuzatos munkálkodásnak eleje vétsék. Helyes mederben van ez a javaslat, mert csak az lehetséges kivándorlási törvény révén, hogy adminisztratív uton csökkentessék a baj. Ezen a téren a javaslat igen helyes, a tapasztalásokon nyugvó intézkedéseket tartalmaz. (Helyeslés.) Azok a nagy gazdasági és szociálpolitikai kérdések, amelyek a kivándorlással összefüggőnek, a kormányzat körében oldandók meg és a kormány ebben az irányban már sokat tett. Szükséges, hogy a kivándorlási propaganda ellensúlyozására alkalmas ellenpropagandában részt vegyenek a lelkesek, jegyzők és tanítók. Konkrét propagandát tesz egy sajtókampányra vonatkozólag és ajánlja, hogy ebbe belevonassék a sajtóiroda és a budapesti sajtó képvisellete, valamint a vidéki sajtó. Általánosságban a javaslatot igen jónak tartja (Helyeslés) és amikor elfogadja, elismerését fejezi ki a belügyminiszternek és munkatársának, az államtitkárnak. (Élénk helyeslés.)

Beck Lajos örömmel látja, hogy a javaslat a négy éves tapasztalat alapján a közigazgatási intézkedések terén a tanulságokat levonta. (Helyeslés.)

Hencz Károly azt hiszi, azzal mindenki tisztában van, hogy a kivándorlási törvényvel vagy rendelettel megszüntetni nem lehet. Amit a kivándorlás ügyének rendezése terén gróf Andrássy belügyminiszter a javaslatban nyújt, az igen jó. A törvényjavaslat célja az, hogy a kivándorlás ügyét helyes mederbe terelje és a kivándorlás körül elharapított visszaéléseket, a kivándorlásra csábítást korlátozza. Azt hiszi, hogy az üdvös intézkedések igazolni fogják, hogy a javaslat helyes uton jár. (Helyeslés.)

Ferenczy Géza: Általánosságban örömmel fogadja a javaslatot és szótveszi a székely romániai kivándorlást, amelyre vonatkozólag kérdéseket intéz a belügyminiszterhez.

Buday Barna: Nagy örömmel üdvözlő és elfogadja általánosságban a javaslatot, amely felkarolja mindazokat a kérdéseket, még pedig szerencsésen, melyek itt megoldhatók. A visszavándorlásnak ne tessék túlzott jelentőséget tulajdonítani, mert hiszen tudunk kell azt, hogy a visszavándorlóknak csekély töredéke tér vissza azelőtti gazdasági munkájához és ismeretben a gazdák körében az a körülmény, hogy ha az ily visszavándorló vissza is tér a gazdasági munkához, kevés köszönet van benne. A visszavándorlás fokozására nagyon sok teendő van, ilyen pl., hogy földet kell juttatni a visszavándorlóknak olcsón stb., de mindezek nem idevaló kérdések. Rámutat arra, hogy sok Romániába kivándorlót veszünk el azzal, hogy a magyar honosságát távollét folytán elveszti az illető, aki e mellett Romániában sem kap honosságot. Éppen ezért szükségesnek tartja, hogy a honossági törvény a kivándorlók érdekeivel novelláris uton hozassék összhangba. Az utlevéltörvény revízióját is szükségesnek tartja és kívánatos, hogy az utlevél-kérvények felülvizsgálására kellő képességgel bíró közegek is osztassanak be az illető hatóságokhoz. A kivándorlók érdekegyesületéről is szól és itt ráter arra, hogy a magyarság külképviseleténél nincs kellőképpen képviselve, ezért szaporítani kell az olyan konzulok számát, kik magyarul is tudnak, de lehetőleg magyar emberek. Az utlevélnek cheque-vel összekötését helyesnek tartaná.

Ság Manó: Hozzájárul Beck képviselő ama in-

ditványához, hogy a kivándorlási intézményeket helyi bizottságok formájában is szervezzék. Köszönését fejezi ki a belügyminiszternek azért, hogy a külföldi törvényeket ilyen rövid időn belül a bizottság rendelkezésére bocsátotta. (Helyeslés.)

Beniczky Ödön szerint a kivándorlási kérdés súlypontja nem a kivándorlás módjainak rendezésére esik, hanem a kivándorlást előidéző okok megszüntetésére, ezzel mindnyájan tisztában vagyunk. Éppen azért, anélkül, hogy a javaslat érdemével foglalkoznék, csak a közvélemény tájékoztatása céljából, azt a kérdést intézi a belügyminiszterhez, mint a kormány jelenlévő tagjához, adjon felvilágosítást arról, foglalkoz-e ezt a törvényjavaslatot s egyéb a többi reszortminiszterek által betervezendő javaslatok követni, melyek a kivándorlással összefüggnek. Van-e kilátás a többek között az iparokció és a hegyvidéki akció intenzívebb folytatására és különösen a földzsóra megszüntetésére. Ezekre nézve kér felvilágosítást a minisztertől a javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

Czobor László: A javaslatot elfogadja. Régi törvény nem vált be, szükséges az új törvénynek megalkotása. Ezt a törvényjavaslatot helyesnek tartja, mert erélyes a vállalkozókkal szemben, gátat vet a visszaéléseknek és hatékonyvá teszi a parlamenti ellenőrzést. (Helyeslés.) Kivánatosnak tartja a visszavándorlás rendezését is, de bíz a miniszter buzgalomában, hogy meg fogja találni a módot.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Mérey és az ő nyomán Madarász azt mondta, hogy ez a törvényjavaslat hézagos, mert nem öleli fel a kivándorlási kapcsolatos kérdéseket. Ezt elismerem, de attól függ ennek a megítélése, hogy az embert mit tart a kérdés szabályozásának. Az összes a kivándorlással és visszavándorlással összefüggő kérdéseket akarja kodifikálni és ebből a szempontból tekintni ezt a javaslatot, akkor kimondhatja róla azt, hogy: hézagos. De aki erre a feladatra vállalkoznék, az Magyarországnak egy törvénytárat kellene, hogy megalkossa. Én erre nem vállalkozom. Tudom, hogy mik a kivándorlás okai, hiszen ismeretesek ezek a társadalmi gazdasági szociális okok. Ma már annyira köztudomásúak azok a különbségek, amelyek az amerikai és a hazai termelés és kereseti viszonyok közt fennállnak, hogy azokat már minden cigányviskóban is tudják. Ezekre a kérdésekre itt nem terjeszkedhetem ki. Hiszen kétségtelen, hogy a kivándorlás megszüntetése érdekében a reformok egész sora zavaros, de csak feleltem a közigazgatás reformját, a közigazgatási élet rendszeres fejlesztését, ami mind olyan kérdések, amelyek megoldására a kormánynak a kivándorlástól teljesen függetlenül kell törekednie. Viszont, ha az ország megérettül, a kivándorlás is csökkenni fog. Amíg azonban ezt elérhetjük, addig csak palliatív intézkedésekről lehet szó. A ma is érvényben lévő kivándorlási törvény célja az volt, úgy szabályozni a kivándorlást, hogy ez a szabályozás ne fokozza a kivándorlást.

Ma már az ilyen rendezéstől sem lehet nagy eredményt várni. A legjobb kivándorlási ügynök az a levél, amelyet az amerikai kivándorolt magyar ember ír haza, a pénz, amit küld és a hazaküldött amerikai fényképek, amelyek csilinderben és gérokban mutatja be magát az itthonmaradottnak. Nem tartanám helyesnek a Mérey által sürgetett megoldást, hogy a törvény a visszavándorlás előmozdításáról intézkedik. Ez kivihetetlen is volna, de káros is, mert sokat buzdítana kivándorlásra az, ha már törvényből tudná, hogy amint rosszul megy Amerikában a dolga, az állam hazaszállítja. Az amerikai kormány sem tűrné a visszavándorlás állami szervezését. Ilyen intézmény egy állam kivándorlási törvényében sem foglaltatik bevalótan. A mesterséges visszavándorlást azért is károsnak tartanám, mert, amíg otthon olyanok a kereseti viszonyok, hogy tömegesen vándorolnak ki, nem maradna el a káros visszahatása annak, hogy az állam visszahozott embereket és azok itt nem találhatnak megfelelő erőre. Különben a kormány szerződésben eddig is gondoskodott az olcsó visszavándorlásról. Azt, amit Mérey sürget, megteheti esetleg egy bank, ez társadalmi feladat. Fontos volna, ha lenne olyan bank Amerikában, mely ott közli a magyarországi munkalehetőségeket és a parcellázás lehetőségeire vonatkozó értesítéseket. Ez is fokozná a visszavándorlást. A mi feladatunk az, hogy ezen mozgalmakat természetes mederbe tereljük, gondoskodjunk polgáraink érdekeinek megvédéséről, hogy családok kezébe ne kerüljenek. A visszavándorlást mesterséges állami akcióval növelni nem lehet. Az utlevélnek chequevel összekötése ügyében Olaszországot említették. De ez teljesen téves, mert Olaszországnak sincs erre irányuló megállapodása.

En mindenesetre arra töreksem, hogy az utlevélkérdést is, az ellenőrzést is Amerikával, valamint a szállító vállalkozókkal való megegyezés útját oldjam meg. Tárgyalások folynak abban az irányban, hogy mindazok a szállítóvállalkozók, akik ezidő szerint tényleg szállítanak magyar kivándorlókat, konzessziót kérjenek és ezáltal az ellenőrzés az egész vonalon kiterjeszhető legyen. A példákat még szűkebb körre fogom szorítani. Beck képviselő a munkaközvetítésre is kíván egy elvi intézkedést. Félek, hogy abból még nem származnék valamely

jó eredmény, a javaslatban a munkaközvetítés szó bent nem volna. Ami pedig a kérdés megoldását illeti, az a földmivelésügyi és kereskedelmi minisztérium hatáskörébe tartozik. Az amerikai munka-megosztó bizottság célja ellentétes a mi kivándorlónk érdekelével, mert olyan vidékekre viszik őket, Amerika belsejébe, ahol örökre elveszítjük. Különben közölhetem a bizottsággal, hogy a célom az, hogy a társadalom közreműködését különböző gazdasági szervezetek, társadalomtudományi társaságok, valamint a munkásság bevonásával szervezzem. A társadalmi szervezést lehetőleg minden megérem, ahol a kivándorlás nagyobb mérvű, ki akarom terjeszteni és esetleg a kivándorlási tanácssal kapcsolatba hozni, sőt talán az utlevél-törvény revíziójánál neki a kivándorlási utlevél kiállítás körül közreműködést biztosítani. Ferenczynek válaszol ezután a miniszter a romániai kivándorlás kérdésében, majd Szatmári felszólalását felhasználja és kijelenti, hogy nagy súlyt helyez a sajtó közreműködésére és nem zárkozik el az elől, hogy ebben az irányban keresi az éreintkezést. Ezek mind olyan kérdések, amelyek megvalósítását a törvény keretében tervezik. Buday szavaira reflektálva rámutat arra, hogy éppen a kivándoroltak érdekében az utóbbi időben a konzulátusokat lényegesen szaporították és hangsúlyozni kívánja, hogy néhány magyar konzul Amerikában kitűnő munkát végez. (Élénk helyeslés.)

Mérey, Beck és Bernáth rövid megjegyzései után a bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta.

A részletes vita során gróf Eszterházy Móricz kijelenti, hogy a kivándorlási szabadságnak a javaslatban kontemplált korlátozása tulmenő megszorítását az általános tankötelezettség, általános választójog korában nem helyeselhetné. Csupán az általános védőkötelezettség érvényesítése indokolt itten.

A részletes vitában résztvettek még Hencz Károly, Mérey Lajos, ifj. Madarász József, örgróf Pallavicini György, Czobor László, Bernáth István, Ferenczy Géza, Buzay Barna, Beck Lajos. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és Hadik államtitkár felelték egyes megjegyzésekre és a bizottság egyik-másik szakaszánál tett csekély módosításokkal 19 szakaszt tárgyalt ma le. Ezzel a tárgyalás folytatását holnap délután öt órára halasztották.

Az ingyenes népoktatás.

— Gróf Apponyi Albert törvényjavaslatai. —

Budapest, június 1.

A képviselőház mai ülésén két nevezetes javaslatot nyújtott be gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter. Az egyik az elemi népoktatási oktatás ingyenességéről, a másik a gazdasági népoktatásról szól.

Az ingyenes népoktatás.

Az ingyenes népoktatásról való javaslatnak kilencz szakasza van. Az első szakasza így szól:

Az állami, községi és hitfelekezeti elemi népoktatásnak úgy mindennapi, mint ismételő tanfolyamában a tanítás teljesen ingyenes, akként, hogy a népoktatásban sem tandíj, sem a harmincz filléres járuléka nem szedhető. Mindezekben az iskolákban legfeljebb ötven fillér beíratási díj szedhető az iskolába felvett minden egyes tanuló után, de csak oly feltétellel, hogy ez kizárólag az ifjusági és a tanítói szakkönyvtár gyarapítására fordíttassék. A szegényesügek igazoló gyermekek és beíratási díj fizetése alól is fölmentendők. Az ismételő tanfolyamban és a gazdasági népoktatásban beíratási díj sem szedhető.

A többi szakasz érdekesebb intézkedései a következők:

A községi és hitfelekezeti népoktatás tanulói után az országos néptanító nyugdíj- és gyámintézet részére fizetendő évi hozzájárulás kárptólásul az állam a nyugdíjintézetnek a törvényhozás további megállapodásáig évi hetszáz ezer korona befizetését biztosítja.

A községi és hitfelekezeti iskolafőntartóknak kérelmükre az állam kárptólást ad ama bevételi csökkenésért, amelyet az elemi népoktatás oktatás ingyenessége maga után von a jelen törvény életbeléptekor már fennálló mindazokra az iskolákra nézve, amelyek a tanítói fizetés és kárptólék kiegészítése céljából kért állami segítés engedélyezésére nézve megállapított feltételeknek eleget tesznek. A kárptólási összeg azonban egy-egy iskolára nézve nem haladhatja meg azt az összeget, mely az illető iskola tandíjköteles növendékeinél fejenként számított évi tizenöt korona tandíjnak és egy korona fölveteli díjnak megfelelő.

Ama tan- és fölveteli díjak kárptólásul, amelyek nem tartoznak a tanítói javadalomhoz, ugyancsak évi álmegélyként az az összeg jár, amely megfelel az illető iskola 1905—1908. tanévi költségvetésében ilyen díjak címén bevételként előirányzott összegek egy évi átlagának. A megállapítást a törvény-

hatósági közigazgatási bizottság eszközöl és előterjesztésére a kárptólás címén adandó állami segítés összegét a vallás- és közoktatásügyi miniszter az illető iskola iskolaszékének kezéhez folyósítja. A kárptólás címén szabályszerűen megállapított összeg többé változás alá nem eshetik. Az eljárás módzatait a vallás- és közoktatásügyi miniszter és pedig a hitfelekezeti iskolákat érintőleg az egyházi főhatóságok meghallgatása után rendeletileg állapítja meg. A tandíj-kárptólás iránti államszegély-kérvények az iskolafőntartók által 1910. szeptember 31-ig nyújtandók be az illetékes közigazgatási bizottságnál. Azok az iskolafőntartók, akik e határidőig államszegély iránti kérvényüket be nem nyújtották, elvesztik az állami kárptóláshoz való igényüket.

Minden elemi iskola fenntartója köteles az elemi iskola hat évfolyamát elvégzett minden tanuló részére magyar nyelven kiállított bélyegmentes végbizonnyítványt adni. Az iskolafenntartónak azonban jogában áll e bizonnyítvány rovatait a magyar nyelv mellett hasábosan az iskola tannyelvén is kitölteni. Hasonlóképpen végbizonnyítványt kell adni az ismételő-iskola három évfolyamát végzett minden tanulónak. E bizonnyítványokat az illető iskola igazgatója (tanítója) minden díj nélkül állítja ki és az iskola helyi hatóságának, valamint a közigazgatási helyhatóságnak (községi elöljáróságnak, polgármesternek, Budapest székesfővárosban a kerületi elöljáróságnak) hitelesítés végett bemutatja. Az iskola hatodik évfolyamát, valamint az ismételő-iskolai tanfolyamot végzett tanulókról és a kiszolgáltatót végbizonnyítványokról az iskola törzskönyvet köteles vezetni. A törzskönyvet is magyar nyelven kell vezetni, de a rovatok kitöltésénél a magyar nyelv mellett az iskola tanítási nyelve hasábosan használható.

A jelen törvény az állami elemi népoktatásra vonatkozólag 1909. évi szeptember hónap elsején, a községi és hitfelekezeti elemi népoktatásra vonatkozólag pedig 1910. évi szeptember hónap elsején lép érvénybe.

A gazdasági népoktatás.

A gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslatnak negyvennégy szakasza van. Nevezetesebb intézkedései ezek:

Mindazok a községek, ahol a lakosság tulnyomó része gazdálkodással (földmivelés, állattenyésztés, kertészet, szőlőmivelés, erdészet) foglalkozik és ahol összesen legalább is 50 olyan ismételő-tanköteles korban levő mindkét nemből való gyermek van, akik nem részesülnek felső nép-, polgári-, kereskedelmi- vagy középiskolai oktatásban és nem járnak inasiskolába, köteles gazdasági népoktatást felállítani. A gazdasági népoktatást a község az odaudalt tankötelesek kellő számának állandó hiánya miatt csak a közigazgatási bizottság engedelmével szüntetheti be. Gazdasági népoktatást állíthatnak még a jelen törvényben kikötött feltételek mellett saját anyagi erejükből: az állam, hitfelekezeti, az e végből alakult társulatok és magánegyházak. Az állam gazdasági népoktatást csak a mindenkori költségvetés által rendelkezésre bocsátott hitel keretén belül állíthat fel. A község csak abban az esetben menthető fel a gazdasági népoktatás felállításának kötelezettsége alól, ha az iskolafőntartók valamelyike a jelen törvény rendelkezéseinek minden tekintetben megfelelő gazdasági népoktatást állít. A gazdasági népoktatás felállítását követően az elemi népoktatás három évi ismételő tanfolyamát nem kell fenntartani. A gazdasági népoktatás bíró községekben az iparos- és kereskedőtanulónak, ha még nem volna ott inasiskola, szintén a gazdasági népoktatásba kötelesek járni. Ha az ideutalt iparos- és kereskedőtanulók együttes létszáma a huszonötöt meghaladja, ezek ipari oktatására (főleg a rajztanításra) is gondot kell fordítani.

Ahol az ismételő-tanköteles gyermekek száma 120-nál kevesebb, a meglévő elemi népoktatás mindennapi tanfolyama fölé akként szervezendő, hogy abban mind a gazdasági, mind a közismereti tárgyak tanítását az elemi népoktatás tanítói látják el. (Kisebb fokozatu gazdasági népoktatás.) Olyan községekben, ahol a gazdasági népoktatás utalt ismételő-tankötelesek száma legalább 120 és ahol a község anyagi ereje ezt lehetővé teszi, a gazdasági népoktatás önállóan úgy szervezendő, hogy abban a gazdasági oktatást külön e célból rendszeresített gazdasági szaktanítói (szaktanítónői) állásra alkalmazott képeztetett gazdasági szaktanító látja el. (Önálló gazdasági népoktatás.)

Bármilyen jellegű gazdasági népoktatásban a fiúk a leányoktól elkülönítve oktatandók; ha azonban a leány növendékek száma az 50-et túl nem haladja, a közismereti tárgyakat együtt tanulhatják. A gazdasági tárgyakat azonban külön kell tanulniok.

Az ismételő-iskolai látogatási köteleesség helyébe mindama községekben, a melyekben gazdasági népoktatást szerveztek, e gazdasági népoktatás látogatásának köteleessége lép. Ehhez képest minden szülő, gyám vagy gazda köteles a tanköteles gyermekeit, aki nem részesül az elemi népoktatásnál magasabb oktatásban és nem jár inasiskolába, vagy a saját hitfelekezete által fenntartott elemi népoktatás ismételő-tanfolyamába, 12-ik életévének betöltésétől 15-ik életévének betöltéséig három éven át a gazdasági népoktatásba járattani. Ha a gazdasági népoktatásba utalt

tanuló folyékonyan írni, olvasni nem tud és a számtani négy alapszámot egész számokkal nem ismeri, vagy a nem-magyar anyanyelvű tanköteles a magyar nyelvet a megkívánt mértékben nem bírja, egy évre a gazdasági népiskolával kapcsolatban szervezendő előkészítő-osztályba utasítandó és ezenfelül köteles még három éven át, vagyis 16-ik életévé betöltéséig a gazdasági népiskolába járni. A gazdasági népiskolában az évi szorgalomidő legalább 8 hónapig tart.

A gazdasági népiskolában kötelezett tantárgyak: I. Hit- és erkölcsstan. II. Gazdasági tárgyak: Talajismeret és általános növénytermelés, különleges növénytermelés, rétmivelés és legelőgondozás, állattenyésztés (méh-, selyemhernyó- és haltenyésztés), tejgazdaság, kertészet, szőlőművelés és borászat, erdőkezelés, háztartástan, kisgazdaságok berendezése, gazdasági számvitel, gazdasági építkezés, gazdasági törvények és gazdaságtársadalmi szervezkedés, háziipar, női kézimunka. III. Közismereti tárgyak: olvasás, írás, fogalmazás; földrajz, történelem, alkotmánytan; számtan, mértan; egészségstan, csecsemőápolás; természettudományok elemei.

Az összes gazdasági népiskolákban a tanítás teljesen ingyenes, a növendékek tehát felvételi, sem tandíjat, sem pedig tanítói nyugdíjilletéket nem fizetnek. Bármilyen jellegű gazdasági népiskolában a tanítás nyelve a magyar. A gazdasági népiskolák a kultuszminiszter főfelügyelete alatt állnak. A többi szakasz a gazdasági iskolák és tanítók helyi felügyeletéről és a fegyelmi ügyekről intézkedik.

Az utolsó szakasz szerint ez a törvény 1908. évi szeptember elsején lép életbe.

Pécs ünnepe.

— Sajdt tudósítónktól. —

Pécs, május 31.

Pécs városa tegnap leplezte le nagy ünnepélyesen azt az emlékoszlopot, melyet a Pécssett meghalt napoleoni katonák emlékére emelt a hazafias közönség. A Mecsek egy kiugró sziklacsupján áll egy kőoszlop, tetején egy lebecsított szárnyu francia sassal, hirdetőjéül annak, hogy Napoleonnak fogságba került sok vitéz katonája ragályos betegségnél áldozatul esve, a Mecseken álló kórházban halt meg és távol hazájától, magyar földben nyugszik.

A leleplezési ünnepély alkalmat adott a magyar és francia nemzet rokonérzelmeinek nyilvánítására és mindenképpen fényes lefolyásu volt. A magyar kormányt Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár, a képviselőházat Rakovszky István alelnök képviselte. Franciaország Fontenay vicomte, budapesti francia főkonzul bízta meg, aki a budapesti francia kolónia számos tagjával, feleségével és több párisi lap képviselőjével szombaton este érkezett Pécsre. Picquart francia hadügyminisztert, az emlékmű-bizottság egyik védnökét Girodon őrnagy, bécsi katonai attasé képviselte.

A kormány s a képviselőház küldöttei vasárnap reggel nyolcz órakor érkeztek Pécsre s hozzájuk csatlakoztak Szmeccsányi György, Csitány Béla és Rakovszky Béla országgyűlési képviselők. Fogadtatásukra az ország színe-java jelent meg. Az érkezőket a pályaudvaron Zsolnay Miklós gazdag reggelivel vendégelte meg, mely után hosszú kocsisorban vonulnak fel az emlékoszlophoz. A szőlők között vezető gyönyörű szerpentin utakon gyalog ment a nagy embertömeg a Mecsek-hegy tetején levő sziklacsupra, amelyen az emlékmű áll. A Zsolnay-gyárban piro-gránitból készített gyönyörű szép obeliszket Pilch Andor építész tervezte. A négyszögből kiinduló monumentális, tizenhárom méter magas piramis ormán egy sas áll.

Az ünnep pontban kilencz órakor a pécsi dalárda énekével vette kezdetét. A „Két granátos” éneléke után Zsolnay Miklós, az emlék-bizottság elnöke francia beszéddel üdvözölte a megjelent illusztris vendégeket. Másodiknak Fontenay budapesti francia főkonzul szólott, aki mindenekelőtt sajnálatának adott kifejezést afelett, hogy a bécsi francia nagykövet akadályozva van a megjelenésben, majd a nagykövet megbízásából felolvasta annak beszédét.

A nagy figyelemmel hallgatott beszéd után Váraday Antal, a kiváló poeta szavalta el hatással ez alkalomra írt Sásfiók című, hatalmas szárnyalásu ünnepi ódáját.

Zsolnay Miklós elnök ezután átadta és Nendtvich Andor polgármester átvette Pécs városa gondozásába az emlékművet, amelyet egymásután koszorúztak meg. Koszorút helyezett Picquart

francia hadügyminiszter nevében Girodon katonai attasé, a magyar képviselőház nevében Rakovszky István alelnök, a főrendiház nevében Egyri Béla orsz. képviselő, majd Pécs városa, Somogy, Baranya és Tolna vármegyék, a magyarországi francia kolónia, a pécsi polgári kaszinó, a pécsi dalárda, a Mecsek-egyesület, a pécsi Hadastyán-egyesület, a veterán katonák és a pécsi francia irodalmi klub.

Az ünnep a szabadságdal éneléklésével ért véget.

Délután egy órakor a Nádor-szálló külön termében százhatvan terítékű banquet volt. Az asztalfőn Rakovszky István alelnök és Bolgár Ferenc államtitkár között Fontenay főkonzul felesége foglalt helyet. A harmadik fogásnál Fontenay főkonzul francia nyelven felköszöntött mondott a királynak. Másodiknak Rakovszky István, a képviselőház alelnöke emelkedett szólásra s a francia köztársaság elnökének, Falliérnek egészségére ürített poharát.

Bolgár Ferenc államtitkár a francia hadsereget éltette francia nyelven.

Szavaira Girodon őrnagy katonai attasé válaszolt és a francia hadügyminiszter nevében a közös hadseregre és a magyar honvédségre emelte poharát.

Szóltak még Zsolnay Miklós, aki az ünnepély magas protektoraira és a védnökök között személyesen megjelent Fontenay főkonzulra emeli poharát. Gróf Benyovszky Móricz, Rakovszky István, Erreth János Bolgár Ferencet, Nendtvich polgármester a megjelent vendégeket élteti. Majd másodsor is felszólt Fontenay főkonzul és francia nyelven mondott beszédében mindenekelőtt a francia köztársaság kormányának köszönetét nyilvánítja Zsolnay Miklós-nak azon lelkes munkásságáért, amelyet az emlékmű felállítására alkalmából kifejtett. Egyben örömmel hozza tudomására a becsületrend közepkeresztjével való kitüntetését. Ez a becsületrend — ugymond — az ön édes atyjának mellét is díszítette és én szívből örülök, hogy azt önnek is átnyújthatom. Együttal tudomásul hozza, hogy Tausz Gyula, az emlékbizottság titkára, a becsületrend tisztikeresztjét kapta érdemes munkássága jutalmául.

Váraday Antal, egy pompás francia felköszöntőben a francia nemzetre és annak képviselőjére, Fontenay főkonzulra emelte poharát, Tausz Gyula megköszönte a kitüntetését és a hölgyekre emelte poharát, majd felszólt ismét Rakovszky István, képviselőházi alelnök, aki úgy sajtát, mint Bolgár Ferenc államtitkár nevében Benyovszky és Erreth főispánokat éltette.

Délután a Tetyén igen változatos programmal nagy népünnepély volt gyönyörű szép tűzijátékkal, amelyet Réh György városi tanácsos rendezett. Rakovszky István, képviselőházi alelnök és Bolgár Ferenc államtitkár, valamint a külföldi vendégek az este 10 óra 32 perczkor induló vonattal utaztak vissza Budapestre.

KÜLFÖLD.

A Relchsraht. A költségvetés folytatolagos tárgyalása során Neme cseh szociáldemokrata hevesen támadja a kormányt a cukoradó kérdésében elfoglalt álláspontja miatt és a nyelvkérdés rendezését kívánja. A ház ezután 125 szavazattal 74 ellenében elhatározza a részletes vitát. Hock a klerikalizmus tultengését hibáztatja. Lichtenstein herceg kijelenti, hogy a keresztényszoziálisták német pártokkal együttesen akarnak eljárni. Beumann a közigazgatás reformját kívánja. Kopyczinski beszéde után a tárgyalás folytatását holnapra halasztják.

A bagdadi vasút. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a „Pol. Corr.” ama jelentése, amely szerint a bagdadi vasút továbbépítésére vonatkozó koncessziót már aláírták, nem felel meg a valóságnak. A dette publique, amelynek aláírása szintén szükséges, csak holnap fogja a konvenziót megvizsgálni. Ez azonban csupán formalitás, amennyiben a dette publique érdekében van az építés és a kilométergarancia.

A szerb képviselőválasztás. A szerb képviselőválasztások az ország egész területén tegnap, vasárnap, mentek végbe. A választópolgárság igen nagy számban szavazott le mindenütt. Rendzavarás sehol nem történt. A választások eredménye a következő volt: 81 ó-radikális kormánypárti, 46 független ellenzéki radikális, 16 liberális, 20 haladóparti és 1 szocialista. Nyolcz mandátum nem nyert abszolút többséget, ezen kerületekben a jövő vasárnap pótválasztás lesz. A kormány reméli, hogy a mandátumok közül még négyet tud szerezn. Ezek szerint a kormánypártnak nyolczvanöt mandátuma lenne, amelylyel szemben az ellenzék hetvenegyvel rendelkeznek.

Kormánypárti körökben beszélnek, hogy amennyiben a kormánynak nem sikerülne ezzel a többséggel kormányoznia, kompromisszumot fog kötni a független ellenzéki radikálisokkal.

Santo Domingo elnöke. Santo Domingo köztársaságban most volt elnökválasztás. A megített választáson újra Ramóncares került ki győztesen.

Forradalom Szamosz szigetén. A konstantinápolyi görög követség és a görög kormány sem kaptak még eddig sürgönyt a szamoszi görög konzultól, valamint a többi diplomáciai megbízottak sem. A samioták valószínűleg átvágták a sürgönykábelét. A császári biztos, a hadihajók összes parancsnokai, valamint a kiküldött öt zászlósi vezére az a szigorú parancsot kapták, hogy minden vérontástól tartózkodjanak. Az említett mértékadó diplomáciai körök azon a nézetben vannak, hogy a meszesemenő kiváltságokat, teljes önkormányzatot és nagy gazdasági előnyöket élvező samiotáknak nincs okuk az elégedetlenkedésre s hogy önmaguk az okai a fejedelemmel való örökös összefüzéseiknek. Görögországból több mint 20.000 Gras-fegyvert csempésztettek be, löszrel együtt. A mostani események következménye az lehetne, hogy a porta a rend és tekintélyének helyreállításá után Szamoszon egy nagyobb garnizont fog tartani s talán császári megbízottat is fog küldeni oda.

Athénben illetékes helyen tagadják, hogy a szamoszi események a panhellenisztikus mozgalommal függnek össze. Csupán egyszerű nézeteltérésről van szó a sziget lakossága és a fejedelem között, aki a nemzeti gyűlés összehívását meg akarta akadályozni. A szamosziak határozottan hangoztatják lojális érzületüket Törökország iránt. A fejedelem kiáltványt bocsátott ki, melyben nyugalomra inti a lakosságot és megígéri, hogy a privilégiumok érintetlenül maradnak.

Konstantinápolyból jelentik: A szamoszi lakosság a fejedelmet trónfosztottának nyilvánította. Izgatott néptömeg súlyos bántalmakkal illette a fejedelmet. Utódként Konstantinides pasát, a szalonikii váli eddigi segédét szemelték ki. Híre jár, hogy egy orosz hadihajó Szamoszban csapatokat szállított partra.

Amorgoszi jelentés szerint Sofullis, a szamoszi nemzetgyűlés elnöke, Hadie Dakis miniszter és Hadjiannis, az ellenzék vezére, akik legutóbb egy kis csónakon elhagyták Szamoszt, Amorgoszba érkeztek. Több menekülő elbeszélése szerint pénteken délelőttől délután kettőig a török hadihajók élénken tüzelték. 150 lövést számoltak meg. Vathy városát a katonaság megszállotta. A lakosok visszavonultak a sziget belsejébe. Nagy pánik uralkodik. A szigettel való minden összeköttetés szünetel. A sziget körül török ágyunaszádok czirkálnak, amelyek a menekülést lehetetlenné teszik. E hírek Athénben nagy izgatottságot keltenek. A lapok attól tartanak, hogy Törökország Szamosz autonómiáját fel fogja függeszteni.

A nagyhatalmak a szamoszi események ügyében interveniáltak a portánál. Tegnap a francia és angol nagykövetség dragománjai a külügyminiszternél azon kívánságuknak adták kifejezést, hogy a szamoszi szabályzat ne sértsék meg és hogy a rend helyreállítása után a török csapatokat vonják vissza. Az orosz követség ma ugyanily irányban interveniált. A külügyminiszter előbbieknél azt a választ adta, hogy a csapatokat rövid idő múlva vissza fogják vonni. Nehány nap múlva megnyílik a szamoszi nemzetgyűlés.

A macedón reformok. A macedóniai reformok ügyében az orosz kormány jövő esztőtörtökön fogja elküldeni választjegyzékét Londonba s hivatalosan is bejelenti, hogy Németország és Ausztria-Magyarország helyesli a közös tervet. A két nagyhatalom azután utasítani fogja konstantinápolyi nagyköveteit, hogy ünnepélyesen nyújtsák át az erről szóló jegyzéket a portának.

Az EGYETÉRTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 708. szám.

A soproni kultur-ünnep.

- Saját tudósítónktól. -

Sopron, május 31.

Vasárnap délelőtt lelkes ünnep színhelye volt Sopron városa. Az ország valamennyi kultúregyesületének küldötte megjelent, hogy a város lakosságával együtt résztvegyen a Dunántúli Közművelődési Egyesület ez évi közgyűlésén. Széll Kálmán díszelnök ez alkalommal nagyhatású szöveget intézett az országhoz, melyet eleve rendkívüli érdeklődéssel várt a magyar társadalom, s amelyet ma a nyugati határváros lakossága valóságos tomboló lelkesedéssel fogadott.

A szombatban kezdődött ünnepséget ma a kaszinóban megtartott közgyűlés zárta be. A terem zsúfolásig megtelt az érdeklődőkkel, akik között a társadalom minden rétegét képviselve láttuk. Az a szózat, amelyben Széll Kálmán ragyogó szónoki temperamentummal a társadalmi kultúrtörékvések fontosságát fejtegette, ögróf Pallavicini Ede fölszólalása és Rákosi Jenő hatalmas előadása, melyet a közgyűlés berekesztésekként a magyar nyelvről tartott, a magyar kultúra annaleseinek díszhelyére tartozik.

Pallavicini Ede ögróf megnyitva az ülést, felkérte Széll Kálmán díszelnököt, hogy az elnöki széket elfoglalva, az ülést vezesse. Lelkes tapsok fogadták Széll Kálmánt, mikor az elnöki széket elfoglalta és elmondta a következő, nagy hatástól kísért ünnepi beszédet:

Széll Kálmán beszéde.

Tisztelt közgyűlés! (Halljuk! Halljuk!) Az a felhívás, amelyet a t. közgyűlés hoztam intézett, hogy a D. K. E. ezt a közgyűlést én vezessem, reám nézve nagyon megtisztelő. Annak tulajdonítom, hogy nem felejtkeztek meg ezen egyesület első elnökéről, aki annak tizenhét év előtti megalapításában részt vett. Tizenhét év sok idő a mai korban, amely oly sebese rohan, s olyan könnyen felejt. Tizenhét hónap is sok. Tizenhét év számottevő idő és azért ez a megemlékezés reám nagyon becses és értékes. A D. K. E. örömmel jött ide önök közé Sopron szab. kir. város közönségének meghívására, ide a régi Pannóniának, a régi praehungaricus kultúrának ez ősi helyére, a Dunántúl e virágzó, e művelt városába, amely közel áll a mi szíveinkhez, közel van a mi törekvéseinknél fogva is, mert az ország határán fekszik és mert ez a hely a magyarság egyik védvára és védbástyája. (Igaz! Ugy van!)

Széll Kálmán bevezető szavai után áttér a Dunántúli Közművelődési Egyesület céljaira:

Ennek az egyesületnek az a célja — mondja — ma is az, ami volt akkor, amikor megalakult: célja a magyar kultúrának fejlesztése és a magyar nyelv fejlesztése. Mindkettő a legmagasabb nemzet és állami cél. Vannak sokan, akik azt mondják, hogy mire valók is ezek az egyetemek, hiszen azok feleslegesek. Ott van a család, ott van az állam. Ezeknek a feladata a kultúra ápolása. Hát ez a balga beszéd, ferde felfogás. A család a maga szűk körében nem teljesítheti azokat a feladatokat, amelyeket a társadalom összességének kell kezébe venni. Az állam a maga nagy akcióival — habár mindennek kell, hogy kiterjedjen — nem képes mindent megcsinálni. Hiszen társadalom és állam tulajdonképpen összefonott fogalmak és mégis mindkettő külön működésének megvan a maga nagy fontossága és jogosultsága. Erős állam csak egészséges társadalom alapján épülhet fel. Ha a társadalom minden iránt lelkesedik, ami az ő kötelessége, ha tudatában van nagy kötelességeinek és azokat bár áldozatokkal betölteni kész, ha munkakedv, munkaképesség és minden jó és nemes iránti fogékonyság hatja át, ha nemzeti érzés és az ország erkölcsi és anyagi javainak és nagy céljainak művelése hatja át, akkor az állam által megteremtett kereteket képes betölteni. Az állam maga nagy alkotásaival megteremt az intézményeket, de ezen intézményeknek le kell adni, azokba tartalmat önteni a társadalom van hivatva az egységes, az éber, a munkás, a nemzeti feladatokat átérző társadalom. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Azután kitér arra, hogy kulturát parancsszóval, külső formulákkal, törvényekkel, rendeletekkel csinálni nem lehet. Azután áttér az egyesület másik fontos feladatára, a magyar nyelv jogainak és érdekeinek érvényesítésére. Szent jogunk van nekünk ahhoz, — mondja — hogy a mi nyelvünket ápoljuk, nyelvünket védjük és terjesztjük. Jól mondták valamikor Magyarország t. karai és rendei, amikor a magyar nyelvi alapot megalkotásáról volt szó, hogy végvárnál, erőseknél, hadseregeknél és mindennél erősebb védő vára Magyarországnak a nyelv. (Igaz! Ugy van!) Az alkotmánynak semmi

fontos elvi tétele, semmi garanciája, sem törvénynek akármilyen rendelkezése nem biztosítja a nemzet fennállását úgy, mint a nyelv. Ennek a tudatnak a nemzet szívében kell élnie, mindenkinek ez országban e tudat iránt lelkesednie kell és lelkesedésével válna közreműködnie. (Élénk éljenzés.) És kinek lehet kifogása ez ellen? Azon honfitársainknak talán, akik nem beszélnek a mi nyelvünket, akiknek más az anyanyelvük és van saját kulturájuk? Nem lehet jogos kifogás, mert mi e kulturát és az ő anyanyelvüket bántani nem akarjuk, mi nem akarunk és nem fogunk erőszakkal magyarosítani, aki ezt ránk fogja, valótlanságot állít és rágalmozza a magyar nemzetet, mi nem akarunk megcsontítani az ő jogait anyanyelvükhöz és saját műveltségükhöz, csak azt akarjuk, hogy ők a magyar állameszméhez ragaszkodva és annak híveiként vallják magukat és a maguk anyanyelvük mellett a magyar nyelvet is elfogadják olyannak, amelyet nekik is hasznos elcsajátítani. Nem erőszakkal terjesztjük mi a magyar nyelvet, de szeretettel az ő saját és legsajátosabb érdekeikben! (Igaz! Ugy van!)

A nemzetiségekről szólva, kérde, mi az, ami védőtejt nyújt az idegenajku kulturának is?

— Csupán az egységes magyar nemzeti állam ereje és hatalma, a magyar kultúra megszilárdulása, amely nem csak a magyarság szupremáciáját és hegemoniáját tartja fenn, de testvéreikül fogadja őket a magyar állameszme keretén belül, amelyből nem engedjük ki és nem fogunk engedni soha semmit. (Hosszantartó élénk helyeslés és taps.)

Egész nehéz helyzetünk feladatai — folytatja — azután azt követelik, hogy lehetőleg egyetértő és együttes munkára serkentsük az országnak intelligenciáját. Közállapotaink nem tisztázottak és nem véglegesek. Bizonyos politikai átmeneti állapotban élünk, mely sokáig nem tartható. Nincs ma meg a politikai erőtegyezésben a teljes egység, amely nélkül nyugodt, konszolidált helyzet és biztos haladás nem képzelhető. Ugy vagyok meggyőződve, hogy a sok függő kérdéssel szemben az ország beléletének nyugodt fejlődését csak ezen kérdések megszüntetése és a sok kérdőjelnek kiküszöbölése fogja biztosítani és politikailag konszolidált állapotokat teremteni. Nagy, az ország jövője, fennállásába vágó alkotmányjogi kérdések vannak küszöbön. A választói jog reformja előtt állunk, amely az általános szavazati jog alapján alkotatik meg. Nem fogok politizálni, de az egész képek odaállítását végett szükségesnek tartottam, hogy távolról megérintsem. Ha valaha, most az előttünk álló nagy kérdésekkel szemben nagyon szükséges a mélyreható, böles megfontolás!

Rekonszolidációja az egész politikai nagy helyzetnek lesz ajánlatos. Minden tekintetét félretéve az ország jövőjének esélyeit gondolja végig mindenki, az ország igaz, nagy érdekeit tekintve, semmi más. (Helyeslés, igaz.) A nagy helyzetet szemben nem szabad jelszavakhoz ragaszkodni és azokat mereven fentartani. (Igaz! Ugy van.) Nem a hosszú időn át előszerttel vallott csillogó, de a tényleges állapotokba az adott nagy helyzetbe ez idő szerint be nem illeszhető és nem realizálható, nem érvényesíthető jelszavakhoz való ragaszkodás felel meg az ország jövője, konszolidációja és a magyar állameszme megerősítése nagy és mindenekfelett álló szempontjainak és követelményeinek. Ragaszkodás a nagy és az ország jövőfejlődését biztosító elvekhez, ragaszkodás azon alapokhoz, amelyekkel Magyarország nyugodt haladása és a magyar állam létezését biztosítható (Élénk helyeslés.) és a politikai integritás teljes respektálása mellett nyílt, őszinte kijelentés annak, hogy mindennek mellőzésével nyugodt fejlődés és zavartalan nyugodt munka az, amire legelső sorban és minden irányban szüksége van az országnak. Ha ez biztosítva van, akkor ez után ki lehet tűzni a közelebbi és távolabbi célokat.

Széll Kálmán beszédét hosszantartó, meg-megújuló lelkes éljenzés és taps között fejezi be.

A többi szónok.

Utána Baán Endre főispán gróf Apponyi és Saárossy-Kapeller miniszteri tanácsos Darányi miniszter nevében, Rákosi Jenő a Tudományos Akadémia nevében, Töpler polgármester Sopron városa nevében üdvözölte a közgyűlést. Majd megajánlották a tisztújítást s az elnökséget és tisztikart újra megválasztották.

Ezután Rákosi Jenő mondott beszédet, melyben előbb Széll Kálmánt üdvözölte remek beszédéért, majd ő is a magyar nyelvről mondott szavakat, visszautasítván azt a rágalmat, hogy a magyar nemzet türelmetlen. Visszautasította azt a nem is európai, hanem amerikai izü hazugságot, hogy mi Horvátországot magyarosítjuk, holott, ha ma Horvátországban minden született horvát embert, aki magyarul tud, megölnek, ezt a kis érvágást Horvátország meg sem érezné (Élénk helyeslés), de ha mindenkit megölnének, aki németül tud, Horvátország összes intelligenciája huszonegy óra alatt meg volna semmisítve. (Ugy van, taps.) Beszéde végén megemlékezett arról, hogy sokszor reklamálják tőlünk az oláhok a Hunyadiakat, a horvátok Zrinyit, a tótok Petőfit. De ezzel úgy vagyunk, mint a mesebeli gyermekkel, aki

az oroszlányomból ivott és oroszlánvá vált. Ez a magyar kultúra italának esete: ama nagyok is ittak a nyomokból és oroszlánvá váltak. Sem egyik, sem másik, sem harmadik nem lett volna azzá, amivé lett, ha nem kerül bele a magyar közösségbe. (Taps.) Megnyitjuk forrásainkat az oláh, a tót előtt, odamutatunk, jöjjetek, igyatok velünk s legyetek velünk egyek. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.)

A közgyűlés után banket volt.

TÁVIRATOK.

Fallières és a csár.

London, június 1. A „Daily Mail”-nek táviratozzák Pétervárról, hogy Fallières köztársasági elnök Pichon külügyminiszterrel és a külügyminiszterium több magasrangú tisztviselőjével augusztusban utazik Oroszországba a csár látogatására. Az elnök négy napig marad és a peterhofi csári palotában fog lakni, közben jelen lesz a kasnoje-seloi táborban a nagy katonai díszszemlén. Arra a tiltakozásra, a melyet a Humanite az elnök oroszországi utazása ellen közöl, az Aurore mai száma így válaszol:

Szükséges, hogy orosz-francia szövetséget mind szorosabbra fűzzük, mert Németország az utóbbi időben bennünket represszáliakkal fenyegetett és hihetetlen együgyűséggel kijelentette, hogy nem fogja tűrni az új hármasszövetség megalakulását. Ily módon a német irodalom legjobb ügynöke Franciaország külpolitikájának amennyiben provokáló föllépésével egyenesen rászorította Franciaországot az entente-rendszer fejlesztésére.

Putkammer lemondása.

Berlin, június 1. Esti lapok jelentése szerint báró Putkammer kormányzó beadta lemondását.

A berlini tőzsde.

Berlin, június 1. (Saját tudósítónktól.) A Fönix-részvények mai újabb árhanyatlása rányomta bélyegét a tőzsdére. Ezek a részvények izgatott forgalom mellett perccentekkel estek s erre a piacon a válalat üzletmenetéről a legkülönfélébb hírek keltek szárnyra, a társasághoz közel álló bankok ellenben megnyugtatták a piacot, hogy kizárólag a kedvezőtlen konjunkturák okozták a vállalat helyzetének rosszabbodását, de ez nem sokat használt, mert a spekuláció alaposan kihasználta a híreszteléseket, amihez az új tőzsdetörvény kedvező alkalmat nyújtott.

Uj perzsa minisztérium.

Berlin, június 1. (Saját tudósítónktól.) A „Tageblatt”-nak táviratozzák Teheránból, hogy az új kormány már ki van nevezve. Uj miniszter csak egy van, a közmunkaminiszter, akit a sah a képviselők sorából nevezett ki, egyebekben a minisztérium tagjai a régiek, csak éppen tárczákat cseréltek. A sah e nyáron nem megy vidékre, mert merénylettől fél. A minisztereket is intették politikai elvbarátaik, hogy ne hagyják el a fővárost.

A washingtoni kongresszus.

Washington, június 1. A kongresszus elnapolta üléseit.

Közgazdasági táviratok.

		jun. 2.	jun. 1.
Newyork.	Buza	99 ¹ / ₈	99 ¹ / ₂
	locobuza	99 ¹ / ₈	98 ³ / ₄
	juliusra szeptemberre	95 ³ / ₈	—
Tengeri	juliusra	—	—
	juliusra	76 ¹ / ₄	75
Csikagó.	Buza	96	—
	juliusra	90 ³ / ₄	90 ¹ / ₈
	juliusra	68 ¹ / ₈	—

New-York, jun. 2. Gyapot New-Yorkban helyben 11.30 (11.40 tegnap), gyapot júliusra 10.80 (9.83), gyapot szeptemberre 9.93 (9.78), gyapot New-Orleansban helyb. 11¹/₂ (11¹/₈), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, június 2. (Zárlat.) Zsír júliusra 8.55 (tegn. 8.52), zsír szeptemberre 8.75 (tegnap —), szalonna short clear, 7.92 (tegnap 7.56), sertésbús szeptemberre 12.97 (tegnap —).

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár. Kedd, június 2. — Róm. kat.: Erzsébet-napi. — Prot.: Ellék. — Görög-orsz.: Május 20. Thallei. — Zsidó: Ijar 3. — A nap két reggel 4 óra 7 perczkor, nyugatig este 7 óra 49 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 42 perczkor, nyugatig éjjel 11 óra 40 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad 10-2 óráig. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 óráig. — Pénypénzkiállítás a Műcsarnokban nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. — Tavasz és grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Uj gyűjteményes kiállítás a Könyves Kálmán Nagymező-utcza szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Tavasz kiállítás az Uránia Kigő-téri szalonjában nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiség-tára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 3-6-ig. — A Póvárosi Múzeum nyitva 3-6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-1-ig. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Ráth György-múzeum nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetem könyvtára nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

— **Személyi hír.** Dr. Berzeviczy Albert válaszó belső titkos tanácsos, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke ma nyári tartózkodásra Berzeviczére utazott.

— **A király a csapatszemlén.** A schmelzi gyakorlótér ma tartották meg a tavaszi szemlét. A király teljes gyógyulását bizonyítja, hogy résztvett a parádén és üdén és a fáradtságának legkisebb jele nélkül, órákon át ült a nyeregben. Ugy a gyakorlótér lezár területén, mint a Schmelz környékén több ezer főnyi közönség gyűlt össze. A király egész kíséretével, köztük Ferencz Ferdinánd és Frigyes főhercegekkel, a külföldi katonai attasékkal, a hadügy- és landwehrrminiszterrel és majdnem az egész tábornoki karral jelent meg. Táborukat kocsin követték az összes Bécsben tartózkodó főhercegeknek, valamint a trónörökös neje is. A közönség viharos ovációkban részesítette a királyt. A csapatok diszfelvonulását Fiedler tábornagy, hadtestparancsnok vezényelte.

A király a csapatszemle után megdicsérte a kivonult csapatokat kiváló tartásukért, a sikerült felvonulásért.

— **Kitüntetés.** A király Geme Józsefnek, Temesvár város főjegyzőjének a királyi tanácsosi címet, Szilárd Emilnek, Temesvár város főjegyzőjének pedig a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. A nevezettek közhasznú szolgálataik, különösen a temesvári vámtérület megváltására vonatkozó tárgyalások körül kifejtett buzgó és sikeres működésük elismerésül kapták a kitüntetést.

— **A bolgár fejedelem Szombathelyen.** Ferdinánd bolgár fejedelem a nyáron Szombathelyre érkezik. Aból az alkalomból ugyanis, hogy a király a fejedelmet a Szombathelyen állomásozó 11-ik huszárezred tulajdonosává nevezte ki, Horváth huszárezredes küldöttség élén hódolatát fejezte ki Szófiában a fejedelem előtt, aki kilátásba helyezte, hogy a látogatást viszonzni fogja, hogy ezredét személyesen is megismerje. A látogatást augusztus 18-ára, a király születésnapjára tervezi a fejedelem.

— **A német császár szemléje.** Vilmos császár ma reggel szemlét tartott a berlini és a környékbeli helyőrségen. A császár a svéd király, a bádeni nagyherceg és az itt időző hercegek kíséretében ellovagolt a csapatok előtt. A svéd királyné és Viktória Lujza hercegnő kocsin kísérték őket.

— **Katonai estély a trónörökösnél.** A hódolati ünnepséget tegnap Ferencz Ferdinánd trónörökösnél a Belvedere-kastélyban nagyszabású estély fejezte be, melyen az összes tábornokok, tengerésztisztek és egyéb magasrangú tiszték, akik a hofburgi tisztelgésben megjelentek, résztvettek. Az impozáns fogadó-termetet gyönyörű virágszoborok és a villamos lámpák ezreitől az egész palota fényárban uszott. A főhercegek közül Lipót Szalvátor, Jenő, Rajner, Ferencz Szalvátor, Károly István és Ferdinánd Károly voltak jelen. A trónörökös a nagy szalonban cerclét tartott, a megjelentek mindegyikét megszólítással tüntette ki és este 10 óráig bucsuzott el tőlük.

— **A belügyminiszter és a román daloskörök.** A belügyminiszter annak idején felozlatta a belényesi román daloskört, mert a kör tagjai a bukaresti kiállításban hazaárukló módjára román dalokat énekeltek és tüntettek a magyar állam ellen. Most Belényesben „Lira” név alatt egy új román daloskör akart megalakulni, de a belügyminiszter az egyesület megalakulását nem engedélyezte.

— **Péter király nyaralása.** Péter szerb király a szkupstina megnyitása után több hetet egy csehországi fürdőhelyen fog tölteni s aztán utókurára Ischbe, Vöszlauba, vagy Badenbe fog menni.

— **A svéd királyi pár Berlinben.** Tegnap délután öt óra után érkezett Berlinbe a svéd király és királyné. A fejedelmi vendégeket a pályaudvarban a császári pár, a trónörökös, a hercegek és a hercegnők fogadták. A párisi téren a polgármester Berlin városa nevében üdvözölte a királyi párt és beszédében utalt a svéd uralkodóház és a Hohenzollern-család közt fennálló szoros rokoni kötelékre, valamint arra a számos kölcsönös gazdasági, szellemi és politikai érdekre, mely a két baráti viszonyban élő nemzetet egymással összeköti. Gusztáv király köszönetet mondott a meleg fogadásért, a királyné egy iskolásleánytól rózsabokrétát vett át. A bevonulás a kastélyba harangzúgás közepette ment végbe. Félnyolcz óráig a királyi pár meglátogatta a császárnét. Este a kastély képcsarnokában diszeled volt. Vilmos császár a svéd királynét, a svéd királyt a császárnét, a bádeni nagyherceget a trónörökösét és Eitel Frigyes herceget a bádeni nagyhercegnét vezette. Az ebédnél a császár a király baloldalán ült, jobbról pedig a császárné és a császár balján a királyné. Az ebéd előtt a svéd király Bülow herceg birodalmi kancellárt, Eulenburg herceg első udvari marsalt és Schön küllügi államtitkárt fogadta. A királyt egy nyilatkozott, hogy igen örül a szép fogadásnak és a berlini lakosság barátságos magatartásának. A szerzett tapasztalatok és benyomások mély nyomot hagynak szívében. A király a birodalmi kancellárnak és főudvari marsallnak a Szerafina-rendet, a küllügi államtitkárnak pedig az észak csillaga-rendjel nagykeresztjéhez való lánczot adományozta. Vilmos császár gróf Taube követet a nagy sarsend első osztályának adományozásával tüntette ki.

— **Bornemissza püspök betegsége.** Bornemissza szatmári püspök betegségeiről a mai nap folyamán ez a jelentés érkezett: A püspök állapota ma is válságos. Állandóan mellette vannak kezelő orvosai, Vajay Imre és Goebel Lajos, akik eret vágta rajta és éterinjekciót alkalmaztak. Tegnap érkezett betegágyához a fővárosból Ángyán tanár, aki konstaltta, hogy a tüdőgyulladás inkább a bal tüdőn fejlődik, de normálisan. A krízist holnapra várják. Állapota nagyon komoly. A káptalan tagjai és az udvari papok is állandóan körülötte vannak.

— **Az olasz vezérkar új főnöke.** Pollio tábornokot, az egykori bécsi katonai attasét az őszszel az olasz vezérkar főnökévé fogják kinevezni. Pollio tábornoknak felesége bécsi származású leány, akinek családi neve Gormas.

— **A pozsonyi virágünnep.** A Pozsonyban pünkösd vasárnapján tartandó virágünnep rendkívül eseményes lesz az országban. A kitűzött zenei és irodalmi pályadíjakra igen sok munka érkezett be. A pozsonyi Toldy-kör zenei pályadíját Mikuscák István nyerte el, aki néhai Toldy Ferencz unokájának, ifj. dr. Toldy Lászlónak volt tanítványa a zeneszerzésben. A győztes komponista, aki csak néhány hét előtt nyerte zeneszerzői oklevelét, ezzel az első és nagyszabású kompozíciójával szép jelét adta zeneszerzői hivatásának és készségének.

— **A képviselőház az eperjesi ünnepen.** Az eperjesi ágostai hitvallású evangélikus kollégium június 11-én kegyelettel fogja megörökíteni azoknak emlékét, akik a Karaffa-féle vértörvényszék működése alatt 1687-ben vértanuhaltak szenvedtek. Az ünnepségre a képviselőházat is meghívták, amely a mai ülésen úgy határozott, hogy küldöttségileg vesz részt az ünnepélyen; a küldöttség vezetésével Révay Mihály képviselőt bízták meg, aki egyuttal a Ház nevében koszorút is fog tenni a kollégiumban felállítandó emlékműre. A küldöttségben való részvétel céljából vasárnapig lehet jelentkezni a képviselőház elnöki irodájában.

— **Fürstenberg hercegnő regénye.** A Fürstenberg család tagjai Karlsruheban családi tanácsot tartottak és elhatározták Fürstenberg Miksa Egon herceg ajánlatára, hogy a felforgó viszonyok között megadják beleegyezésüket Fürstenberg Amália hercegnőnek, hogy férjhez mehessen Koczian Gusztávhoz.

— **Konfirmáció.** Tegnap délelőtt tíz óráig a Kálvin-téri református templomban konfirmáció-ünnepély volt, amely alkalommal a IV., V., VIII. és IX. kerületből százharmincz leány vette magához az első urvacsorát. A templomot az ünnepélyes alkalomból a zsufolóság töltötte meg a közönség, a konfirmandus leányok hozzátartozói, szülei, rokonai. Az imát és egyházi beszédet dr. Szabó Aladár mondotta és ugyanő tartotta a konfirmációi beszédet és a szertartást is.

— **Vizsgálat a román egyetem hallgatók ellen.** A budapesti egyetem fegyelmi tanácsa folytatta azoknak a román diákoknak a kihallgatását, akik márciusban résztvettek a nemzetiségi képviselők tiszteletére adott lakomán, amelyen válaszó tüntetést rendeztek az akkor tárgyalt házszabályrevízió ellen. A kihallgatott diákok valamennyien megerősítették, hogy a lakomán politikai tartalmú beszédek hangzottak el, melyben az ifjuság szónokai kitartással buzdították a nemzetiségi képviselőket az akkor folyt parlamenti harcban. Russu Mircea joghallgató az üldözött román diákok nevében a rektornak egy deklarációt adott át, melyben a diákok tiltakoznak üldözöttségük ellen és kijelentik, hogy az ellenük indított vizsgálat nem fogja megrendíteni a román diákok közt fennálló szolidaritást.

— **Horty Pál hamvainak hazahozatala.** Horty Pál hamvainak hazahozatala körül sajnálatos tévedések és zavarok keletkeztek az utóbbi napokban. A művész özvegye ugyanis azt akarja, hogy a művész hazai földben aludja örök álmát és hazahozatja a holttestet. Ebben a dologban a bombayi konzullal lépett összeköttetésbe és a megegyezés szerint a konzulnak kötelessége lett volna, hogy akár utnak indítja május elején a holttestet, akár nem, erről táviratban értesíti az özvegyet. A konzul a körülmények alakulása folytán május elején nem indíhatta utnak a holttestet. Levelet írt az özvegynek és ebben a levélben június elsejére tüzte ki az utra indítás napját. A levél szombat, május 30-án jutott az özvegy kezébe, aki már minden intézkedést megtett férje temetésére vonatkozólag és értesítette erről a Lloyd-társulatot is, amelynek „Bohémia” nevű hajóján kellett volna megérkeznie a holttestnek. Horty Pál holtteste csak június második felében érkezik meg.

— **Gróf Szápáry Gézané temetése.** Vasárnap déli egy óráig helyezették örök nyugalomra özv. gróf Szápáry Gézanét. A muraszombati várkastély kápolnájában reggel Ivánóczy Ferencz csendlaci kanonok a muraszombati, körmendi és sorokufalusi plébánosok segédlete mellett beszentelte a ravatalt. Ezután a koporsót vasuton Körmentre szállították, innen pedig kocsin Sorokufalura. Az elhunyt grófnő utolsó utján is nagy számban nyilvánult a részvét. Az elhunytat utolsó utjára gróf Szápáry László, a család feje és fivére Pál gróf és neje kivül a következők kísérték meg el: gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, gróf Batthyány Zsigmond és neje, gróf Cziráky Béla és neje, gróf Erdődy Sándor, Herbst Géza vármegyei alispán, a Stürgkh grófok, továbbá a helyi királyi járásbírók, főszolgabírói hivatalok testületileg. A rokon Győry, Hunyady, Károlyi, Széchényi, Szápáry és Zichy grófi családok ma mind teljes számban vettek részt a gyászszertartáson.

— **A német császár gépkocsija.** Kicsi hiba, hogy szörnyű veszedelmet nem okozott a német császár gépkocsija Berlinben. A Thiergartenben, a „Grosser Stern” közelében tegnap Vilmos császár autóbijja összeütözött egy helyi vonattal. Néhány pillanaton mult a veszedelem, amely aztán egy autóbijomobil-omnibuszt ért utól. A császár autóbijija hirtelen elébe vágott az omnibusznak s átrobogott az utat keresztező vasuti síneken, de rögtön azután leeresztették a sorompót, mert egy helyi vonat közeledett. Az omnibusz soffitörje már nem tudta idején megállítani a járművet, nekiment a sorompónak, azt áttörte s csak a síneken tudták megállítani. A járókelők szembesiettek az érezkő vonatnak, amelynek a vezetője még fékezhetett, de az összeütözés mégis megtörtént. Az utasok az utolsó pillanatban leugráltak az omnibuszról, egy hölgy azonban megsebesült, több asszony elájult. Félórát tartott, míg az omnibuszt kiszabadították.

Kedd, június 2.

— **Ormódy Vilmos kitüntetése.** A király Ormódy Vilmos főrendiházi tagnak, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatójának, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend középkeresztjét a csillaggal adományozta.

— **Körmenet.** A pápa áldozó papságának ötvenedik évfordulóját körmenettel és diszgyűléssel és iskolai ünneppel ünnepelték meg tegnap Budapesten is. A körmenet a Városház-terén, a Belváros plébánia-templománál gyülekezett. Nagyszámu arisztokrata hölgy is részt vett benne s Erzsébet Amália hercegnő is, Liechtenstein Alajos herceg felesége. Balás Lajos rosznyói püspök mondott imát, utána a körmenet Várady L. Árpád címzetes püspök, Molnár János és Nemes Antal kanonokok vezetésével a Váci-utcán, a Nádor-utcán és a Zrínyi-utcán át a Bazilikába ment. Itt Balás püspök osztotta az áldást. Még a bucsu előtt diszgyűlés volt a Katolikus Körben. Radnay Farkas besztercebányai püspök megnyitott beszédében dicsérettel szólt Pius pápáról. Szölgény Ferencz a pápaság történetének magyarországi vonatkozásairól tartott előadást, Feltszer joghallgató pedig szavalt. Tomcsányi páter Jézus-rendi szerzetes olvasta föl „A pápaság hitelveinek szempontjából” című tanulmányát, majd gróf Zichy Nándor mondott igen temperamentumos beszédet. Az angol kisasszonyok kolostorában szép jubileumi ünnepséget tartottak. Kohl Medárd püspök mondott beszédet a nemzeti zászlókkal díszített díszteremben. Itt Andor József tanár, Várady Árpád címzetes püspök és báró Barkóczy Sándor és Bus János Jézus-társasági szerzetes beszélt.

— **A prágai sakkverseny.** A mesterverseny tizenegyedik fordulójáról tudósítunk a következőket táviratozza: Maróczy spanyoljátékban szép stílusban győzött 37 lépésben az eddig veretlen Vidmar ellen. Duras könnyen nyert Prokes ellen. Spielmann is spanyoljátékban győzött Marshall ellen. Rubinstein királycselben Alapin ellen nyert. Salve győzött Treybal ellen. Leonhardt vezérgyalogjátékban nyert Dus-Chotimirski ellen. Meglepetést keltett dr. Kvicala győzelme Mieses ellen. A Teichmann-Süchting és Leontjew-Bardleben játszma remisvel végződött. Schlechter és Janowski közt a négyes huszárijáték egyenlő állásban függőben maradt.

A verseny állása a tizenegyedik forduló után: Schlechter (1), Vidmar 8, Leonhardt (1), Duras 7½, Salve 7, Rubinstein (1), Maróczy 6½, Janowski (2), Süchting (1), Teichmann (1), Spielmann 5, Kvicala (1), Mieses 4½, Bardleben (1), Marshall, Dus-Chotimirski 4, Alapin, Leontjew 3½ (1), Prokes, Treybal 2½.

A szombaton befejezést nyert nemzetközi mesterjelölt-verseny végeredménye a következő: Az első díjat (500 korona) és a mesteri oklevelet nyerte Treybal K. 8½ egységgel. A második és harmadik díjon (350 + 250 korona) Abonyi István (Budapest) és Chalupetzky Ferencz (Győr) osztokodtak 7½ egységgel. Negyedik lett Taussig 7, ötödik Dobias 6½, hatodik Barász Zsigmond (Budapest) 6 egységgel. Utána következtek: Dyk 5½, Brach és Krofta 5, Kagan 4, Engler 1½ és Batik 1 egységgel.

— **A branyiszkói hősök emléke.** A branyiszkói győzedelmes csatában elesett honvédek közös sírja fölé emlékművet állított Szepesváralja hazafias közönsége a szepesváraljai temetőben. Az emléket vasárnapi leplezték le szép ünnepséggel, amelyen a kormány képviselőjében megjelent Günther Antal igazságügyminiszter is több országgyűlési képviselő társaságában. Az ünnepet a temetőben a Himnusz nyitotta meg, majd Zemtsik István szepesváraljai plébános üdvözölte a megjelenteket és átadta az emléket a polgármester gondozásába. Az emlék domborművei életnagyságu honvédek ábrázol, amint szuronyt szegezve rohan az ellenségnek. Alatta a következő felírás olvasható: Előrel! Az itt nyugvó branyiszkói hősök emlékeztetere közadakozásból emeltetett 1907. Miután a polgármester átvette a szobrot, Máriássy Mihály országos képviselő mondott ünnepi beszédet, mire az emlék megkoszorúzásra következett. A képviselőház koszorúját Leszkay Gyula, a főrendiház koszorúját gróf Csáky

Albin tette le az emlékre. Délben lakoma volt, amelyen a többi között Günther Antal igazságügyminiszter is felszólt. Felolvasta Kossuth Ferencz üdvözlő táviratát és a magyar haza szeretetére írtette poharát. A miniszter és kísérete délután utazott vissza Budapestre.

— **Dékanválasztás az egyetemen.** A Budapesti Tudományegyetem fakultásain ma kari ülések voltak, amelyeken megválasztották az egyetem jövő évi dékánjait és egyben kijelölték a rektorválasztó professzorokat, akik június 9-én, a jövő/kedden tartandó ülésükön választják meg az egyetem jövő évi rektorát. Az új iskolai évre a hittudományi kar tanárai közül kell rektort választani és az egyedüli jelölt a rektori méltóságra dr. Székely István ny. r. tanár, a hittudományi kar volt dékánja. A mai választások eredménye a következő: A hittudományi kar dékánja dr. Dudek János ny. r. tanár, rektorválasztók: Breznay Béla, Kanyurszky György, Dudek János és Mihályfi Ákos; a jogi kar dékánja dr. Katona Mór ny. r. tanár, rektorválasztók: Földes Béla, Timon Ákos, Katona Mór és Csarada János; az orvosi kar új dékánja dr. Liebermann Leó ny. r. tanár, rektorválasztók: Genersich Antal, Liebermann Leó, Korányi Sándor és Bókay János; a bölcsészeti kar új dékánja dr. Asbóth Oszkár ny. r. tanár, rektorválasztók: Ponori Thewrewk Emil, Medveczky Frigyes, Lengyel Béla és Fröhlich Izidor.

— **A pozsonyi gróf ünneplése.** A Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel karöltve, abból az alkalomból, hogy gróf Pálffy István, a pozsonyi gróf nyolczvanadik születési évfordulóját érte meg, június 2-án, kedden diszkygyűlést tart. Az ünnepség széles keretben fog lefolyni, mert az OMGE-n kívül a szomszédos megyék gazdasági egyesületei, Pozsonymegye törvényhatósága és Pozsony város intelligenciája teljes számmal vesz részt az ünnepségen. Gróf Pálffy István ez alkalommal a Pozsonyi Gazdasági Egyesületnél viselt elnöki tisztségének 38-ik évfordulóját is ünnepli egyuttal. A fényes ünnepély díszét emeli az is, hogy a földmivélségi minisztérium is képviselteti magát Mezőssy Béla államtitkár által, az OMGE-t Rubinek Gyula igazgató fogja képviselni. Gróf Pálffy Istvánnak egész életén át nagy gondja volt a közügyekre. Harmincznyolcz éves elnökösködése alatt a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület ügyeit a legnagyobb odaadással vezette. A fényes ünnepség mindenképpen méltó lesz azokhoz az érdemekhez, amelyeket gróf Pálffy István a gazdasági élet terén kiérdemelt. A pozsonyi grótot a diszkygyűlésen Bartal Aurél fogja üdvözölni.

— **Hajók összeütközése.** A Bilbaoból származó Berne nevű gőzös Rotterdamból Barryba utazva, valamint a Hamburg felé törekvő Queenswood angol gőzös ide érkezett jelentések szerint tegnap este körülbelül négy mértöldnyire Doverről a ködben összeütköztek. Mindkét gőzös igen komoly sérüléseket szenvedett. A Loanda nevű angol gőzös egy ismeretlen spanyol gőzossal Boodvin Sands körül összeütközött. A Loanda oldalán megsérült úgy, hogy azonnal partra kellett szállítani a legénységet.

— **Letartóztattak egy herceget.** Egy család orosz herceg letartóztatásáról ad hírt egy Londonból érkezett távirati tudósítás. A londoni rendőrség a francia nagykövetség megkeresésére család miatt letartóztatta Szergiusz Quroussow orosz herceget. A herceg a párisi Maple és társa ismert butorgyáros cégtől ravasz fondorlattal kicsalt körülbelül 15.000 frank értékű butort. A cég azonban nem sokat törődött a herceg rangjával és társadalmi állásával, hanem feljelentést tett ellene. A londoni detektívek, akik úgy látszik, nem valami tulságosan biznak az orosz hercegi címekben, még azt is követelték tőle, hogy igazolja hercegi voltát, amit Szergiusz Quroussow hiteles utlevéllel és keresztlevéllel teljesített is. Ezután hívőre tetették, de a francia hatóságok még sem adták ki, mert az angol hatóságok szerint, a család fenforgása nincs teljesen tisztázva. A letartóztatott orosz herceg vallomásaiban kijelentette, hogy rokona a bécsi orosz nagykövetnek, s hogy atyjától, akinek Oroszországban kiterjedt birtokai vannak, a napokban nagyobb pénzüsszeget vár, amelylyel a károsult céget hajlandó kielégíten

— **A gyógyszerészek felirata a belügyminiszterhez.** Az ország minden részéből Budapesten egybe sereglett gyógyszerészek három napon át tartó nagygyűlésükből kifolyólag táviratilag üdvözölték gróf Andrássy Gyula belügyminisztert. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, mint a Politikai Értesítő jelelenti, ezen üdvözlésre válaszolva, a következő levelet intézte Bayer Antal budapesti gyógyszerészhez, mint a Magyarországi Gyógyszerész-Egylet elnökéhez:

Nagyságos Elnök Ur! A Magyarországi Gyógyszerész-Egylet közgyűléséből hozzám küldött szíves üdvözlésüket és bizalmuknak jóleső kifejezését nagyon köszönöm. Legyenek kérem meggyőződve legőszintébb érdeklődésemről és legjobb akaratomról, mely a gyógyszerügyi ügyek intézésénél elhatározásaimat egyedül irányítja. Öszinte tisztelettel Andrássy.

A gyógyszerészek közgyűlésükből üdvözölték még gróf Apponyi Albert közoktatásügyi minisztert is.

— **A cettinyel pör.** A vádlottak majdnem mind tagadják, hogy az összeesküvés a fejedelem élete, vagy az uralkodóház valamelyik tagjának megölésére irányult volna s kivétel nélkül panaszkodnak, hogy a rendőrségen az előzetes nyomozáskor erőszakosan vallomást csikartak ki belőlük. Így a legfiatalabbik vádlott, egy Kontik György nevű 16 éves gimnazista azt állítja, hogy őt Rojkovics betűszedő avatta az összeesküvés titkába, majd a kattaról Mazalot is megnyerte a tervnek s azt mondta, hogy a merénylők fel fogják robbantani a fejedelmi palotát, megölik az uralkodóház tagjait és Daniól trónörököszt fogják fejedelemé kikiáltani. Így vallott a rendőrség előtt, most pedig nevetve mondta a tárgyaláson, hogy egyetlen szó sem igaz az egészről, a jegyzőkönyvet a vizsgálóbíró írta s neki azalatt kávéát adott, majd felszólitotta, hogy írja alá a jegyzőkönyvet s mikor ő megjegyezte, hogy hiszen azt sem tudja, mi van benne, a vizsgálóbíró megnyugtatta, hogy csak írja alá nyugodtan a saját érdekében.

— **Ujságkiadók gyűlése.** A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége vasárnap délelőtt Zilahi Simon elnöklése mellett választmányi ülést tartott, melyen résztvettek Bródy József, Hercz Adolf, Sajó József, Lendvay Sándor, Zilahi Dezső, Róna Lajos fővárosi választmányi tagok, Illés József titkár, Lenkei Zsigmond jegyző, dr. Marton Sándor jogtanácsos; a vidéki választmány tagjai közül pedig Boros János (Arad), Molnár Mór (Szekszárd), Klein Samu (Miskolcz), Pető Lajos (Bácsmegeye), Révész Sándor (Győr), Nádassy Ferencz (Zólyom). Zilahi Simon elnök üdvözlö a nagy számban megjelent tagokat s bemutatta a zárszámadásokat és az 1908. évi költségelirányzatot, melyet a választmány egyhangulag tudomásul vett. Az Ujságkiadók Lapja anyagi és szellemi dolgának minél intenzívebbé tétele végett a bizottság állandó lapbizottságot küld ki, melynek tagjai Illés József, Lendvay Sándor, Lenkei Zsigmond és Zilahi Dezső. A hirdetésügy rendezésére kiküldött hetes bizottság munkájáról referált azután Illés József titkár és dr. Marton József jogtanácsos. A megállapított jogszokásokat a választmány magáévá tette és ugyanezen alapon fognak a vidéki lapok és a hirdetés-iroda tulajdonosok országos egyesületével tárgyalni s lehetőleg meg egyezésre jutni. Nádassy Ferencz a vidéki lapok hirdetésügyi ügyének rendezésére kiküldött bizottság egyik tagja referált a vidéki lapokhoz intézett kérdésekre beérkezett válaszokról, melyekből kiténik, hogy a hirdetésügy rendezése égető kérdés, s ma, a fővárosi lapkiadóknak egyöntetű eljárása után sikerülni fog annak országos rendezése is, ami a szövetségnek egy újabb nagy vívmánya lesz. Zilahi Simon elnök referált a választmányának az idei jubiláris közgyűlés előkészítési munkálatairól s jelentette, hogy Illés József titkár elkészítette a Szövetség tíz éves történetét, mely könyvalakban fog megjelenni. Végül elhatározta a választmány, hogy Rabel László elnök meghívására az idei jubiláris tíz éves közgyűlést június 28-án tartja meg az Ujságkiadók Szövetsége Sopronban.

— **Házasságok.** Klein Károly grafikai szakmabeli gyári képviselő eljegyezte Plesz Ilonkát Budapesten.

Novák Lajos Dunaföldvárról a hó 8-án tartja esküvőjét Galambos Erzsikével a ferenczvárosi plébánia-templomban.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrs ékszerterepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldet

— **Kiss Áron temetése.** A tiszántuli református egyházkerület nagy halottjának temetésére nagy előkészületeket tesznek az egyházkörök, hogy minél kegyeletesebb végtisztesség kísérelje pihenő útjára az ősz püspököt. A haláleset mély részvétet keltett mindenfelől s a protestáns világ előkelőségei már bejelentették, hogy részt vesznek a temetésen s testületileg képviselteti magát minden egyházkerület. A dunamelléki egyházkerület püspökének, Baksa Sándornak megbízásából Benedek Sándor közigazgatási bíró, Kálosi József orsz. képviselő, Mádi Lajos, Petri Elek lelkész és Papp István theologiai igazgató vesznek részt Budapestről az egyházkerület képviselőiben. A kálvinista Rómában egész nap kongnak a harangok, hrdetvén az egyház nagy gyászát. Kiss Áron püspök holttestét a főiskola dísztermében ravatalozták fel és állandóan nagy közönség tekinti meg. Már eddig is számos részvétávirat érkezett, köztük Darányi, Kosuth miniszterek, képviselők, a püspöki kar táviratai. A tiszántuli egyházkerület a püspök elhunyt alkalmából a következő gyászjelentést adta ki:

„A tiszántuli református egyházkerület fájd szívevel jelenti, hogy sok érdemű püspöke, főtiszteletű s méltóságos hegymezsi Kiss Áron ur, a tudós költőpap, a hazáját szélesedben és viharban egyaránt szeretni és szolgálni tudott hazafi, az igaz szeretet embere, a magyar főrendiháznak egyházi méltóságánál fogva tagja, a lipóttrend középkeresztése stb. folyó 1908. május 30-án csendes elhunyt, áldásteljes életének 93-ik évében. A megboldogult 70 éven át szolgált az Úrúat mint pap, 32 éven át mint esperes és 16 éven át mint püspök, mindig s mindenben teljes szívevel, teljes lélekkel és minden erővel s most már ott van nemesebb felében Őnála, akinek szolgált, hogy átvegye az életnek ama koronáját, mely eltételezett az ő számára is. Földi részeinek temetésére, mely június hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor a főiskola díszterméből s a nagytemplomban tartandó istentisztelet kíséretében fog végbemenni, tisztelettel hívja meg egyházkerületünk az elköltözött nagy embernek minden tisztelőit és ismerőseit.”

— **A polgári iskolák tornaünnepélye.** A főváros polgári iskolái tegnap délután tartották első tornaünnepélyüket a Millenáris versenypályán. Az ünnepély érdekességét fokozta az a közös verseny, amelyet a résztvevő intézetek folytattak a főváros által jutalmul ajánlott díszes Rákóczi-zászlóért. Az ünnepélyt Bény Mihály fővárosi tornafelügyelő rendezte a mellé osztott intéző bizottsággal, melynek tagjai Erődy Ödön, Simon Miklós, Horváth Sándor és Bábel Rezső tornatanárok voltak. A bizottság szép sikerrel oldotta meg feladatát. Az egyes versenyek győztesei a következők: A III. osztálybeliek rudmászásában első lettek: Hefner A., Pilisi B., Ruseczky R. és Eperjessy B. tanulók. — A hatvanméteres síkfutás győztesei: Weisz M., Burgmayer F., Popper D., Horák N. és Grósz L. — A IV. osztályosok rudmászásában Patizti A., Strauszburger T., Mezei V. és Borbély J. — A hetvenméteres futásban: Fleischmann Zs., Knörich E., Petrik J., Rosenfeld J. — Az V. osztálybeliek magasugrásában: Timár F. és Németh N. 135 czm., Rajkovits Bolislav 130 czm. — A távolugrásban: Fehérsastéri iskola, Wesselényi-utcai iskola, Németh-utcai iskola. Egyéni győztes: Knörich Emil. A kötélhúzásban a Fehérsastéri iskola győzött a Knézits-utcai ellen, a Németh-utcai a Wesselényi-utcai ellen, a Sziget-utcai a Kiskorona-utcai ellen, a Práter-utcai a Dob-utcai ellen és a Rottenbiller-utcai iskola győzött a Nagydíófa-utcai iskolával szemben. A közönség egy kedves és nem mindennapi látvány emléket vitte magával a kitünően sikerült ünnepélyről.

— **Tizenegyet halálraítél.** A varsói haditörvényszék a múlt éjszaka tizenegyet halálraítélte, amely január 10-én történt. A halálraítéltek között három asszony és egy tizenhét éves gimnazista is van.

— **Baleset a kaszárnnyában.** Csaszlauban tegnapelőtt a kaszárnny lépcsője beszakadt és sok katona lezuhant. Öten, legnagyobb részt tartalékosok, súlyosan megsebesültek, tizenegy katona sebei könnyebb természetűek.

— **Borzalmas gyilkosság Párisban.** Vértanúsító gyilkosság történt a szombatról vasárnapra virradó éjszakán Páris kellő közepén, a Szajna mellett elterülő világváros egyik forgalmas utcájában. A gyilkosság egyik szánandó áldozata Steinheil Adolf hírneves arczképfestő, a másik az anyósa. Kicsi hía hogy a művész felesége is áldozatul nem esett a szörnyetegeknek. De ezek a boldogtalan asszonyt — úgy látszik — az utolsó percben megszánták és nem hajtották végre a gyilkosságot. De súlyosan megsebesítették. Vasárnap reggel a ház lakói szörnyű segélykiáltásokat hallottak a műteremből. Ennek ablaka mellett reszkette, halálápadtan állt a művész szolgálja, aki azért akart a műterembe menni, hogy ott takarítson. Ő tört ki elsőnek a vészkiáltásokban, amikor az ablakból a szörnyű csoportot meglátta. A rendőrök összeszaladtak, a ház lakói is behatoltak a műterembe. Az első emeleti korridorban a padlón hevert Steinheil Adolf megfojtva, két keze hátra volt kötve, szájában vattacsomó, nyakán vékony kötél. A hálószobában találtak meggyilkolva Jappynét, a művész anyósát. Ez a szoba Steinheilék felnőtt leányáé volt, aki véletlenül menekült meg. Még szombaton kiment ugyanis a szakácsnéval Páris környékén levő nyaralójukba, Belle-Vuebe, hogy kitararíttassa a villát hétfőre, mikor a művész családja vidékre akart költözni. Jappynét is vékony kötéllal fojtották meg a gyilkosok és szájába nagy csomó vattát tömtek, hogy ne kiált-hasson. A szomszéd szobából fojtott hörgést hallottak a rendőrök. Befeszítették az ajtót. Az ágyban, odakötözve, szájában vattával, elaléltan találták Steinheilét, a művész 37 éves ne-jét. Száján lassan szívárgott a vér, nyakán meg volt feszítve a kötél. Ugy látszik, a gyilkosok megkönyörültek rajta és csak elnémitették. A törvényszéki orvos konstatálta, hogy a gyilkosok pár perc alatt végeztek a két áldozattal. Steinheilét sikerült hamarosan eszméltre téríteni, aztán a lakásból elszállították egy barát-nőjéhez. A rendőrség megállapította, hogy a betörők álkulcsal hatoltak a lakásba éjjel egy óra tájban. Nyilván azt hitték, hogy a művész már átköltözött nyaralójába, Páris közelébe. Először a hálószobába nyitottak be a gyilkosok és végeztek Jappynéval, aztán Steinheilét lep-ték meg álmában. A művész felesége, aki idő-közben visszanyerte eszméletét, elbeszélte, hogy a gyilkosok négyen voltak. Róla azt hit-ték, hogy Steinheilnek leánya.

— Álomból felriadtam, mikor három férfi és egy asszony jött be — így vallotta Steinheilné a vizsgálóbíró előtt. — Az egyik férfi revolvert szegezett homlokomnak, a másik meg-ragadott és erősen odakötözött az ágyhoz.

— Az atyja a múlt hónapban kiállítás rendezett itt a műteremben — mondotta az egyik rabló — sok képet adott el. Hol van a begyűlt pénz?

A rendőrök ebből azt következtetik hogy a gyilkosok ismerősek voltak Steinheil atelier-jében, mert a művész a múlt hónapban tényleg kiállította festményeit és sok képet adott el. Steinheilné elmondta a vizsgálóbíróknak, hogy megmutatta a rablóknak azt a szekrényt, amely-ben a begyűlt pénzt tartották.

— Az egyik betörő möhön felnyitotta a szekrényt — beszélte tovább a művész neje — az asszony is segített neki összeszedni a kész-pénzt, az értékpapirokat, azalatt a két másik férfi az ágyam mellett maradt. Egyikük még mindig homlokomra szegezte a revolvert, a más-ik hirtelen vattát gyömösölt a számba. Még hallottam, amikor az asszony a szekrényt fosz-togatva, hátraszólt a két férfinak:

— Mi lesz! Végezzetek vele gyorsan!

Éreztem, hogy kötelet kanyarított az egyik rabló a nyakamra, aztán elájultam. A rablógyil-kosok sok ezer frank készpénzt, értékpapirokat és ékszerít vittek el. Páris egész rendőrsége mozgósítva van, de a tettesek nyomtalanul el-tűntek.

Éjjel jelentik Párisból:

Steinheilné annyira összeszedte már magát, hogy a vizsgálóbíró kihallgathatta. Elmondta, hogy mikor a rablók rányitották az ajtót, sikol-tozni kezdett, mire az egyik férfi így fenyegette meg:

— Csöndesen, kicsikém, ha kedves az éle-ted. Inkább mutasd meg, hol tartják szüleid a pénzüket és az ékszereket.

Mig ez történt, egy vöröshaju asszony ra-

volvert szegezett homlokának. Steinheilné szó-banul mutatott az ajtóra, amely anyjának, Jappyné-nak hálószobájába nyílt. A rablók erre úgy megkötözték őt, hogy mozdulni sem bírt és háló-ingét a szájába gyömösölték, hogy ne kiálthas-son, aztán mind a négyen a szomszéd szobába mentek.

— Hallottam anyám kétségbeesett segélykiáltásait, de moczcanni sem tudtam, mert erős kötelekkel az ágyhoz kötöttek. — beszélte tovább a meggyilkolt festőművész neje.

Steinheil Adolf anyósának kiállítására a mű-teremből szaladt Jappyné hálószobája felé, a rablók a pitvarban rárohantak és megfojtották. A gyilkosok aztán visszatértek Steinheilné szobájába és a vöröshaju asszony biztatta három társát, hogy fojtsák meg őt is, mert még áruló-juk talál lenni, de az egyik férfi ugylátszik meg-sajnálta s azt mondta a többinek, hogy ne bánt-sák. A két másik férfi bottal fejbevégtá, az asz-szony ököllel a halántékára sújtott, mellére ta-posott, mig elájult. Még érezte, amint a rabló-gyilkosok ujjairól erőszakkal lehúzták a gyűrű-ket, aztán végképp elvesztette eszméletét s csak akkor kezdett magához térni, mikor reggel a szolga benyitott szobájába.

A rendőrség azt hiszi, hogy olasz modellek hozzátartozói követték el a rablógyilkosságot s ma letartóztattak egy gyanus olasz embert, aki ismerős az olasz modellek viszonyaival. Egy verzió szerint a betörők meg akarták szerezni Steinheilét azokat a leveleket, amelyeket Felix Faure még elnöksége idején irt a művésznek, de a rendőrség nem ad hitelt ennek a feltevésnek. Az egykori elnök Steinheilné nagybátyjának, Jappy tábornoknak révén ismerkedett meg a szerencsétlen végű művész családjával és meg-hitt viszonyban volt vele.

— **Életunt zenész.** Szabó István harminczöf éves zenész ma este nyolcz órakor a rákoskereszturi temetőben halántékon lötte magát. A golyó a jobb oldalon ment be fejébe és a balon jött ki. A kihívó orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. Holt-testét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Zse-bében kis czédulát találtak, amelyben az öngyilkos csak néhány szót irt. Ebben azt hangoztatja, hogy tettét életuntságból követte el.

— **Kisiklott vasúti kocsi.** Ma reggel a Varriers—Hervé vonalon vasúti szerencsétlenség történt a Brüsszelből hat óra 13 perczkor elindult expressz-vonat utolsó kocsija kisiklott. Öt utas megsebesült, kettő súlyosan.

— **A por ellen.** Nem új dologról van szó: Az utak portmentesítéséről. Külföldön, különösen Amerikában már régóta ismerik azt s a városi és a nagyobb for-galma interurban és automobil-utakon, ahol igen jó eredménnyel alkalmazták már a kőolaj-termékekkel való porlekötést. Nálunk csak a legújabb időben kez-denek vele kísérletezni, még pedig szintén biztató si-kerrel. A pozsonyi „Apolló” Kőolajfinomító-Részvény-társaság gyártja az ehhez szükséges por-kőolajat, melyet Pozsony városa már használ is. Pozsony péld-áját követi Budapest is. Néhány hét óta a Hűvös-völgyben, a fővárosi közönség e kedvelt nyaraló- és kirándulási helyén a székesfőváros köztisztasági hiva-tala az utak portmentesítése érdekében egy örvende-tes ujtást honosított meg, amennyiben a makadám-kocsiutakat porolajjal felöntöztette. Ezen ujtás annál is inkább érdekel minket, fővárosiakat, mert az egész-ségre oly káros hatású por ott, ahol nagyobb kocsi-forgalom van, eddig leküzdhetetlen volt és így a gyönyörű, hegyes budai vidék sem volt mentes a por-tól. Azok, akik kocsin kiutaztak a Hűvös-völgybe ve-zető uton, a legparányibb port sem érezték és nem is vették észre, hogy tulajdonképpen minek köszönhetik ezt. Legközelebb a Városliget Stefánia-utját fogják porolajjal felöntöztetni és csak örömmel üdvözölhetünk, hogy a város ezen legjobban felkeresett sétautja a portól felszabadul. Ennek következményeként a fák sem lesznek a portól borítva, minden szebben fog zöldülni és virulni és most már a fővárosiak is élvez-hetik majd a közelebb levő sétahelyeken a portmentes levegőt. Érdekes, hogy a köztisztasági hivatal meg-bízásából a kísérleteket vezető Fekete Géza osz-tályvezető számításai szerint a porolajjal való locso-lás négyszögméterenkint csak 15 fillérbe kerülne évente a városnak, míg a vízzel való locsolás tudva-levőleg négyszögméterenkint 24 fillérbe kerül.

— Gyilkossági kísérlet szuggesztív alatt. Patológiai szempontból is rendkívül érdekes kettős gyilkossági kísérlet történt Párisban. Lehetséges, hogy a tettes hipnoziss befolyása alatt követte el tettét, de az sincs kizárva, hogy örületben akart gyilkosságot végrehajtani. Szombaton éjjel történt Párisban, hogy Musztafa Resid orvostan-hallgató, akinek Mohamed Ali török herceg szánalomból lakást adott, megtámadta jövendőjének nőtestvérét, Fatme hercegnőt és huszonkét éves fiát alvás közben és mindkettőt késszurásokkal megsebesítette. Musztafa Resid már évek óta orvostan-hallgató s most kellett volna a doktori szigorlatot letennie Főlavató értekezésének tárgyául a rádiumot választotta s úgy látszik, hogy ez a nehéz tárgy annyira kimerítette, hogy beleőrült. Musztafa Resid azt állítja, hogy tettét egy barátjának szuggesztívására követte el; ez a barátja, aki őt az orvosi szigorlatra előkészítette, azt szuggesztíválta neki, hogy jövendőjét, Mohamed Alit és Fatme hercegnőt ölje meg; ennek az embernek szuggesztívója alatt állott s nem tudott ellentállani parancsának, hogy Mohamed Alit és a hercegnőt megtámadja. Barátja azt állítja, hogy Musztafa Resid elméjének túlságos megerősítése következtében megbolondult. Pénteken este előtt hozzá s elmondta, hogy nagyon izgatott s hogy fejébe vette, hogy jövendőjét, Mohamed Alit, aki lakásában szobát bocsátott rendelkezésére, meg kell ölnie. Barátja attól félt, hogy az orvostan-hallgató végrehajthatná szándékát s ezért azt a tanácsot adta neki, hogy az éjjel szállóban töltsen.

— Sohasem hipnotizáltam őt, így folytatta az orvos és semmit sem szuggesztíváltam neki. Resid rendkívül ideges és már régebben észrevettem elmebajának nyomait. Resid tehát legfőbb autoszuggesztívó behatása alatt cselekedhetett.

Fatme hercegnő sebe könnyű, ellenben fiáé nagyon veszedelmes s jobb szemét, amelyet a mérénylel késsel megszur, el kellett távolítani.

— Egy orvos balesete. Dr. Kecskeméti István törvényszéki orvos kocsin boncolás végett Szabadzallásra hajtattat, honnan visszajövet a kocsi felborult, az orvos kiesett és agyrázkódást szenvedett.

— Végzetes tévedés. Tegnap este tíz órakor Wierzbno-ban, Varsó nyaralóhelyén egy gyalogsági katonai őrszolgálatot hasztalanul hajszolt egy tolvajbandát. A patrull a bokrok közül leskelődött s így történt, hogy mikor egy csoport kiránduló arra ment, a katonák lövöldöztek és több embert megöltek. Az eset kínos feltűnést keltett Varsóban és a katonai hatóság az egész őrszolgálatot, amely nyolcz katonából állott, letartóztatta.

— Nagy tűz. A tövisi járáshoz tartozó Vajász község szombaton délután 4 órakor ismeretlen okból kigyuladt és mintegy 40 lakóház az összes melléképületekkel és a ref. templom is a tűz martaléka lett. Emberéletben nem esett kár. Biztosítva csak kevés ház volt.

— A Lujza-utcai merénylet. Az elmúlt közbiztonsági hírlap sztrájk alkalmával néhány munkás revolvérrel fölfegyverkezve, megtámadta Kaszalik Antal Lujza-utcai hentesmester üzletét s a támadásnak egy emberélet is áldozatul esett. A detektívek tegnap délelőtt elfogták Markovits Milán lakatossegédet, akit azzal gyanúsítanak, hogy a merényletben résztvett. A lakatossegéd annyit ismer be, hogy a merényletet megelőző gyűlésen résztvett, de a támadásban nem. Markovitsot a rendőrség letartóztatta.

— Vonatkisiklások. Két vonatkisiklás történt a tegnapi napon. A Prágerhofból jövő 205. számú személyvonat vasárnap délután fél ötkor Szemes állomás előtt eddig ismeretlen okból kisiklott. A kalauzkocsi, két podgyász- és postakocsi összezúzódtott, egy személykocsi megrongálódott. A vasúti személyzet közül Ganzl Adolf kalauz a lábán szenvedett súlyosabb sérülést. A mozgóposta személyzete és néhány utas jelentéktelenül megsérült. Székesfehérvárról segítővonat ment a baleset helyére. — Ugyanezen a vonalon Szabadbattyán állomásnál kisiklott a Székesfehérvárról elindult 244. számú tehervonat hat szénnel megrakott kocsija. Emberéletben nem esett kár. Az egész éj folyamán a vonatok átszállással közlekedtek. Ma reggelre a pályát sikerült szabaddá tenni, mikor is a vonatok a rendes időben közlekedtek. A vizsgálat végett a déli vasut igazgatósága bizottságot küldött ki a balesetek helyére.

x Gichner János (Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.) paplan-, vas- és rézbutorgyáros, kínál a legértékesebb és legszebb hazai gyártmányú árucikkre oly olcsó áron kaphatók, hogy azokat bárki is beszerezheti. Megkapta a legújabb árjegyzéket?

x Rob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bőrbajok, hajhullás és kopaszság sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönlig Izsó elektroterapiail intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fénynyel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és könnyelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x Fodor-léle vivőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme, különösen gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Csunya kezű nők 3 nap alatt bársonysima és hófehér kezeket kapnak, ha a Kerpel-kézfinomítót használják. A Kerpel-kézfinomító jószágát számtalan elismerő-levél és a főváros legjobb színésznőinek nyilatkozatai igazolják. 1 üveg ára 90 fillér. Kerpel bőrfinomító mosdó-szappan 3 drb 1.30 korona.

x Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba vésvé vannak és így túlkövetelés nem létezik.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Berliniek a Vigszínházban. Érdekes és pikáns tünet, hogy a Deutsches Theater ezidei legnagyobb berlini sikerét a „Räuber“-nek, az — úgy gondolom — tizenhét éves Schiller vad romantikájú, a mai embertől, de talán általában az embertől is oly távol eső rémdrámájának köszönte. Persze, elsőbbség is tömegrendezési terepnumot keresett ebben a darabban, melynek modern színpad számára való kikaparása maidnem olyan fantasztikus ötlet, mint Schilleré, mikor az élve eltemetett jó öreg Moórét kaparja ki sírjából, hogy sok évi kripta-élet után egy félórásig beszéltesse a színpadon... A tömegrendezési alkalommal aztán derekasan élnek is Reinhardték. A fantasztikusan rongyos, hősiségénél csak éhesebb haramia-hadat gyönyörűen mozgatják egy holdvilágos tisztáson, melynek minden irányban nagy perspektíváit tudják megéreztetni és nagyszerű az, ahogyan ezek az éhesek beleordítanak a holdba. És össze-összeröffenek, mint az ordások. De még egy momentum tartotta a lelket a berlini Räuber-előadásban. Oscar Beregi robusztus, erővel zengő Moore-ia. Az ő ritka hevülete, nagy kvalitásai és talán még inkább nagy hibái és szertelenségei német nemzeti hőst adtak az enervált és romantikus gesztusokra vágyakozó mai németeknek. A mai Carl Moore, szinte nevelésesen mutatta minden külsőségében Beregi hatását és — bár erőben és tartalomban is meglehetősen gyenge produkciót nyújtott — nagy hatást ért el. Franz Moore-t Moissi játszotta; kissé mókázón, de rokonszenvesen sötét gazember volt. Schildkraut ma a kiásvott ember furcsa szerepében remekelt. Német vendégeink kissé kurtán bántak ma el velünk. A legszebb jeleneteket kihagyták, néhol teljes ártalmára az értelemnek is. Legfeljebb volt Carl Moore incognito-hazaérkezésének teljes el-sikkasztása. (B-s.)

(*) Nemzeti Színház. „A velencei kalmár” Schylock szerepében ma este a hirtelen megbetegedett Iványi helyett Bodonyi, a soprani szintársulat fiatal tagja lépett fel. Bodonyi, aki két év előtt véggezte a színiakadémiát, mai szereplésével még azokat is meglepte, akik a legnagyobb reményeket fűzték tehetségéhez. Mélyen átgondolt, drámai erővel megmodellált Schylockja, humorának helyenként kicsilllogó közvetlensége a legszigorubb kritikát is kiállják és a gyakrabbi viszontlátást kívánják. Merész vállalkozását a közönség zajos elismeréssel honorálta.

(*) A Nemzeti Zenede nyilvános évről vizsgái során ma délután a fővárosi Vigadó kistermében Tomka István tanár kémüvelési zongora-osztályának növendékei számoltak be a lefolyt tanév eredményéről. Tomka István kitünő tanítási módszere, amely már nem egy európai híru zongoraművész nevelt, ezuttal is fényesen bevált. Növendékei mind nagyon

értelmesen, helyes felfogással és kifogástalan technikával játszanak, egyesek pedig valóságos virtuozitást tudnak már kifejtetni. Különösen kitűntettek magukat tehetségükkel és tudásukkal a harmadik kémüvelési osztály növendékei közül: Deáky Flóra, Róth Hermin és Gróf Endre; a második osztálybeliek közül: Freund Hedvig és Almási Aranka; az első osztálybeliek közül pedig: Widder Ella és Kurcsák Paula.

(*) Ábrányi Emil ünnepeltetése. Az Erdélyi Irodalmi Társaság tiszteleti tagjává választotta Ábrányi Emilt negyven éves költői jubileuma alkalmából. Az ünnepelt kitünő költő megjelent az Erdélyi Irodalmi Társaság közgyűlésén, mely vasárnap délelőtt folyt le az unitárius kollégium dísztermében. A Társaság új elnöke, Dózsa Endre Kolozsmegye alispánja meleg szavakkal üdvözölte a költőt, aki nagy tetszéssel fogadott hosszabb beszédben köszönte meg a kitüntetést, majd a felolvasó asztalhoz ült és három gyönyörű költeményét szavalta el. A zsúfolásig telt terem előkelő hallgatósága zajos ovációkban részesítette Ábrányi Emilt.

(*) Operal est. Az Országos Zeneakadémia e hó 5-én este fél 8 órakor rendezi második operai estélyét, amelyen az intézet növendékei egyes operai részleteket fognak előadni.

(*) Az Akadémia ülése. Az Akadémia II. osztálya ma este Thaly Kálmán elnöke alatt felolvasó ülést tartott. Elsőnek Medveczky Frigyes levelező tag „Tanulmányok Pascalról” czimen értekezett. Az előadó a híres francia filozófusról írt egy munkát s ennek első részét, amely a „Pensée” czimű munkájáról szól, ma mutatta be. Az előadó végül maglalta a „Pensée” filozófiai eszméit. Utána Borovszky Samu bemutatta Gombos Ferencz Albin főgimn. tanárnak, mint vendékek „Lindprandus és a magyarok” czimű történelmi dolgozatát, melyben ennek a honfoglaláskori nyugati írónak adatait veszi bírálat alá s kimutatni iparkodik, mi azokban a történelmi adatokkal összeegyeztethető valóság és mi a nép ajkáról átvett mende-monda. A felolvasást, amely után zárt ülést tartott az osztály, tetszéssel fogadták.

(*) Blaha Lujza Prágában. A Népszínház-Vigopera vasárnapi „Nagymama”-előadását végignézte Subert, a prágai nemzeti színház igazgatója, aki a legnagyobb lelkesedéssel köszöntötte Blaha Lujzát és ajánlatot tett neki, hogy ősszel, mikor a cseh nemzeti színházban bemutatja a Nagymamát, néhány estén magyar nyelven ő játszsza el a czimszerepet.

(*) Oratorium-Társaság. A m. kir. Operaház énekkarának tagjai „Oratorium-Társaság” czim alatt a Filharmóniai Társaság mintájára egyesületet alkottak, melynek célja eddig Budapesten nem ismeretes Chorálóknak az előadása. A társaság az őszi évadban több hangversenyt rendez. A tegnapi alakuló közgyűlésen elnökké Noseda Károly operaházi igazgatót választották meg, ki a karnagyi teendőket is ellátja. Alelnökök: Szalay Károly és Baloghlyné Hermin, főtitkár: Moór Pál.

(*) Csók-király a czime a Krisztinavárosi Színház első eredeti operette-ünnepségének, amely június második felében fog színre kerülni. A regényes daljáték szövegét Orbán Dezső, a zenéjét Sztojanovits Jenő írta. A darab eredetileg egy fővárosi nagy operette-színház számára készült, de mert a szerzők az igazgatóval a szereposztás dolgában nem tudtak megállapodni, a premiér a szezonból elmaradt. Krecsányi igazgató különös gondnal készíti elő a darabot, melyhez teljesen új díszletek és jelmezek készülnek.

FŐVÁROS.

(*) Közlekedési ügyek. A főváros közlekedésügyi bizottsága ma déluán ülést tartott gróf Festetics Béla tanácsos elnöklése mellett. A bizottság fölkéri a tanácsost, hogy a lánchid renoválása idején legalább a személyforgalom lebonyolításáról gondoskodjon. Ezután apróbb közlekedési ügyeket intézett el a bizottság, melyek között legérdekesebb a déli vasut pályatestén át teendő százhatvan méter hosszú hid érdekében benyújtott javaslat elfogadása.

(**Megszűnt sztrájk.** A Cséry-féle szentlőrinczi szemétfeldolgozó telepen kiütközött bérharcz véget ért, amennyiben 40 munkás kivételével az összes alkalmazottak munkába állottak. A szeméttárolás lassabb mederben ugyan, de akadálytalanul folyik. A köztisztasági ügyosztály által kiküldött bizottság kijelölte azokat a helyeket, amelyeken szükség esetén a szemét lerakható lesz.)

(**Orvosi kinevezés.** Füllep Kálmán főpolgármester a pesti oldalon levő kórházaknál megüresedett orvos állásra dr. Wermer Pál orvost nevezte ki, az üresedésben levő segédorvosi állásra pedig dr. Berger Mandell orvost.)

EGYESÜLETEK.

Közyülések.

Budapest, június 1.

Május utolsó vasárnapja a munka ünnepe volt. Szerre az országban társadalmi életünk több számottevő egyesülete tartott közgyűlést, melyen arról a fontos kulturális munkáról számoltak be, mely szakadatlanul és áldásthózan dolgozik a magyar társadalom boldogságáért. Mind e közgyűlések nagyszámú közönség részvétele mellett zajlottak le, tanúságot téve arról a rendkívüli érdeklődésről, melylyel a társadalom minden rétege az egyesületek működését nézi.

Részletes tudósításunk a következő:

A Szabad Liceum közgyűlése.

Tegnap délelőtt tizenegyedél órakor tartotta a Szabad Liceum tizenötödik évi közgyűlést a Tudományos Akadémia heti ülésében. Az elnöki tisztet dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, a társaság tiszteletbeli elnöke töltötte be, aki a következő lendületes beszéddel nyitotta meg a napirendet:

Tisztelt hölgyeim és uraim! Az a jelentés, mely mult évi tevékenységünket tünteti fel s melyet főbb vonásaiban a titkár ur fog a mai közgyűlés elé terjeszteni, újabb bizonyítékát szolgáltatja működésünk sikerének. Növekedett előadásaink száma, növekedett azoknak látogatottsága, sőt növekedő sikerrel jár az a törekvésünk is, hogy a vidéken is mind több rokonegyesület munkálódjék a tudományok és ismeretek terjesztésén.

Közelebbi feladatunkat az képezi, hogy ne csak a fővárosban igyekezzünk tágabb tért hódítani, hanem főleg, hogy a kultúra vidéki gócpontjain is minél több, rendszeres előadás tartását biztosítsuk. Saját kiküldötteinknek ily irányú tevékenysége csak szörványos esetekre szorítkozhatik, akadályát képezi ennek a kiküldetések költséges volta s még inkább különben is sokoldalulag igénybe vett szakemberek tulságos elióglaltsága. Az egyes vidékek érdekeltségének felkeltésére, az ott levő tanerők közreműködésének biztosítására kell súlyt fektetnünk.

De a szakszerű előadások rendszeres tartásának növelésén kívül más és újabb utjait is egyengetnünk kell az ismeretek terjesztésének.

Az élet nagy iskolájának s az önművelődésnek legnagyobb mesteréhez, a könyvtárakhoz kell folyamodnunk. Evégből indítottuk meg testvérintézetünkkel, a népkadémiával együttesen a tárgyalásokat oly közönyvtárak felállítására iránt, amelyek nem egyes különleges szaknak, nem egyes különleges rendeltetésnek, hanem az általános művelődésnek, a nagyközönség napiszükségletének álljanak szolgáltatásban s egyképpen elősegítsék a kisebb előképzettséggel bírók művelődési törekvésének, valamint a műveltebb osztályok magasabb irányú szellemi igényeinek kielégítését.

Egyik kiváló szaktudósunknak, Ferenczy Zoltának mai előadása lesz hivatva ennek az eszmének nagy fontosságát méltatni s kiviteli módozatainak irányát közelebből megjelölni.

Nekem e helyről csak az lehet most feladatam, hogy előlegesen köszönetet mondjak a megjelent díszes közönségnek érdeklődéséért s hogy szives támogatását kérjem a közművelődés emelésére irányuló törekvéseinkben.

Az egyenjóság mai korszaka természetesen az anyagi szükségletek és vágyak fokozódását vonja maga után s tolja előtérbe. E fejlődési átalakulással szemben a társadalom magasabb irányát, erkölcsi erejét csak a művelődés emelésével tudjuk ellensu-

lyozni. Csak ezzel tudjuk nemzetünknek a népek nagy családjában azt az erőt, azt a súlyt, fennmaradásának azokat a biztosítékait megszerezni, amelyek nagy multjánál fogva méltóan megilletik.

Gyors és feltartózatlan a társadalmi átalakulás folyamata, gyorsnak és következetesen haladónak kell a mi tevékenységünknek is lennie. Mulasztásra, késedelemre nincs időnk, értsük meg idejében a kor intő szavát. Munkára fel!

Perczekig tartó taps kíséretében nyilvánította megnyitottnak a közgyűlést és felkérte dr. Pellner Frigyeszt, hogy terjeszse elő a titkári jelentést. Majd dr. Ferenczy Zoltán, az egyetemi könyvtár igazgatója olvasta fel „Amerikai közönyvtárak” czlmű értekezését. Zajos taps zúgott fel a tartalmas tanulmány befejeztével. Ezután megejtették a tisztujtást. Egyhangulag újból megválasztották a mult évi vezetőséget. Erre Burg Hugó olvasta fel a számvizsgáló-bizottság jelentését. A zárszámadást és a költségvetési előterjesztést a közgyűlés elfogadta. Még Joánovics György elnök intézett néhány szép szót a megjelentekhez és a közgyűlést berekesztette. A közönség dr. Wekerle Sándor elnökével vonult ki a tereméből.

A Háztartási Iskolaegyesület közgyűlése.

A Magyar Háztartási Iskolaegyesület vasárnap, délelőtt 11 órakor tartotta báró Dániel Ernőné vezetésével saját helyiségében tizenegyedik évi rendes közgyűlést. Az elnök rövid megnyitó beszéde után dr. Kell József titkári jelentését terjesztette elő, amely valóban hasznos és nagyarányú munkásságról számol be. A tetszéssel fogadott jelentés után dr. Kállay Gyula terjesztette elő a felügyelő bizottság jelentését, mire a tisztujtásra került a sor. Új másod-előnkő dr. Kléh Lászlóné; a tisztikar többi tagjai a régiak maradtak. A közgyűlés végül köszönetet szavazott az elnöknek, titkárnak és a vezetőségeknek, mire a tagok az új és fényes helyiségek megtekintésére indultak. A rendkívül praktikus berendezett főzőtan- és lakhelyiségek általános meglepedést keltek.

A szegény gyermekekért.

A Stefánia Pesti Szegény Gyermekórház Egylet vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlést. Megnyitó beszédében az elnök kimentette gróf Zichy Ágost elnököt, aki nem jelenhetett meg a közgyűlésen. A gróf ez alkalommal közölte, hogy újabb 4000 koronás ágyalapítványt tett. A bejelentést nagy éljenzéssel vették tudomásul, azután tudomásul vették a választmány és a számvizsgáló bizottság évi jelentését. A dr. Bókay János egyetemi tanár, igazgató-őorvos által előterjesztett orvosi jelentés szerint 1907. január elsejétől december 31-ig 23.097 beteget kezeltek. A betegek közül 21.564 ambulans volt, 1533 kórházi beteg. Az orvosi jelentés hálaival emlékezik meg arról, hogy a Samaritanus-egyesület a kórházból kikerült szegény betegek segélyezésére a lefolyt évben összesen 3000 koronát adott. A jelentést éljenzéssel vették tudomásul, megállapították az 1908. évi költségvetést, több kis jelentőségű módozást tettek az alapszabályokon, aztán a választásokat ejtették meg. Elnök újból gróf Zichy Ágost lett, alelnökök Glück Frigyes, Romeiser Béla, ügyész Praznovszky Géza. A közgyűlés végén gróf Zichy Ágostot táviratilag üdvözölték.

Az Országos Pázmányegyesület vasárnap Veszprémben tartotta meg vándorgyűlést. A gyűlésen dr. Lukács „A veszprémi káptalan a XVI. században” czimen igen érdekes értekezést tartott, melyet a nagy számmal megjelent közönség hangos elismeréssel honorált.

Az Eötvös-alap ülése.

A Magyarországi Tanítók Segélyező Egyesülete, az Eötvös-alap vasárnap délután választmányi ülést tartott. A választmányi ülés az állásáról lemondott Józsa Mihályt, a Tanítók Háza gondnokát tiszteletbeli taggá választotta meg. A kultuszminiszternek köszönetet szavazott a választmány, hogy megvédte az Eötvös-alapot a rosszhiszemű támadásokkal szemben s biztosította a vezetőséget bizalmáról. A tanítótestület igazgató-tanácsa Kemény Simon indítványára azzal a javaslattal fordult az Eötvös-alaphoz, hogy a 260.000 koronát meghaladó alaptőkéjét, mely ma papirokban kamatozik, tanítói bérházak építésébe fektesse. A tőke így nagyobb jövedelmet hajtana s az idegen hajlékokban meghúzódó tanítóegyesületek itt a központban egy közös hajlékot kaphatnának, miáltal az egymáshoz való tartozandóság is elmozdítatnék. A választmány szűkebb bizottságot küldött ki e kérdés tanulmányozására. Az előmunkálatok után a vidéki tagokat is belevonják, ha a terv kivételre alkalmasnak bizonyul. Trajtlér Károly igazgató felhívta a figyelmet arra a körülményre, hogy a főváros 1894-ben egy most felhasználható ingyen telket adományozott az alapnak. A gyűlés végül folyóügyeket

intézett el s letárgyalta a gondnoki állás új szabályzatát.

Közyülés a Józsefvárosban.

A Budapest-Józsefvárosi Kör szombaton este tartotta meg 22-ik évi rendes közgyűlést a tagok nagy részvétele mellett. A közgyűlést Császár Jenő elnök nyitotta meg. Dr. Kiss József főtitkár terjesztette elő ezután évi jelentését, az évi zárszám-adásokat pedig Böhm Sándor számvizsgáló, a pénztári jelentést és költségvetést Aczél Samu pénztáros. Ezek tudomásulvétele és a felmentvény megadása után a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel Novelly Antal városbíró a kör tiszteletbeli taggá választotta. A tisztikar kiegészítésül a közgyűlés a kör alelnökévé dr. Hainiss Géza egyet. tanárt, számvizsgálókká pedig Böhm Sándort, Éber Józsefet és Morbitzer Nándort választotta meg s a kisorsolt 16 választmányi tagot újból felkérte tisztségük megtartására. Végül a közgyűlés lelkesen üdvözölte a kerület vezérét, Hüvös Józsefet. — A közgyűlés után a kör vigalmi bizottsága tartott ülést botfai Hüvös Iván elnökle alatt. Dr. Barsi Jenő indítványára elhatározta a gyűlés, hogy június hó közepén egész napos dunai kirándulást rendez a Gizella-telepre s dr. Steinberger Adolf javaslatára pedig kimondotta, hogy a polgármester által más kerületbe áthelyezett Hanvay Sándor előljáró tiszteletére június hó elején nagyszabású lkhomat rendez.

Vasutasok gyűlése.

A Magyar Szent Korona Országos Vasutas Szövetségének déli kerülete vasárnap délután a József főherceg-szálló nagytermében mintegy négyszáz vasutas részvételével rendkívüli közgyűlést tartott. Sümegi Imre kerületi elnök nyitotta meg a közgyűlést. Elmondta a déli kerület történetét s mekkorát fejlődött a kerület azóta, hogy elfoglalta az elnöki széket. 540-ről 1520-ra emelkedett a tagok száma s mégis heves támadásban volt része. A déli kerület tagjainak érdekeit akarja szolgálni akkor, amikor az elnöki állásról lemond. Ugyazint lemondott Csappó Ferenc is, a déli kerület titkára, akiknek lemondását azonban a gyűlés nem akarta tudomásul venni s zajosan követelték, hogy vonják vissza lemondásukat. Szilágyi Zsigmond sajnálatát fejezte ki az elnök és a titkár lemondásán és megkérte őket elhatározásuk megmáskálására. Sümegi Imre megismételte előbbi kijelentését s utódjául Czövek Gyulát ajánlotta. Ezután a választásokat ejtették meg. Elnökké egyhangulag Czövek Gyulát, titkárrá Csappó Ferencet, jegyzővé Hepotsy Józsefet választották meg. Közgyűlési megbízottakul Sümegi Imrét és Kellner Mórt választották meg.

Egyéb gyűlések.

A József főherceg védősége alatt álló Általános Egyetemi Segély-Egylet a tagok élénk részvételével tartotta rendes évi közgyűlést. A közgyűlés örömmel vette tudomásul az elnök bejelentését, mire dr. Török Aurélt egyhangú lelkesedéssel az egyesület dísztaggá választották. Ezután letárgyalták a rendes közgyűlés napirendjére tűzött tárgysorozatot.

Az Országos Magyar Alkoholellenes Egyesület vasárnap délelőtt a Lónvay-utcai református gimnázium dísztermében dr. Szalkay Gyula elnöklésével tartotta meg közgyűlést. Az elnök megnyitó beszédében az alkoholizmus okairól és az alkohol káros hatásáról értekezett. Utána dr. Büchler Lipót főorvos mondott emlékbeszédet néhai ponori Therwrek Árpádról az alkoholellenes küzdelem tulajdonképen való megindításáról. A Molnár György előterjesztette titkári jelentés tudomásul vétele után Szalontay Zachariás, a magyarországi munkások alkoholellenes küzdelméről számolt be, majd dr. Szóts Pál indítványt tett, hogy az egyesület memorandumban kérje a főváros tanácsát a korcsmák és pálinkamérések vasárnapi bezárására. A közgyűlés végén megejtették a választást. Elnök dr. Szalkay Gyula tanár lett.

Az Erzsébet Népkadémia a régi képviselőház nagytermében vasárnap este tartotta ötödik ünnepi közgyűlést. A gyűlésen számosan vettek részt a tudományos világ kitünőségei közül. Dr. Hegedüs István nagyszabású beszéddel nyitotta meg az ünnepi közgyűlést, mely után Pályi Sándor alelnök tette meg a jelentését az Erzsébet Népkadémia mult évi működéséről. A tárgysorozat harmadik pontjaképen kihirdették a tegnapi rendes közgyűlésen megejtett választások eredményét, azután dr. Lendl Adolf tartott vetített képekkel illusztrált előadást az argentinai Pampakon tett utazásáról.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinek díjtalanul zart borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félemlő!
Egész nap orvosi ingyenes rendelést

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukor-
 betegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
 Főraktár Budapeston: ÉDESKUTY L.-nél.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Hatodik nap. —

Két érdekesebb verseny volt a vasárnapi hatodik napon. Az egyik a 20.000 koronás Metropole-díj, melyben Hasznos volt a kedvenc, mellette még Slecinkát fogadták erősebben, de a győzelmet Stixenstein szerezte meg gazdájának Slecinka előtt, harmadik a Szent Lipót-díj nyerője, Belle Alliance lett. Hasznos egyáltalán versenyben sem volt. A másik, a Reichenau gátverseny, Veronese győzelmével végződött, ki erős küzdelem után fejhoszszal előzte meg a célnál Grey Ticket, majdnem huszszoros pénzt fizetve a benne bizóknak. A nagy favorit Lamballe itt is helyezetlenül futott. De a többi versenyekben sem volt meglepetésekben hiány, így a Handicapben Dinom-Dánom győzelme, melyre a totalizátor több mint tizenháromszoros kvótát fizetett.

I. Gözhajó-verseny. Díj 5000 korona. Táv 1800 méter. 1. Dreher A. 36 sk. Ravissante 48½ kg. (Vivian), 2. Mautner V. 36 sk. Palma 48½ kg. (Birkeruth), 3. Nowotny L. 36 sk. Mignonne 48½ kg. (Miles). Küzdelem után ötnegyed hosszszal nyerve, hat hosszszal harmadik. Tot. 10:28.

II. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Gr. Trauttmansdorff L. pk. Nemesis 54½ kg. (Krouzil), 2. Szemere M. sk. Mi ez 55 kg. (Juhász), 3. Dreher A. stpk. Raspberry 52½ kg. (Aylin). Futottak még: Grammaire (Dyk), Rosebud (Gulyás), Resina (Birkeruth), Ászár (Pis), Dabas (Boardman). Küzdelem után nyakhoszszal nyerve, fejhoszszal harmadik. Tot. 10:20, 20:24, 27, 29.

III. 1. oszt. eladóverseny. Díj 4000 korona. Táv 3200 méter. 1. Mr. Lincoln 36 sm. Stromboli 46½ kg. (Guttman), 2. Zombory R. 46 sm. Héja 63½ kg. (Heidt), 3. br. Rothschild A. 56 pm. Suhancz 61½ kg. (Pratt). Biztosan egy hosszszal nyerve, 15 hosszszal harmadik. Tot. 10:17.

IV. Metropole-díj. Díj 20.000 korona. Táv 1100 méter. 1. Gr. Esterházy F. sm. Stixenstein 55 kg. (Blades), 2. gróf Trauttmansdorff L. pk. Slecinka 57½ kg. (Krouzil), 3. Dreher A. pk. Belle Alliance 53½ kg. (Aylin). Futottak még: Regina (Birkeruth), Hasznos (Carslake), Temeraire (Szenté), Paff (Miles), Dictator (Pratt), Chenepan (Taral). Biztosan ötnegyed hosszszal nyerve, háromnegyed hosszszal harmadik. Tot. 10:60, 20:37, 30, 49.

V. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Geist G. 46 stpm. Dinom-Dánom 60½ (Aylin), 2. Nowotny L. 46 pm. Ovidius 56½ kg. (Taral), 3. Dreher A. 36 sk. Macarsca 50 kg. (Vivian). Futottak még: Menotte (Boardman), Vosges (Pratt), Miltiad (Pretzner), Boccaccio (Walkington), Ismerős (Birkeruth), Ridolfi (Carslake), Royal Rose (Blades), Sixty (Cockeram). Erős küzdelem után nyakhoszszal nyerve, négy hosszszal harmadik. Tot. 10:136, 20:81, 116, 50.

VI. Reichenau gátverseny. Díj 10.000 korona. Táv 2400 méter. 1. Br. Üchtritz Zs. 46 sm. Veronese 60 kg. (Fejes), 2. gróf Sigray A. 46 pm. Grey Tick 63½ kg. (Fürost), 3. hg. Morouzzi Gy. 46 pm. Why? 60 kg. (Sheibal). Futottak még: Lamballe (Aylin), Soros (Slinn), Folderol (Huxtable), Comme qui dirait (Lawton), Koryphäe (Csompora). Erős küzdelem után fejhoszszal nyerve, két és fél hosszszal harmadik. Tot. 10:106, 20:53, 35, 53.

VII. Eladó-Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Dréher A. 36 pk. Braganza 53½ kg. (Aylin), 2. br. Springer G. 36 pk. Petronella 54 kg. (Taral), 3. Egyedi L. 46 sm. Jorio 60½ kg. (Miles). Futottak még: Elemér (Walkington), Maczó (Krouzil), Magas (Heidt), Prokop (Carslake), Tartsd magad (Cockeram), Most (Gulyás), Sor (Peschka). Biztosan félhoszszal nyerve, egy hosszszal harmadik. Tot. 10:54, 20:60, 54, 69.

— Hetedik nap. —

A keddi hetedik napon, tekintve a nagyszámú nevezéseket, szép sportra van kilátás. A nap főszáma a Kisbéröccse-verseny, melyben El Mokhattam, Mony, Álnok, Gaboriau, Otage és Trombitás találkozhatnak egymással. Mi az első helyre Gaboriaut várjuk El Mokhattam és Mony előtt. A másik érdekes verseny a Beregvölgy-handicap, ahol Sonnenstein a jelöltünk Jalouse előtt.

Jelöltjeink:

- I. Midshipmann — Floridsdorf
- II. Tilos — Menotte
- III. Gaboriau — El Mokhattam — Mony
- IV. Sasaki — Par les yeux
- V. Sonnenstein — Jalouse
- VI. Péda — Jägerndorf
- VII. Lobor — Matahari.

Budapesti ügetőversenyek.

— Negyedik nap. —

A nagy közönség jelenlétében került döntésre a magyar ügetőderby, mely a favorit Nelly győzelmével végződött Imperator előtt. A Nemzetközi díjat Indian, az Igazgatósági díjat az elhanyagolt Bluff nyerte meg.

Részletes eredmény:

I. Vigadó-verseny. Díj 2000 korona. Táv 2625 méter. 1. Wienerwaldi ménés Diogenes (Ederer), 2. Kitty (Capovilla), 3. Bariton (Armstrong). Futottak még: Bankó, Demokrat, Nikolo, Circusmadel, Aga és Ifero. Tot. 10:94, 20:58, 57 és 89.

II. Igazgatósági díj. Díj 4000 korona. Táv 2240 méter. 1. Dr. Hennoch Bluff (Keefe), 2. Coci (Brown), 3. Pompás (Capellari). Futottak még: Hemb Hurd Suska, Carrie Simmons és Aufpasser. Tot. 10:127, 20:36, 31 és 26.

III. Vencsellői díj. Díj 4000 korona. Táv 2000 méter. 1. Pusztaberényi ménés Indiana (Capovilla), 2. Kontrás S. (Ederer), 3. Erzsike (Switzer). Futottak még: Erin. Tot. 10:20, 20:28 és 37.

IV. Magyar ügetőderby. Díj 15.000 korona. Táv 3000 méter. 1. Winans L. Willy (Pennock), 2. Imperator (Capovilla), 3. Pepus (Brown). Futottak még: Daisy, Lion Turner és Keserves. Tot. 10:21, 20:35 és 88.

V. Féltoronyi díj. Díj 1700 korona. Táv 2100 méter. 1. Kamendini ménés Easter Child (Baumgärtner), 2. Sir Potential (Capovilla), 3. Lord Lancelot (Ederer). Futottak még: Ex libris, Etykieta, Mollig, Feri és Pepsi. Tot. 10:117, 20:36, 31 és 36.

VI. Kassai díj. Díj 2600 korona. Táv 2230 méter. 1. Brown I. Darabant (Brown), 2. Siess P. (Ederer), 3. Maresi (Ipsilanti). Futottak még: Cyprienne. Tot. 10:36, 20:37 és 40.

VII. Kettesfogatu urkocsiverseny. Díj 3600 korona. Táv 5550 méter. 1. Mr. Black Estrella—Csángó (Ipsilanti), 2. Kohinor—Erlaufsthal (Sennyey I.), 3. Vezér—Fruska (Csapó). Indultak még: Zaza—Zawieja, Lotty—Bearl Simmons, Attila—Fényes. Tot. 10:43, 20:49 és 28.

VIII. Kettesfogatu bérkocsiverseny. Díj 600 korona. 1. Feiser S. 31. sz. fogata, 2. 13. sz., 3. 44. sz. Futottak még: 108. sz., 256. sz., 211. sz., 88. sz., 230. sz. és 322. sz. Tot. 10:13, 20:28, 244 és 38.

— Ötödik nap. —

A holnapi napon kisebb futamok szerepelnek, amelyre kevés nevezést adtak le. Legjobb díjazott futam a Tátra-verseny, melyet Rabló P. nyert meg Botha előtt.

Jelöltjeink:

- I. Wien Lion Turner
- II. Dongó B. — Redezvous
- III. Pomnás — Carrl Simmons
- IV. Indiana
- V. Rabló P. — Botha
- VI. Admiral Isler
- VII. Patróni ménés — Sennyey I. fogat

() **A vasárnapi labdarugó-mérkőzések.** Vasárnap jórészt befejeződtek a bajnoki mérkőzések. Vasárnap a Ferencvárosiak 4:2 arányú győzelme a Rapid felett általános örömet keltett. A legjobb magyar csapat győzelme a bécsi viszonyokban most elsőrangú Rapid felett saját rudolfsheimi pályájukon igen öröndetes. A magyar jobb játékosanyag, de az osztrák a szorgalmasabb. Érdekes, hogy azok a magyar játékosok, akik Bécsben katonáskodnak, a Rapidban játszanak. Pl. most Petz (BTC) és Szentey (Föv. TC.) szerepeltek a FTC. ellen. A FTC.-ben jó volt a támadás, mikor teljes volt, főként Koródy, míg a védelemben Fritz meglepő jól védett. A beállított tartalékok Kutsra és Medgyessy is lelkesen játszottak. A tizedik percben Weisz játszott bucket és ezalatt két goalt kapnak a mieink, tizenegyesből egyenlítene ki a mieink és Koródy még két goalt lő az első félidőben, ugyanő lövi a II. félidőben a 4-ik goalt. Itthon a győriek szépen összejátszó csapata győzte le a bécsi jó másodosztályú Ostmark-ot, míg az utolsó bajnoki match folytán a BAK. került az osztályozóba, amely 1:0 arányban kikapott az újpestiektől. Meglepő volt az URAK. veresége a KTE.-től. Az eredmények a következők:

I. oszt. bajnokság. UTE.—BAK. 1:0. Félidő: 0:0. Biró: Bakó Gy. (MTK.) Szövetségi díj. UTE. II.—BAK. II. 1:1. Félidő: 1:0. II. oszt. bajnokság. KTE.—URAK. 2:1 (0:1). Barát-ságos matchek. KAOE.—Typ. 1:0 (1:0). Nagy meglepetés. Lytografia—Nemzeti SC. II. 1:1 (0:1). Egyetértés—Sportkedvelők 1:0 (1:0). III. KTVE.—Vivó- és AC. 13:2 (5:0). III. most játszott teljes csapatával. 33FC.III.—NAC. 1:1. IIIKTVE. II.—VAC. II. 8:1. Győri Egyetértés—WFC. Ostmark 7:1. (Győr) FTC. WSC. Rapid 4:2. Félidő 3:2 (Bécsben). Rapid két goalját Petz lőtte.

() **A BEAC. athlétikai versenye.** A siker jegyében folyt le a BEAC. vasárnapi athlétikai vladalás a lágymányosi pályán. Az agilis és szerencsés kézzel operáló Főiskolai Sport-Szövetség megbízásából ezuttal a BEAC. rendezésében Magyarország négy főiskolai bajnoksága dőlt el: a sulydobási, a gerelyvető, a távolugrási és ½ angolos. A gerelyvető főiskolai bajnokságában Kóczán 54 m. 74 cm.-es dobása az év legjobb athlétikai eredménye Európában, ugyszintén Bodor egy angolos új rekordja is. A rendezés jó volt, bár a zsűrinek nemcsak a versenyzők, hanem néhány sovén idegen egyleti tag is munkát adott. A rendezésben dr. Speidl Zoltán, Kelemen Kornél és Támedly Mihály jeleskedtek. Részletek:

Sulydobás. (Főiskolai bajnokság). 1. Debrecei István. (DAAC) 11 m. 96 cm. 2. Nagy András (BEAC) 11 m. 15 cm. 3. Antal Pál 11 m. 04 cm. — 100 yardos junior síkfutás. 1. Révész Sándor (BEAC.) Idő 10¼ mp. 2. Ivanovits József (MAFC). 3. Szrubian Dezső (BBTE). — Távolugrás. (Főiskolai bajnokság.) 1. Szende Andor (MAFC) 6 méter 11 cm. 2. Szabó Béla (DAAC) 6 m. 63 cm. 3. Tihanyi László (BEAC) 5 m. 86 cm. — 300 yardos síkfutás. 1. Lichtnecker László (Székesfehérvár) 35 mp. 2. Szalay Ernő (KTE). — Magasugrás. 1. Halusinszky József (KTE) 171 és ½ cm. 2. Szabó Béla (DAAC) 168 cm. 3. Vadon Géza (DTE) 168 cm. — Egy angol mért földes síkfutás. 1. Bodor Ödön (Postás) scratsch. Idő: 4 perc 34¼ mp. országos rekord. 2. Nagy József (BBTE) scratsch. 3. Auerbach József (Postás). — Gerelyvetés. (Főiskolai bajnokság.) 1. Kóczán Mór (Pápai collegium) 54 méter 75 cm. főiskolai és országos rekord. 2. Mamusch István (BEAC) 41 m. 36 cm. 3. Szende Andor (MAFC) 37 m. 37 cm. — Fél angol mért földes síkfutás. (Főiskolai bajnokság.) 1. Holics Rezső (BEAC) 2 p. 12¼ s. 2. Garam Jenő (BEAC). 3. Poór Iván (BEAC). — Diszkoszvetés. 1. Antal Pál (MTK) 37 m. 23 cm. 2. Kóczán Mór (BTC) 33 m. 48 cm. — Négyezerméteres stafétafutás. 1. Postás. (Bereg, Toldy, Bodor, Bartók) 1 p. 37¼ mp. Országos rekord. 2. MAFC. 3. BEAC. 2 yard nyerve.

Téli sport-cikkek

Mű- és versenykorcsolt. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norvég-, szlovén-, török-, haitólgyi- és amerikai rúd sport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lilienfeldi ski 30 korona Norvég sár, lábszárak, hótalpak Téli sportöltözékek és felszerelések Sportártegyek ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete. BUDAPEST. IV., KRISTÓF-TÉR.

TÖRVÉNYSZEK

§ Elítelt pánszláv káplán. A nemesztői járásbíró-ság Tomanek Flóriánt, Husztin községnak pánszláv érzelmeiről ismeretes káplánját 14 napi fogházra és 100 korona pénzbírságra ítélte, mert egy prédikáció-jában a községi bírót megrágalmazta.

§ Sajtópör egy tanuvalomás miatt. Midőn a múlt év januárjában Polónyi Géza megindította Lengyel Zoltán ellen az ismeretes nagy rágalmozási pört, közvetlenül ezután megjelent Ruttkay vizsgálóbíró előtt Braun Mór Meránból és azon a czimen, hogy neki retourjegye van s vissza kell utaznia, sürgős kihallgatását kérte a vizsgálóbírótól. A vizsgálóbíró ki is hallgatta az önként jelentkező tanut, daczára annak, hogy akkor még „A Nap” szerkesztősege nem jelentette be dr. Lengyel Zoltánt szerzőül. Ez a vallomás csak akkor került nyilvánosságra, mikor a képviselőház mentelmi bizottságához kerültek az iratok. Ekkor a „Magyar Estilap” 1907. február 9-én megjelent számában „Mentőtanu retour-jegygyel” czim alatt vezércikket irt a merániai Braun Mórcaz tanu kihallgatásáról. Többek között ezt írta: „Es ha Braun Mórcaz megesküszik, azt el lehet hinni. Ezután ne merjen senki ötszáz aranyat ígérni egy olyan embernek, aki ártatlan és pedig azért ne, mert rögtön megjön retour-jegygyel Braun Mórcaz és kijelenti, hogy ő ezt olcsóbban megcsinálja”, Braun Mórcaz e közlemény miatt rágalmozási

ÉRVE?

A el a sajló.
 ogkúldi
TORIUM
 félelemle-
 rendelést

sajtópórt indított, amelyet ma tárgyal a büntetőörvényes dr. Makucz bíró elnöklelte alatt. A tárgyaláson a meg nem jelent panaszost dr. Bonta Károly ügyvéd képviselte, a vádlott Nagy Endre hírlapíró dr. Lengyel Zoltán védte. Nagy Endre elmondta, hogy az inkriminált cikkel egyáltalában nem volt rágalmazási szándéka, csupán Braun Mór illetéktelen és szokatlan szereplését akarta kifigurázni. Azonban, ha a bíróság mégis rágalmazásnak minősítené a cikkben foglaltakat, kéri erre nézve a valódiság bizonyításának megengedését. A bíróság el is rendelte ezt, egyúttal azonban felszólította a feleket, hogy nem volnának-e hajlandók kibékülni. Miután ettől egyik fél sem tartózkodott, Nagy Endre sajnálkozó kijelentésével véget ért az ügy.

§ Kihívás a párbajra. Együtt mulattak egy tápióbicsket vendéglőben a parasztleányok, amidőn egyikük, Cseh Venczel kötekedő kedvében egyre birkózní hitta Gzur Ferenczet. Ez nem fogadta el a kihívást, a dolog azonban nagyon bosszantotta s esti 10 óra tájban lesbe állott a korcsmaajtónál s mikor Cseh Venczel tántorgó léptekkel kijött, botjával hatalmas két ütést mért a fejére. Az ittas ember nyomában összeesett s másnap meghalt agyszélhűdés következtében. A pestvidéki esküdtségi bíróság Verébély táblai bíró elnöklelte alatt ma tárgyalta ezt az ügyet. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a bíróság Gzur Ferenczet 3 évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG.

A bankok kartelle. Már megirtuk, hogy a fővárosi bankok tanácskozásokat folytatnak egy kondíció-kartel létrehozása céljából. A tárgyalások anynyira előrehaladtak, hogy most már csak az iránt folynak a tárgyalások, hogy a vidéki szervei a budapesti pénzügyintézeteknek miként vonhatók be a kondíció-kartelbe. E célból a Magyar Általános Hitelbank mind a 11 vidéki fiókjának vezetőit a múlt héten Budapestre rendelte, hogy a kondíció-kartelt és annak a vidéken való alkalmazását megvitassák. Hosszas és beható tanácskozás után megállapították, hogy a Hitelbank fiókjainak túlnyomó többségénél a kondíció-kartel alkalmazható és csak néhány kevés fióknál vannak némi nehézségek, amelyek azonban minden valószínűség szerint elháríthatók lesznek. Azok a többi nagy pénzügyintézetek, amelyeknek vidéki fiókjai és affiliált intézetei vannak, hasonlóképpen fognak eljárni s így a budapesti pénzügyintézetek kondíció-kartelje rövid idő múlva meg lesz kötve. Az eddigi értekezleteken, amelyeket a budapesti nagy pénzügyintézetek e tárgyban folytattak, abban történt elvi megállapodás, hogy a debet-ben fizetendő kamatok, valamint a pevezetesebb bankszolgáltatásoknál szokásos jutalékok minimumát megállapítják, de a betétek és hitelezők kamatlába tekintetében függetlenül és szabadon intézkedhetnek a bankok.

A budapesti áru- és értéktőzsde üzemeltetése. A budapesti áru- és értéktőzsde ma tartott ülésében elhatározta, hogy az eddig szokásban volt délelőtti és délutáni üzemeltetést helyett a gabonatőzsdén az üzemeltetés lebonyolítására június 15-től augusztus végéig próbaképpen a helyiségeket csak délelőtti 10-től délután 2-ig fogja nyitva tartani. A tőzsdetanács augusztus 15. és 25. közötti időben ankétet fog egybehívni, melyen előterjesztetik a próbaképpen megkísérelt új tőzsdéidő tekintetében tett tapasztalatokat és az ankét tanácskozní fog afelett, vajjon az új tőzsdéidő ne állandósíttassék-e végképpen.

A tátrai fürdők új kezben. Mint értesülünk a tátrai fürdők — Tátralomnicz és Csorbató — legközelebb hérlőgazdát cserélnek. E fürdőket eddig ugyanis a Nemzetközi Hálókocsi R.-T. béreite ötven évre az államtól. A társaság azonban az elért üzleti eredménnyel nagyon megelégedve, miért is a bérlettől szabadulni akar s ez ügyben már tárgyalásokat is folytat egy konzorciummal.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Karaguly László, bel. cég, Nagyvárad; Kovács Mór, Kis-ujszállás.

A Kőbányai Göztéglagyár Társulat osztaléka. A Kőbányai Göztéglagyár Társulat igazgatósága a legközelebb tartandó közgyűlésének javasolni fogja, hogy a múlt évi tiszta nyereségből ez évben ötven korona osztalék fizetessék a múlt évi negyven korona ellenében. 1901-ben 20, 1902-ben 16, 1903-ban 16, 1904-ben 25, 1905-ben 40 s 1906-ban szintén 40 korona osztalékot fizetett.

A Folyamhajózási részvénytársaság mérlege. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága ma tartott ülésében állapította meg véglegesen a társaságnak a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter által felülvizsgált és jóváhagyott 1907. évi mérlegét. A közgyűlésen, melyet e hó 30-án, délelőtt 10 órakor fognak megtartani, az igazgatóság 1.000.771 K 54 fillér leírását, 8.542 K 60 fillérnek a biztosítási alapra való fordítását, továbbá az ezek után fenmaradó 418.665 K 97 fillér tiszta nyereségből az elmúlt üzletévre részvényenként 8 korona, vagyis 4% osztalék kifizetését fogja indítványozni.

Magánczégéből — részvénytársaság. A Gácsai gyapjuszövet- és finomposztógyár Stricker Edéné cég legutóbbi családi részvénytársasággá alakult át: „Gácsai Gyapjuszövet- és Finomposztógyár Részvénytársaság” cég alatt. A részvénytársaság alapitókéje 1.600.000 korona, mely 2000 darab egyenként 800 korona névértékben teljesen befizetett névre szóló részvényből áll. A közgyűlés által megválasztott igazgatóság tagjai: dr. Schmidt József elnök-igazgató, Meringer Lipót alelnök, dr. Gellért Sándor, dr. König Vilmos és Kramer Henrik. Az új céget már be is jegyezték.

Szomoru statisztika. A m. kir. központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak f. évi április havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 466.8 millió koronával szemben ez év január—április havában 498.6 millió korona volt s ebből 379.4 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1907. évi 439.8 millió koronához képest 8 millió koronával csökkent és értéke az 1908. év első négy havában 431.7 millió korona volt, mely összeghez Ausztria 307.5 millió koronával járult. Az 1908. év első négy hónapjában árumérlegünk tehát összesen 66.9 millió, Ausztriával szemben pedig 71.9 millió korona behozatali többletet tüntet fel. E szomoru összegben behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ezen áruk behozatali értéke a f. év első négy hónapjában 129.5 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 126.8 millió koronával részesedik. Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonafélék és a liszt. Az utóbbiból január—április havi kivitelünk 49.4 millió koronát tett (1907-ben 62.5 millió koronát), amiből 44.5 millió korona értékű Ausztriába szállított. Összes gabona-, lisztneműekből, hüvelyesekből kivitelünk 127.7 millió koronát tett, kezen 35.4 millióval maradvá a múlt év január—április havi kivitel értéke mögött. A vágós és igazállatok kivitele az előző év négy első havának eredményéhez képest emelkedett s 52.2 millió koronáról 62.7 millió koronára szállott fel. Az emelkedés legnagyobb a sertéskivitelnél: 6.7 millió korona s ezenkívül még ló-kivitelünk 1.5 millió koronával, ökörkivitelünk 2.4 millió koronával nagyobboldott, míg tehén- és bikakivitelünk valamivel csökkent.

Bankok a Fehérvári-uton. Csak a napokban írtuk meg, hogy a Valuta-Bank a Fehérvári-ut 19. szám alatt fiókot nyitott, amely már meg is kezdte működését. Az egyre impozánsabban fejlődő Fehérvári-utat és környékét — amint látszik — a bankok igen jó területnek tartják, legalább erre vall az, hogy az Egyesült Budapesti Póvárosi Takarékpénztár szintén fiókot nyit a Fehérvári-ut 1. szám alatt. — Ezeket kivül a Jobbparti Hitelbank mint szövetkezet — amely legközelebb részvénytársasággá alakul át — szintén a Fehérvári-utra helyezi át üzleti helyiségét.

A Kereskedelmi Testület közgyűlése. A Budapesti Kereskedelmi Testület e hó 4-én délután négy órakor tartja rendes évi közgyűlését.

A sóínség ellen. A múlt évi nagy sóhiány arra bírta a hazai közgazdasági testületeket, hogy a kereskedelmi minisztériumnál sorra lépéseket tegye-

nek a kellő előkészületek megejtése érdekében. A múlt évi súlyos tapasztalatok alapján a sóhiány rémetől valóssággal retteg a hazai kereskedelem. Erélyes és határozott hangon jut kifejezésre ez a rettegés az összes hazai kereskedelmi és ipar-kamarák évi jelentéseiben, melyek épp mostanában érkeznek be a kereskedelmiügyi minisztériumhoz s amelyeknek a sóhiányra vonatkozó részeit Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter intézkedése folytán sürgősen átküldik a pénzügyminisztériumba. — Ugyanez az ügy indította a Fűszer- és Vegyeskereskedők Országos Egyesületét is arra, hogy a hazai kereskedelem körében informatív adatokat gyűjtödjön e tárgyra vonatkozólag. A beérkezett adatokból nyilvánvalóan biztosra kell venni, hogy a közelmúlt évek őszi évadja folyamán a sószállítás körül tapasztalt kínos állapotok ezidén is meg fognak ismétlődni, sőt az Államvasutak hálózatán folyó és még fokozódó építkezések következtében — még ha középtermés lesz is csupán — ez év őszen is általában nagy vagonhiányra kell elkészülnie lenni. Nehogy pedig ez a vagonhiány miként tavaly, ezidén is országos sóínséggé fokozódhassék, a fentnevezett országos egyesület nevében dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő, mint egyesületi elnök terjedelmes felirati előterjesztést intézett a pénzügyminisztériumhoz, melyben a fenyegető sóhiányra jóelőre felhívja a minisztérium figyelmét és sürgeti a szükséges óvintézkedéseknek teljesítését, nevezetesen ama tartalék-sókészleteknek az ország minél több pontján sürgősen való gyűjtését és szervezését, amelyeknek létesítését Wekerle Sándor miniszterelnök az ez ügyben történt parlamenti felszólalások alkalmával a sóhiány elkerülése érdekében ismételtelen kilátásba helyezte.

Filloxera-zárlat. Szeben vármegye szászsebesi járásába tartozó Alsópián községe szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, nevezett község határát a földmívelésügyi miniszter zár alá helyezte.

Tolnay Kornél igazgatóságai. Ismeretes, hogy a Hitelbank Tolnay Kornél a Részvénytársaság Villamos- és Közlekedési Vállalat r.-t. igazgatójává nevezte ki. Az új igazgatót most egymásután azok a vidéki vállalatok is beválasztják az igazgatóságba, amelyek a társaság kötelékébe tartoznak. Így legutóbb a Kolosvári Közuti Vaspálya Társaság, a Pécsi Villamossági r.-t. és a Vagykikindai Villamossági r.-t. választotta be igazgatóságába Tolnay Kornélt.

Nyári tanfolyamok a Technológiai Iparmúzeum-ban. A Technológiai Iparmúzeum a magyar kisipar fejlesztése érdekében az év folyamán több iparostanfolyamot rendezett. Az igazgatóság látva ezeknek üdvös és szembeszökő eredményét, Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter rendeletétől támogatva, a jövőben nagyobb erővel lát a dologhoz. A kereskedelmiügyi miniszter felszólította az igazgatóságot, hogy tanfolyamait a nyárra is terjeszse ki és ezeknek vázlatát mutassa be. Jelenleg folyamatban van még a szűcsök, szappaniparosok, nősizabómunkások és férfikonfekciósok tanfolyama, de a nyári hónapokban még külön pótló, illetőleg ismételtanfolyamokat fognak tartani az összes ipari tanfolyamokon.

Változások szövetkezeteknél. A Kölcsonpénztár Szövetkezet legutóbbi közgyűlése dr. Rónai Mihályt és Steinfeld Simont beválasztotta az igazgatóságba. — A Fővárosi Kölcsonbank m. sz. Chorin József, Freund Izso és Havas Mór igazgatósági tagoknak ebbeli minőségét a cégbírósnál törölte. — A Korona Takaré- és Hitelszövetkezet igazgatóságából kilépett dr. Bakonyi Samu és helyébe beválasztott Kaszanyitzky Andor.

Az Erzsébet-gőzmalom igazgatói. Az Erzsébet-gőzmalom társaság legutóbbi közgyűlése az elhunyt Kohner Zsigmond s a leköszönt Herzfeld Frigyes igazgatósági tagok helyett beválasztotta Weisz Fülöpöt, a Pesti Magyar Keresk. Bank igazgatóját és dr. Kohner Adolfot, kiknek ebbeli minőségüket már a cégbírósnál is bejegyezték. — Itt említiük egyúttal, hogy a tegnap megtartott rendkívüli közgyűlés az igazgatóság által előterjesztett alapszabálymódosításokat elfogadta.

Amerikai jéggel hűtött étterem

UJ UJ UJ **Aczél Gambrinus Nagyvendéglője** UJ UJ UJ
Szalmaözegeknek !! Ebéd Table d'Hôte 2 korona, egész nyáron nyitva.

A Kanczer-féle ólomgyár r.-t. felszámoló. Megírtuk, hogy a Kanczer-féle ólom- és ónárnygyár részvénytársaság felszámol. A legutóbb tartott közgyűlés a felszámolást kimondotta s egyszersmind dr. Rosenberg Gyulát, dr. Matlekovits Sándort, dr. Mann Adolfot és Nesznály Lajost megválasztotta felszámolóknak.

Forgalmi akadály a Száván. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesüléshez érkezett jelentések szerint idűvavaleőleg Sziszekig hajózható Száva folyón legutóbb Sziszektól néhány kilométernyire, a Kulpa torkolatánál nagyobb homokzátóny képződött, amely teljesen meggátolja a teherszállító hajók tovább jutását, aminek folytán a napokban több uszályvontató gőzös kénytelen volt a zátony előtt horgonyt vetni és a nagymennyiségű rakományát tetemes költség és idővesztés árán a czapragi part rakodójára kifuvaroztatni. Az O. M. K. E. ennek folytán sürgős előterjesztéssel fordult Darányi Ignác földművelésügyi miniszterhez.

Gróf Zselénszki latelepe Aradon. Az aradi kereskedők között meglitkőzéssel fogadják a kereskedelem ellen időközönként kirohanást intéző gróf Zselénszki Róbert újabb vállalkozását. Az üzletalapító gróf fakezkeskedést nyit Aradon s így akarja a zimbrói és gurahonci erdősegeinek faanyagát a közvetítő kizárásával a fogyasztók rendelkezésére juttatni. A grófnak e nagykiterjedésű erdei igen jó tűzi- és épületfát szolgáltatnak, aminek értékesítését a szállítás megdrágulása meglehetősen megnehezítette. Ezért jutott most a gróf arra a gondolatra, hogy fatermesének eladását uradalmán közvetlenül végezze. A városi hatóság már meg is tartotta a telepengedélyezési szemlét s a faüzletet még a héten megnyitják.

Az aradhegyialjai szőlők veszedelme. Egyik nemesbor-termő hegyvidékünk, Arad-hegyialjai szőlőbetegség fenyegeti. Mint értesülünk, a hegyialjai szőlőkben a virágzás előtt levő fürtöcskék elhervadtak. A bajt a múlt héten fedezték fel. Világos, Muszka-Magyarád és Pankota szőlőbirtokosai a minap észlelték, hogy szőlőikben a fürtök nagyobb területeken még virágzás előtt összeaszalódnak és a venyigeről lehullanak. A birtokosok közül többen abban a véleményben vannak, hogy a fürtök szárának bőrére valamiféle penészgomba fészkelte be magát. Ez a vélemény azonban alig állhat meg, mert a szakemberek szerint ez a penészgomba csak a virágzás után, a félig már kifejlődött szőlőszemekben lép fel.

A magyar iparfejlesztés osztrák szemüvegen nézve. Kossuth Ferencz iparfejlesztési politikáját érthető keserűséggel fogadják oda át a Lajtán túl. Minden egyes alkalmat megragadnak arra, hogy leszólják azt. A sok bizakodó beszéd mögött azonban meglátszik, hogy mégis csak félnek attól, hogy lesz iparunk nekünk is. Elakarrják zárnai tőlünk az osztrák tökélet. Így például az osztrák iparosok központi szövetéségének vasárnap Bécsben tartott ülésén is történetek ilyen értelmű kijelentések. A gyűlésen Fiedler, Markel, Geszmann és Derschatta miniszterek, valamint számos főrendiházi tag és képviselő volt jelen. A gyűlésen dr. Licht birodalmi képviselő ismertette a kereskedelmi politika főadatait és a vám- és kereskedelmi szerződések lejártáig és e lejáratra való tekintettel a czélutadatos munka szükségességét hangsúlyozta. A Magyarországgal való kiegyezés megvitatásánál, melyben Ausztria számára nagy gazdasági hasznot lát, a magyar kereskedelem- és iparpártolást bírálta és utalt egyúttal a magyar kereskedelemügyi minisztérium emlékiratára és azt vélte, hogy a kellő munkaerő és tőke hiányában túlnagy konkurrencziáról egyelőre nem kell tartani. Őva intett azonban mindenkit, nehogy az osztrák iparosok és az osztrák tőke a magyar ipar megteremtésére adják magukat és belemennek a magyar kormány részéről nyújtott családegyeztetésbe. Intette a kormányt, nehogy az agrár befolyásoknak engedjen, a Balkán-államokkal kötendő kereskedelmi szerződéseknel, pártolta a vasutúgy reorganizációját, a Duna-ódera-csatorna építkezésének megkezdését, elítélte az iparra és kereskedelemre

háramló károkat a kincstári adópolitikában és fejlesztéseinek értelmében határozati javaslatot nyújtott be, melyet egyhangulag elfogadtak.

Az Élet- és Járadékbiztosító közgyűlése. A Magyar Élet- és Járadékbiztosító Intézet, mint szövetkezet, május hó 31-én tartotta gróf Széchenyi Aladár elnöklése alatt évi rendes közgyűlését. Elnök a jegyzőkönyv vezetésére felkérte dr. Jeszenszky István kir. közjegyzőt, a jegyzőkönyv hitelesítésére Tabódy József cs. és kir. kamarás, miniszteri tanácsost és dr. Kovács Gyula udvari tanácsost. A nagy számban megjelent tagok örömmel vették tudomásul az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését, melyből kiemeltül a következő tételeket: A szövetkezetnek 1907. év végén volt 8128 tagja, kiknek összbiztosítási 17,958,902 koronát képviselnek. Az évi díjbevétele 817,176 koronát tett ki. 68 esetben 97,924 koronát fizetett ki előfordult halálesetekért. A rendes és rendkívüli tartalékok bőséges dotálása után fennmaradó nyereséggel a részlegyek 6. számú szelvényét 5%-kal váltja be a szövetkezet. A biztosított tagok 1903. évi csoportja szintén 5% osztalékban részesül. A megjelent választások eredményeképp megválasztottak elnökül gróf Széchenyi Aladár, alelnökül gróf Török József v. b. t. t. Az igazgatóságba báró Rudnyánszky József, gróf Török József, Forray Miklós, Vargha Sándor vezérigazgató, dr. Lévy Zsigmond, az intézet jogtanácsosa, (ui) hat évi tartamra. A választmány lelépő taglalt megválasztották ismét, újonnan pedig: Hosszu Vazul gör. kat. püspök, dr. Kovács Gyula udvari tanácsos, a Kereskedelmi Múzeum igazgatója, dr. Horánszky Dezso ügyvéd, Nagy Andor bankigazgató, Rónay Elemér cs. és kir. kamarás, nagybirtokos, dr. Vajda Károly intézeti főorvos. A közgyűlés köszönetet szavazott Vargha Sándor vezérigazgató- és Dénes Tibor ügyvezető igazgatónak, valamint az egész tisztikarnak a szakzerű, eredményes vezetésért.

A Magyar Villamos Erőátviteli r.-t. főkja. A Magyar Villamos Erőátviteli és Világítási Részvénytársaság — amint értesülünk — Szászsebesen fiókot létesített.

A 4%-os 65 éves korona-értékű záloglevelek kisorsolása. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4%-os 65 éves koronaértékű zálogleveleinek az 1908. június 1-én történt sorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki, u. m.: 8 darab 10.000 koronás: 661 1987 2381 2382 2408 2933 4336 4577; 5 darab 5000 koronás: 427 847 1376 2973 3336; ezenkívül 34 darab 1000 koronás, 3 darab 500 koronás, 18 darab 100 koronás nyereseményt sorsoltak ki. A kisorsolt záloglevelek 1908. december 1-től kezdve teljes névértékben váltatnak be Budapesten a bank pénztáránál (V., Nádor-utca 7. sz.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Banknál.

Elkészült a szeszadótörvényjavaslat. A múlt hónapban tartott szeszankét-tanácskozmány alkalmával dr. Wekerle Sándor pénzügyminiszter azt az ígéretet tette az érdekelteknek, hogy az új szeszadótörvényjavaslatot még a parlamenti szünet előtt be fogja terjeszteni. Mint értesülünk, a pénzügyminisztériumban már elkészült a szeszadótörvénytervezet munkálataival s a pénzügyminiszter a törvényjavaslatot előreláthatólag még e hét folyamán be fogja terjeszteni. A parlament le is fogja tárgyalni a törvényjavaslatot azért, hogy a szeptember elején kezdődő fűzési időnyre az életbeléptethető legyen. Az új szeszadótörvényjavaslat, mint már megírtuk, a szesz adóját hektoliterenkint harmincz koronával emeli; ez az emelés előreláthatólag a szeszfogyasztás csökkenését fogja maga után vonni.

Az összekötő vasúti híd kibővítése. Dr. Hegyes-halmi Lajos osztálytanácsos vezetése alatt a napokban történt az összekötő vasúti hidnak közigazgatási bejárása abból az alkalomból, hogy az új beruházási törvényjavaslat alapján a híd kibővítését is tervezik. Hat millió korona költséggel két új sínpárt fognak fektetni, hogy a fokozott forgalmi követelményeknek a jövőben a vasúti híd is megfeleljen tudjon. A közigazgatási bejárás az államvasutak és a főváros képviselőin kívül még a földmívelési és hadügyminisztérium képviselői résztvettek. Egyetértő megállapodás jött létre arra nézve, hogy a tervezett építkezés kivételére nézve a kiküldött szakemberek között egyetértő megállapodás jött létre.

Török sorsjegyek huzása. 300.000 frankot nyert az 1,380,768, 25.000 frankot az 1,862,949, 10—10.000 frankot a 42,380 és 867,888 számú sorsjegy.

Az „Apollo” közgyűlése. Az „Apollo” kőolaj-finomítógyár részvénytársaság nagyenyedi Enyedy Béni elnöklése alatt ma tartotta tizenharmadik rendes közgyűlését. A lefolyt üzletévben elért tisztá nyereség a múlt évi nyereségáthozattal együtt összesen 1,199,844 K 68 f. A közgyűlés elhatározta, hogy ebből az összegből 500,000 K 10%-os osztalék fizetésére, 412,483 K 64 f. különböző tartalékalapok javadalmazására fordítottassék és alapszabályszerű javadalmazások levonása után fennmaradó 197,400 K 32 f. új számlára vitessék át. A szelvényt folyó évi június hó 1-től kezdve Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság pénztáránál fizetik ki. Az igazgatóság előterjesztéseit egyhangulag elfogadta a közgyűlés és az igazgatóságnak, valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. A felügyelő bizottságnak megbízatása az idén lejárván, megválasztották: Zachár Gyula, baranyavári Ullmann Pál dr., Szántó Frigyes, dr. Oberschall Pál és Tedesco Ármin.

Az Ipartörvényjavaslat második része. Az Ipartörvényjavaslat második része — hir szerint — már teljesen elkészült a kereskedelmi minisztériumban. A terjedelmes munkálat most végső revízió végett Sztéryni államtitkár előtt van, aki rövidesen elkészül ezzel a munkájával, úgy, hogy az Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter jóváhagyása után legkésőbb június hó 15-ig megjelenik és ugyanazon a módon fog az érdekeltség körébe eljutni, mint az első füzet.

A 4%-os 50 éves koronaértékű záloglevelek kisorsolása. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4%-os 50 éves koronaértékű zálogleveleinek 1908. június 1-én történt kisorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki, u. m.: I. sorozat. 15 drb 2000 koronás: Sz. 120, 136, 158, 228, 302, 457, 472, 545, 869, 939, 969, 1008, 1366, 1387, 1730. 64 darab 1000 koronás: 11 darab 500 koronás. 8 darab 10.000 koronás: Sz. 222, 434, 508, 876, 879, 903, 985, 1138. 4 darab 5000 koronás: Sz. 114, 161, 645, 971. 9 darab 1000 koronás: Sz. 7830, 7878, 7897, 7935, 8014, 8102, 8247, 9030, 9264. 1 darab 500 koronás: Sz. 3289. Ezen kisorsolt záloglevelek 1908. december 1-től kezdve teljes névértékben váltatnak be. Budapesten a bank pénztáránál (V., Nádor-utca 7.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál.

A „Honi Ipar” június elsei száma Vörös Lászlónak, a Vacuum Oil Comp. főtanácsosának nyilatkozatát közli a petroleum-harczról. Közli továbbá a munkaadó központi alapszabály tervezetét. Kammert Benő kereskedelmi tanácsos, az iparpártolás akadályairól, Molnár Zsigmond, a prágai kitállításról irt cikket. Érdekes közleményeket találunk még e számban a kereskedelmi budgetről, a vasuti beruházásokról, a munkások terrorizmusáról.

Villamosok forgalma. A budapesti közúti vaspálya társaságnak május havában 1,075,884 korona volt a bevétele; a múlt év május havában 1,016,827 korona. Az összbevétel január elsejétől május 31-ig 4,510,083 korona volt, a múlt év hasonszakában 3,985,769 koronára rugott. — A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság vonalain ez év május havában összesen 523,061 korona bevétel éretett el. A múlt év ugyanazon hónapjában a bevétel 498,674 koronát tett ki. A folyó évi január elsejétől az összes bevétel 2,337,886 koronára rugott a múlt év ugyanazon időszakában elért 2,135,940 korona bevétellel szemben.

A Leánykihásító Egylet forgalma. Az Első Leánykihásító Egylet, mint szövetkezet, Gyermekek Életbiztosító intézetnél május havában 1,658,700 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,377,900 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 110,974 korona 84 fillér fizetett ki. 1908. január 1-től május 31-éig bezárólag 7,944,500 korona értékű új biztosítási ajánlat nyújtott be és 6,794,400 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében a folyó évben 651,378 korona és az intézet fennállása óta 13,049,263 korona 91 fillér fizetett ki.

Az Adria tengerhajózási r.-t. gőzösei közül vasárnap a Kálmán Király Rouenből, a Ezent László Marseilleből Fiuméba indult, a Mátvás Király Marseilleből Fiuméba érkezett.

„VALUTA” erszeny
 Egy darab borból készltve ára
 1 korona kizárólag
„Székely” borbondsnél
 VII. 9 Rakóczi-ut. 4.
 Arjegyzék ingyen

Reagelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknek és emésztési zavarok kezelésére

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
 3-8 óra alatt tel.
 Josen rendbe hozza
 Ha évek 40 nár.
 nagy évek 60 fillér

DR. HÖNIG IZSÓ

**Elektrotherapiai és Röntgen-
intézete. Elektromágneses gyógyítás**

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-89.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektum!

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegzsábák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősrövidítés (Tabes).
Szívbetegségek.
Vérkeringésmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagszerebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
Bőr-bajok. Bőrvizketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszág).
Aranyeres csomók.

TŐZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE gabonafőzsde.

Budapest, június 1.

A kánikulai hőség rolytán ma nagyon megszilárdult a tendenzia. Az októberi terminusok mindjárt kezdetben 10 fillérrel magasabban indulván, a forgalom folyama alatt még további 6-8 fillérrel emelkedtek. Különösen az októberi zab iránt nyilvánult nagyobb érdeklődés és ezen cikkknél az emelkedés 20 fillért tesz ki. Azt mondják, hogy a zabtermő vidéken egyáltalán kevés volt a csapadék és most meg a rendkívüli meleg időjárás még jobban megakasztja a zab fejlődését. A spekuláció tehát az októberi zabot favorizálja, kész zabot azonban nehezen lehet eladni. Készbuzában ma is tértelenség uralkodott. Mindössze 4000 mázsa talált elhelyezést és az árak — tekintettel az emelkedő határidőpiacra — 5-10 fillérrel javultak. A többi cikk ára nem változott.

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 500 mm. 78 k. 23.40 K. 300 mm. 77.5 k. 23.20 K. 100 mm. 77 k. 23.20 K. 1300 mm. 76.8 k. 23.50 K.
Fejérmegyei: 600 mm. 78.5 k. 23.05 K.
Pestvidéki: 300 mm. 77.5 k. 23.20 K.
Bácskai: 850 mm. 75 k. 22.85 K.
Rozs. 500 mm. 20.— K. 150 mm. 20.— K. készpénzfizetés mellett, paritás.
Zab. 100 mm. 14.75 K. készpénzfizetés mellett. Az árak 100 kgr.-ként koronákban értendők.
A határidőpiacra köttetett:

Kötelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 10.25, 10.38, 10.35, 10.38, 10.34.
Rozs 1908. októberre 8.98, 8.99, 8.92, 8.98.
Zab 1908. októberre 7.07, 7.16.
Tengeri 1908. júliusra 6.63, 6.65.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza 10.34 — 10.35
októberi rozs 8.93 — 8.94
októberi zab 7.12 — 7.13
júliusi tengeri 6.64 — 6.65

Délutáni forgalom.

Délután, daczára újabb hőemelkedésről szóló prognózisnak az irány valamivel gyengébb lett.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre — — — — — 10.33 — 10.34
Rozs új októberi — — — — — 8.92 — 8.93
Zab októberre — — — — — 7.13 — 7.14
Tengeri júliusra — — — — — 6.63 — 6.63
Tengeri 1909 májusra — — — — — 6.34 — 6.35

Budapesti gabonaforgalom.

1908. május 29-től május 31-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	18022	—
Rozs	5250	153
Arpa	232	—
Zab	5662	8893
Tengeri	24405	—
Lisz	102	30475
Korpa	—	4648

Értéktőzsde.

A tőzsdén nincs fizetés — természetesen — a hatása az, hogy az árfolyamok hanyatlának. Számbevehető árfolyamkülönbséget mutatkozik ma az Államvasutnál, a Rimamurányi és a Magyar hitelrészvénytől, melyek némi kínálatra 2-3 koronával hanyatlottak. A járadékpiacra is alig volt forgalom. A 4%-os magyar koronajáradék 93.40 koronával jutott forgalomba. A helyi piacon elenyészően kevés volt az üzlet. Kötés volt az Erzsébetvárosi takarékpénztár és a Magyar aszfalt-részvényekben. Az Osztrák hitel 631.— koronán indult, előbb 631.25-re javult, aztán 630.75-re gyengült. A Magyar hitel 747.75 és 747.50 koronán volt forgalomban. Az Államvasut 687.50 koronás kezdő árfolyama 684.75-ig ment vissza. Forgalmakerült továbbá: Leszámitolóbank 474.50-473.50 koronán, Jelzálog 437 koronán, Rima 560-560.50 koronán, Közuti 553.50-553 koronán, Magyar koronajáradék 93.40 koronán, Hazai bank 275.50 koronán, Salgó 577 koronán, Agrárbank 440 koronán, Szanatórium sorsjegy 7.85 koronán.

Előttőzsde.

Előttőzsde kedvtelen.
Kötetett: Osztrák hitelrészvény 631.25-631.—, Magyar hitelrészvény 757.75. Osztrák-magyar államvasut 687.50-685.56. Magyar leszámitoló-bank 474.25 Közuti vaspálya 553.50-553.—

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.
Kötetett: Osztrák hitelrészvény 631.—, Magyar hitelrészvény 747.25-747.75. Osztrák-magyar államvasut 685.—-684.75. Rimamurányi vasút 560.—-560.50. Közuti vaspálya 552.50-553.75. Magyar koronajáradék 93.40-93.45. Pesti magyar kereskedelmi bank 3305.—, Erzsébetvárosi takp. 197.—, Magyar Aszfalt r.-t. 140.—, Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.85.

Utőtőzsde.

Kötetett: Osztrák hitel 631.—-630.75. Magyar hitel 745.50. Államvasut 684.50-684.75. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 630.75. Államvasut 684.75.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, június 1. (Saját tudósítónk jelentése.)
A forró időjárás miatt aggodalmak keletkeztek s így az irányzat javult, az árakat buzában, tengeriben és zabban 5, rozsbán 10 fillérrel emelték, azonban üzlet nem mutatkozott, amint hogy a konzum tartózkodása miatt eleve nem lehetett üzletre számítani. Az észak-amerikai piacok tegnapelőtt ünnep miatt zárva voltak, az európai mértékadó tőzsdéken az árjegyzések alig változtak.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.15-12.60 korona, mosoni 11.70-12.10 korona, tótfelvidéki 11.60-12.15 kor., délfvasuti 11.60-12.— korona, marchfeldi 11.50 11.85.

Új-rozs: tótfelvidéki 10.55-10.80 korona, csepeli 10.50 10.70 kor., pestmegyei 10.55-10.80, déli vasut 10.50 10.70 korona, különféle magyar 10.45-10.70 kor., osztrák 10.40 10.60 korona.

Arpa: morvaországi 7.30-7.70 kor., marchfeldi —.— kor., bácsvidéki 7.50-7.90 kor., tótfelvidéki 6.50-7.75 kor., csepeli —.—, győri 7.10-7.70 kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki —.— korona.

Magyar tengeri: régi 7.—-7.20, új —.— —.— korona, cinquantin 8.—8.55, új —.— —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 7.55 7.85 korona, elsőrendű 7.85-8.10 kor., válogatott 8.10-8.45 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, június 1. Minthogy a külföldről kedvezőtlen jelentések érkeztek és államvasuti részvényekben újabb eladásokat eszközöltek, a mai előttőzsde magartartása még kedvezőlenebb volt és a spekuláció vezető-értékei is hanyatlásnak indultak. Petroleum részvényekben újabb eladásokat eszközöltek. Az előttőzsde magartartása zárlatig gyenge volt, csak alpesti bányarészvények javultak kissé. A déli tőzsdén állandóan kedvetlen volt a forgalom. A spekuláció vezető-értékeinek árfolyama alig változott.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 630.75. Magyar hitel. 748.50, Länderbank 442.—, Államvasut 684.75 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 133.—, Alpesti bányatársulat 662.50. Rimamurányi —.—, Májusi járadék 97.20, Magyar koronajár. 93.40 Orosz érték —.—, Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.62.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 630.75, Magyar hitel 748.50 Länderbank 442.50. Unio-bank —.—, Államvasut 685.—, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 132.75, Gözhajó —.—, Alpesti bányarészvény 662.25, Májusi járadék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Török sorsjegy 188.25, Német márka —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi —.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak 548.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, június 1. (Osztrák értékek zárlata.)
4.2 százalékos papír-járadék 97.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.50, 1860-as sorsjegy 150.40 Osztrák hitelsorsjegy 460.—, Angol osztrák bankrészvény 296.55, Bécsi Bankverein 521.50 Osztrák-magyar bank 1735.—, Déli vasut 132.75 Dunagözhajózási társ. 1018.—, Dohány rész. 410.50 Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.60 Osztr. Lloyd 419.—, 4.2. száz. ezüst. jár 97.20-99.10, Osztr. koronajáradék 97.40, 1864-es sorsjegy —.—, Osztrák hitelintézeti részvény 630.25, Unio-Bank 540.75, Osztrák Länderbank 441.50, Osztrák-magyar államvasut 683.75, Elbavölgyi vasut 441.50, Alpesti részvény 657.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.90, Lipótkohó 452.—, Töröksorsjegy 187.25. Nyomott.

Bécs, június 1. (Magyar értékek zárlata.)
4 százalékos arany-járadék 111.70. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.85, Magyar hitelbank részvény 747.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 470.—, Rimamurányi 557.75, Magyar cukoripar 1805.—, Adria hajózási részvénytársaság 408.—, Magyar koronajáradék 93.35, 4 százalékos magyar földterem, kötv. 93.40, Magyar nyer.-k. sorsjegy —.—, Kassa-Oderbergi vasut részvény 369.—, Magyar jelz. zalogbank 436.10, Magyar keresk. bank —.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, június 1. (Tőzsdejelentés.) Az új héten, amidőn a tőzsdetörvény is életbelépett, gyöngye volt a tőzsde alapirányzata, miután a hazai vaspiazz kedvezőtlen helyzete elkedvetlenítette a spekulációs köröket. Az üzleti tevékenység ezért általánosságban szűk határokon belül maradt, bár az árfolyamok csak a százalék tört részeit veszítették. A forgalom csak a bányarészek piacán volt élénk, amelyen az árfolyamvesztések is nagymértvű eladások nyomása alatt tetemesek voltak. Amerikaiak és gözhajó-részvények egészben meg lehetős ellentállóképességet mutattak. Járadékok közül, amelyek ma is megtartották néhány nap előtt észlelt szilárd magartartásukat, csak oroszok megszólítottak le némileg. A készpénzpiac ipari értékei tulnyomórészt gyöngülésre hajlottak. Magánleszámitolási kamatláb 3 3/4%. Napi pénz 4 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 43.90, osztrák hitelrészvény —.—, Déli vasut 22.40, orosz bankjegyek 213.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.70, Disconto Commandit 173.80, Dinamit-truszt 164.20, Harpeni 195.10, Unifikált török járadék 95.90, 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar államvasut 146.70, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —.—, Ait. villamossági Edison 213.30, Gelsenkircheni 187.10, Laurakohó 209.75. Gyenge.

Képig is volt!

A Sebők-féle szabályozható

„Chic” nyakkendőt

Sebők Gyula divatáruháza és kalap gyári raktára

ma már mindenki ismeri és kedveli. Elegáns, czélszerű, izléses és olcsó,

Nagy választékban azonnal szőbb mintákban kapható a feltalálónál.

Budapest, VI., Teréz-körút 48. Tessék képes árjegyzéket kérni.

Most élvezet!

DE.
 1. kedvezőt
 részvényekbe
 előtérde maga
 a spekuláció
 itak. Petroleum
 zöltek. Az elő
 volt, csak al
 A déli tőzsdén
 A spekuláció
 ltzott.

hitelr. 748.50,
 684.75 —, —,
 133. —, —,
 murányi —,
 oronajár. 93.40
 188. —, Német

hitel 748.50
 —, Allamvasut
 kverein —,
 , Alpési bányá
 —, Magyar
 188.25, Német
 —, Rima-
 —, Keleti vas-
 jelz. —, Kár-

tekek zárlata.)
 0, 4 százalékos
 60-as sorsjegy
 Angol osztrák
 kverein 521.50
 i vasut 132.75
 ny rész. 410.50
 0—99.10, Osztr.
 gy —, Osz-
 5, Union-Bank
), Osztrák-ma-
 i vasut 441.50,
 os 19.11, Lon-
 —, Törökors-

tekek zárlata.)
 Tiszal és szeg,
 elbank részvény
 részvény 470.—,
 koripar 1805.—,
 —, Magyar ko-
 gyar földteherm,
 sorsjegy —,
 ank —

DSDE.
) Az új héten,
 ett, gyöngye volt
 hazai vaspiacz
 tette a spekulá-
 adt ezért általa-
 t, bár az ár-
 zeit vesztették.
 ezán volt élén-
 égek is nagy-
 mesek voltak.
 egészben meg-
 Járadékok kö-
 hány nap előtt
 oroszok mor-
 cz ipari értékei
 . Magánleszá-
 1/2 %.

lékos papírjára-
 nyjádék 43.90,
 vasut 22.40,
 s új orosz köl-
 73.80, Dinamit-
 Unifikált török
 járadék 97.10,
 radék 93.70,
 Osztrák-magyar
 84.95, Olasz
 Edison 213.30,
 209.75. Gyenge.

Most olvassék

Frankfurt, (Zárlat.) junius 1. 4,2 százalékos papírjádék 98.90, 4 százalékos osztrák aranyjádék 93.75, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.80, Osztrák hitelintézeti részvény 197.50, Osztrák-magyar államvasut 146.80, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 20.39, Bécsi Bankverein 131.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcson 77.20, 4,2 százalékos ezüstjádék 99.15, Osztrák koronajádék 97.10, Magyar koronajádék 93.25, Osztrák-magyar bank 124.60, Déli vasut részvény 25.80, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.90, Párisi váltóár 81.20, Union bankrészvény 135.50, Alpési bányarészvény —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) junius 1. 4,2 százalékos ezüstjádék 98.80, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 26.20, 4 százalékos aranyjádék 98.40, Osztrák hitelrészvény 197.80, Osztrák-magyar államvasut 146.50, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjádék 94.—, Engedő.

London, junius 1. Angol consol 88⁷/₁₆.
Páris, junius 1. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.72, Osztr. aranyjádék 99.—, Magyar aranyjádék 95.80, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 503.75, 4 százalékos Olasz járadék 104.25, Déli vasut elsőbbségi kötv. 308.—, 5 százalékos marokkói járadék 519.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 93.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.60, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.30, 4 százalékos unifikált török jár. 96.45, Török sorsjegy 181.—, Török dohányrészvény 435.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 470.—, Magyar Jelzálogbank —, Banque de Paris 1426, Banque Ottomane 725.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 38.—, Meridional vasut 691, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gégyár 511.—, Rio Tinto 16.08, Sucrerie d'Égypte 28.—, Tula 224.—, Thomson Houston —, Urikányi közsén 154, Chartered 23.75, De Beers 287.—, East Rand 98.75, Jagersfontein 87.25, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 57.25, Váltó Amsterdamba (rövid) 207.50, Váltó német piacokra (rövid) 129.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 7/8, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251.25, Magánkamatlak 2 Szárad.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Juhvásár.

Budapest, junius 1. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 599 darab juhot. Árjegyzések: elsőrendű ürü — 60 fillér kgr.-ként, vagy 46—48 korona páronként, középmínőségű ürü 50—52 fill., kéként vagy 34—38 korona páronként, anyajuhok 44—48 fillér kéként, vagy 27—32 korona páronként, kosok — fillér vagy — korona páronként, Az irányzat lanyha volt, az árak 2—3 fillérrel kéként csökkentek.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, junius 1. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 2990 darab magyar, 592 drb galicziai, — drb bukovinai, 1013 németországi, összesen 4595 darab szarvasmarha. Jegyzések kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizódkör I-ső minőségű 74—78 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 66—72 fillér, III. min. 57—64 fillér, kivét. — fillér, galicziai hizódkör I-ső minőségű 77—78 fillér, II. minőségű 72—76 fillér, III. minőségű 68—71 fillér, német hizódkör I. min. 84—92 fillér, kivételesen — fillér, II. min. 74—83 fillér, III. minőségű 68—72 fillér, legelő ökrök 54—66 fillér, paraszt ökrök — fill., bika 62—72 korona, kivétel. — korona, tehén 56—78 korona, bivaly 46—54 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, junius 1-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 130—132 fillér. Fiatal könnyű (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 132—134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 136—140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240— kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslelészám: 1908. évi május 30. napján

volt készlet 38280 drb., 1908. május hó 31-én felhajtott 846 darab, 1908. május 31-én elszállított 323 darab, 1908 junius 1. napjára maradt készletben 38803 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, junius 1. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 499 darab sertés, 3 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1055 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1554 darab sertés, 3 darab süldő, — darab malacz. Eladott 1241 darab sertés, 3 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 313 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül elősúlyban 102—106 fillér, elősúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig — fillér, elősúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, elősúlylevonással 128—138 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, elősúlylevonással 132—142 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, elősúlylevonással 134—142 fillér. Hussterítés, nehéz 300 kilogrammon felül 134—148, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, elősúlylevonással — fillérig. Belföldi süldő — 96 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendő.) A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 31. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Biegelbauer Árpád budapesti I—III. kerületi járásbírói joggyakorokot és dr. Agoston Sándor budapesti V. kerületi járásbírói, dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakorokot a budapesti törvényszékhez, továbbá dr. Köszeghy Lajos budapesti büntető járásbírói joggyakorokot és dr. Battlay Géza pestvidéki törvényszéki, dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakorokot a budapesti büntetőtörvényszékhez, dr. Pásztor Ernő budapesti VIII—X. kerületi járásbírói joggyakorokot a pestvidéki, Katona Géza sátoraljai helyi járásbírói és dr. Székely Éde szatmárnémeti törvényszéki joggyakorokot a szatmárnémeti törvényszékhez jegyzőkké, Havas Gyula nyiregyházi törvényszéki betétszerkesztő díjnokot a sárbogárdi járásbíróshoz irnokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Makó Hermin okleveles tanítónő a récei állami elemi népiskolához 1908. szeptember 1-től számítható hatályal rendelés tanítónővé; a belügyminiszter Závody Elemér, volt szolgabíró a belügyminisztériumhoz fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben szolgálattételre Udvarhely vármegye főispánja mellé rendelte ki.

Athelyezések. Az igazságügyminiszter Páthy Sándor lugosi járásbírói jegyzőt a kecskeméti, dr. Boleman Andor lugosi törvényszéki jegyzőt a kislécszállyi járásbíróshoz; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Podhradzky Mária récei állami tanítónő a dévai állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. A szeneci adóhivatalnál adóhivatali segédei, a kaposvári adóhivatalnál adószízi, a tordai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, a eszcai adóhivatalnál díjas gyakorokot, a tasnádi járásbíróshoz albirói, a homonnai járásbíróshoz telekkönyvi átalakító díjnok és a szegedi állami szengyógyintézetnél gondnok állásra 2 hét; a budapesti VII. ker. külső állami főgimnáziumban magyar-latin és latin-német, a budapesti VIII. ker. állami főgimnáziumban magyar-latin, a budapesti II. ker. állami főreáliskolában latin-történelmi, a jászberényi állami főgimnáziumban latin-görög, a pécsi áll. főreáliskolában mennyiségtan-ábrázolómértani, a dési áll. főgimnáziumban latin-német, a munkácsi áll. főgimnáziumban magyar-német és latin-görög, a beregszászi áll. főgimnáziumban mennyiségtan-tervezettani, a makói áll. főgimnáziumban természetrajz-földrajzi, a nagy-kikindai áll. főgimnáziumban magyar-latin, a papcsovai áll. főgimnáziumban latin-görög, a zombori áll. főgimnáziumban magyar-német, a szegedi áll. főreáliskolában magyar-latin és rajzoló-mértan-szabadkézi-rajzi, a nagyváradi áll. főreáliskolában magyar-német, a szentgotthárdi áll. főgimnáziumban latin-görög, az erzsébetvárosi áll. főgimnáziumban rajzoló-mértan-szabadkézirajzi, végül a dévai áll. főreáliskolában magyar-német és mennyiségtan-tervezettani tanszékére 3 hét; Gelejen (Borsod vármegye) postai ügynöki állásra junius 12-ig; a nagyszebeni áll. elmezögyintézetnél géplakatosi állásra junius 18-ig, a budapesti törvényszéknél és a marosvásárhelyi járásbíróshoz szolgai állásra 6 hét; a székelyvidi járásbíróshoz irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS
 Kiadótulajdonos
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

AZ ANKER
 Élet- és Járadék-Biztosító Társaság
 Magyarországi igazgalósága:
Budapest, VI. ker., Erzsébet-tér 13. szám.
 Az 1907. évtől kezdve új, 1908-ban B) osztálékterve a feekre nézve nagyon szerint a belizett díjak arányában az évi díj 34.3% -ig kedvező biztosítási feltételek emelkedő nyereményosztalékok tizettelet kikéspénzben érvénybe.
 Társasági vagyon 174 millió korona, melyből Magyarországnban 28.000.000 van elhelyezve. — Díjkönyveskeket kívánatra ingyen.

BUTOR
 DUS VÁLASZTÉKBAN VAGY KÉSZPÉNZTEL MINT RÉSZLETFIZETÉSRE RENDKÍVÜLI OLCSÓSÁGON HÁPHATÓ
 EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-utca felől)
EHRENTREU TESTVÉREK
 BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA FELŐL)
 HÍRTELJEN NYERŐ TELEFON 82-27

Hogy lehet a beteg ember ismét egészséges?
UJ GYÓGYMÓD!
 A modern orvosi tudomány legbiztosabb vívmánya
Kataphorese gyógymód
 Rendkívüli gyógyhatása a legsúlyosabb bántalmaknál is egy csodálatra méltóan érvényesül, hogy a biztos eredmények folytán a tiszteltedj a betegségek gyökeres és teljes gyógyulása után fizethető.
 E sehol nem létező kedvezményt azon betegek is igénybe vehetik, kik hosszú években át tartó betegségeik vagy azok súlyos következményei miatt a gyógyulásra már minden reményt feladtak. E korszakalkotó gyógymód hazánkban egyedül
Dr. MITZGER hírneves intézetében
Budapest, Andrássy-ut 51. szám (Oktogon) 1. emelet.
 nyer alkalmazást. — Ujteljes kimutatható, hogy közel 67 ezer beteg hagyta el teljes gyógyultán az intézetet.
 Külön osztályok a férfiak és nők részére, külön gyógytermek az idegbetegségek, énfertőzés utókövetkezményei, elgyengült vagy teljesen elvesztett férfierő, impotencia, háterginc, nyomor és bántalmak, külön versiphilis és bármely súlyos utóbetegsége, száj-, gége-, torok-, orr-, szem- és fülbajok, külön húgy-ivarszervi bántalmak, régi krónikus folyás és égési tüneteknél, vizeletzavarok, hólyag-, vesébántalmak, aranyérmék, külön a osz., köszvény- és hűdési állapotok, fejbántalmak és bőrbajok gyógyítására.
 Az intézet, mely pártatlan gyógyvisekete révén világszerte mint egyik a legjobbakkal van ellátva, hazánkban mint specializált szakintézet megközelíthetetlen magaságban áll, sőt a külföldi gyógyhelyeket is messze túszáryalja. Minék legényesebb bizonyítéka, hogy a betegnek minden kockázat már előre ki van zárva, miután bármely régi eredetű gyógyíthatatlannak tartott bántalmánál is a tiszteltedj teljes felgyógyulása után fizetheti a beteg.
 Gyógyítást az intézet csak személyes szakszerű alapos vizsgálat után fogad el, mely tehát a beteg személyes megjeleneését legalább részletesen szükséges észlel, mert csak a legmagabb vizsgálati eszközök segítségével megállapított diagnózis alapján lehetséges a ellátatos egyéni tudományos gyógykezelés és ennek alapján teljes sikerű gyógyeredmény. Prospektus és levelekkel felvilágosítást díjtalanul küld az intézet.
Az intézet egész nap nyitva

Hevony vagy idült bujakór-bántalmak,
 úgy érvénykór, bőrbajok, rheuma, (izzag fekélyek stb.) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mtrigydaganat, rheumatismus, a száj, gége, genyenedés, daganatok, onostosis, tebetetlenség és mindenféle szerzet vagy örökölött bujakóros bántalmak esetében, a legegyszerűbb és minden gyógykezeléssel dacoló betegségből biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak
Dr. Oliver vértisztító piskótái
 melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.
 Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, min. egyetlen és legjobb vértisztító szer és mar szamos kitüntetésben részesült.
 Az egy kis doboznak 25 darab tartalommal 6.50 kor., egy nagy doboznak 92 darab tartalommal 11.— kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.
 Raktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király utca 12. és Andrássy-ut 22.

BIZTOS
 gyógyulást keresőknek
 kik bármily
 nemi betegségben szenvednek,
 minél gyorsab és hólyagbajok, húgyvesztésküldések, vizeletzi zavarok, éjjeli magömlés, sebék és bujakóros bántalmak (syphilis, az önfertőzés utóbetegségei, fekély, idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrküldések stb. nőknél fehérfolyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymódjainál fogva legjobban ajánljuk
DR. GARAI ANTAL
 v. ca. és kir. orvosi főorvos országos hírt és a legregibb, 82 éves lennálló rendelő intézet
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
 Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Időit húgyvesztéshőlyag bajok vizsgálata villamos húgyvesztéskör segítségével.
 Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakszerű tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

EGYETERTÉS

Table with multiple columns containing market prices for various goods like flour (Buzza), other grain products (Egyéb gabonamérek), and various types of flour (Burgonya). It also includes a section for exchange rates and bank information.

A MODEL

REGÉNY.

Iria: EDMOND MITCHELL.

26

— Mit kell tehát most tennünk? — kérdeztem én.

— Ami engem illet, — szolt nevetve Sterling. — legelőször is megfürdöm, azután átöltözöm. A mai napra légy készen, öregem. Azt hiszem, egy csomó dolgot kell majd elintéznünk.

De legelső sorban is azt remélem, hogy a legfontosabb megbeszélést betartjuk.

— Oh, Maugras végeztél meg aggódi. Nem fog bennünket cserben hagyni; erre nézve egész nyugodt lehetsz.

És valóban, délelben pontosan megjelent monsieur Sidi Maugras. Jól öltözött, tisztességes kinézésű fiatal embernek látszott, ahogy Sterling leírta, de alacsony, nyomott homloka és félnék, szurós, kerülő pillantása elárulta a gonosztevőt. Azt tanácsoltam Sterlingnek, hogy kényszerítsük a ficzkót a további vallomásra; Sterling azonban másként ítélte meg a dolgot és nem fogadta meg tanácsomat. Egy teljesen biztos nyomat meglettünk, most az esetleges további tárgyalások azzal a gazficzkóval csak megzavarták volna az eddigi eredményt.

Jelen voltam a rövid ideig tartó tárgyalásnál, de teljesen átengedtem Sterlingnek az üzlet lebonyolítását. Egészen eddig a pontig barátom olyan határozottsággal és körültekintéssel intézte a dolgokat, mely nekem teljesen új volt és hasonló körülmények között én sem tudtam volna a dolgot jobban csinálni. És Sterling mesterien játszotta végig a szerepét.

— A megállapodásunk tehát teljes, — kezdte barátom, amint Maugras a szobába lépett.

— Itt van nálam a levél, — felelte a ficzkó, — hol van a társam?

— Jöjjön velem.

— Mindhármam felmáztunk a műterembe vezető lépcsőkön. Sterling felnyitotta a kis rekesz ajtaját, a fogoly látható lett a félhomályban.

Ennél a groteszk látványnál, melyet a szomorúan álldogáló és lengén öltözött kis fiu nyújtott, Maugras harsogó nevetésbe tört ki. Gyakran csodálkoztam, hogy betörök, midőn abban a veszélyben forognak, hogy elfogatás esetén lenyakkazzák, vagy felakasztják őket, mégis képesek az ilyen vidám kitérőkre. Ezek a vidám gazficzkók pompásan mulattak a kómikus helyzetben.

— Most pedig adja ide a levelet, — mondta nyersen Sterling, áttérve a dologra.

— A pénzt! — mondta szemtelen, kihívó hangon Maugras és várakozásteljesen kinyújtotta a kezét.

Feleletképpen először is Sterling lezárta a sötétkamra ajtaját. Azután jó hangosan, hogy a bent levő is meghallhassa, így szolt:

— Nem akarom, hogy két olyan ficzkó, mint maguk ketten, szabadon járjanak a házamban. Lemegyünk az ebédlőbe és kifizetek azonnal ezer frankot, ha az okmányt kiszolgáltatta. Azután elmehet. A társa, mihielyt felöltözködött, szintén megkapja az ezer frankot és követheti.

Maugras összeráncolta a homlokát és némi ellenetést akart még tenni, de ekkor egy vékony hang szólalt meg odabentről:

— Teljesen rendben van, Sidi! Nyugodt lehetsz és megbizhatsz bennük, tetőtől talpig uri emberek. A burok pedig éppenséggel kitünő.

Mindhármam akaratunk ellenére elneveltük magunkat. Ez aztán döntött és lementünk az ebédlőbe. Nem vesztegettük az időt formaságokkal. Először Maugras tíz darab száz frankost kapott és akkor Sterling megkapta a csomagot.

A valódi volt, egyetlen pecsét sem volt rajta megsérve, Jean Baptiste tiszta írása a borítékon és hátul keresztül Sterling névalírása, mint bizonyíték, hogy nem próbálkoztak a kinyitással.

— Menjen most, — szolt röviden Sterling, miatt az ajtóra mutatott.

— Ön megtartja ugyebár a szavát? — kérdezte végül Maugras. A kettőnk között történt dolognak titokban kell maradni. Hiszen azt is mondhatom illetékes helyen, hogy a dolog nem sikerült.

— Felőlem mondhat, amit akar. — felelte Sterling megvetéssel. — Igéretem szerint, általam senki sem fog tudomást szerezni a betörésről. És most ki!

Ezzel eltávozott Maugras ur.

Legelőbb is a foglyot eresztették szabadon. Megengedték neki, hogy bent a kamrában végezze el az öltözködést. Mikor készen volt, kijött, a zöld sapka a fejében és jóindulatu vigyorral kis ábrázatán. De valamit még, ugyilátszik óhajtott, mert különös és titokzatos fei-és kézmozdulatokkal kért valamit tőlünk. Végül megfogta a csizmán felül a lábát. Most már érttem, hogy mit akar.

— Nem, nem, — szoltam én nyugodtan. — A feszítővasat és a másik szerszámot megtartjuk rövid ismeretségünk emlékére.

— Jól van, parancsnok ur! Azt hiszem, mindketten olyan jók voltak, megérik az ezer frankot. — Azután zsebre vágta a csomó megkeresett pénzt és elkotródott.

Ezalatt megérkezett a takarítónő is, ki a lákást rendben tartotta és ugyancsak meglepetve és csodálkozva nézett a gyanus elsiető alak után. Sterling egy szót sem szolt magyarázatképp, csak parancsot adott, hogy a kis kamrárt gondosan takarítsa ki.

(Polyt. köv.)

Kedd, június 2.

EGYETÉRTÉS

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 1-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap tulnyomóan száraz, derült idő uralkodott; zivataros eső Kecskeméten, meg itt-ott az északnyugati részekben volt. A hőmérséklet magas, a déli órákban többnyire elérte a 30 C°-ot; a maximuma: Csáktornyaán 34 C°, a minimuma: Arvaváralján 7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan derült, száraz és igen meleg idő várható.

Table with columns: Allomás, Legnagyobb hőmérséklet, A hőmérőek közepes értéke, Szélirány és erője, Felhőzet, Legkevesebb hőmérséklet, Hőmérsékletkülönbség. Lists various locations like Szatmár, Arvaváralja, Komárom, etc.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Város, Máj. 30., Jún. 1., Máj. 30., Jún. 1. Lists cities like Szatmár, Arvaváralja, Komárom, etc. and their water levels.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: FAJOR MATYÁS

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. június 1-én.

Nemzeti Színház

Miss Hobbs. Vigjáték 4 felvonásban. Írta Lerome K. Fordította: Molnár Ferenc. Szereplők: Edvard Kingsorai, Kúrti, Percival Kingsorai, Dezső, George Jessop, Rózsahugyi, Miss Willcoot, Várdai A., Miss Susan Abbey, Rákosi S. Z., Miss Hobbs, Láncai J. Kezdeté fél 8 órakor

M. Kir. Operaház

TOSCA. Melodráma 3 felvonásban. Zenejét szerző: Puccini G. Szövegét Sardou Viktor drámája nyomán írta: Lilla L. és Giacosa G. Fordította: Várdai Sándor. Szereplők: Tosca Floria, Szamosi, Lavardoussi, Maric, Anthon, Báró Scarpia, Mihályi, Angelotti, Császár, Kornai, A sekrestyés, Hegedűs, Opolta, Gabor, Solarrone, Karpát, Börtönőr, Ney B., Pástorfi hangja, Várdai M. Kezdeté fél 8 órakor

Népszínház-Vigopera

A nagymama. Kékes vígjáték 8 felvonásban Csiky Gergely darabából szinpadra alkalmazta Pástor Árpád zenéjét szerzője Mader Rezső Szereplők: Szomoró grófné, Blaha L., Márta, Turcsányi, Piroks, Della Donna, Báró Orkényi, Horváth, Gróf Szorényi, Pázmán, Br. Orkényi Kálmán, Bálint, Koszta, Kúrti, Langó Szofrónia, Marosi A., Tódorka Szilárd, Nary. Kezdeté 8 órakor

Vigszínház

Reinhard Miksa Berlini színházának vendégjátéka. A tavasz ébredése. Kezdeté 1/2 órákor

Fővárosi nyári színház

Rombadölt oltár. Keresztény társadalmi színmű. Kezdeté fél 8 órakor

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti közön, Wurm-u. sarkán. Ma és mindennap délután 1/25-1/27-ig és este 1/29-1/31 kezdve az európai híru

CISKOVSKY

quartette hangverseny, fényes változatos műsor. Hideg és meleg ételek. Rendes polgári árak

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Parisiana-Esték

Színre kerülnek: A fürdőkádban. Jules Ravertan egyfelvonásos darabja.

Österreicher Rudolf

humoros előadásai saját műveiből. Az erős darab. Julius Horst egyfelvonásos színműve.

«A pénzes levélhordó»

Golz Arnold és Emil színműve. Főszereplők: Ellen Isontia, Richard Goday, Schmiel, Österreicher, stb. stb.

Az előadások kezdete esti 8 órakor. Hideg buffet az előcsarnokban. — Az előadások teitett asztalok előtt folyna: lo. Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénzárnál.

Bővebbet a falragaszok. A földkerben reggeltől 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenye.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Vincent Lepieg csoport a repülő csillagok Les 4 Deko Melange jelenet és a 12 oroszán.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta előhaból a közönség előtt szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunal terezz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

Panama Girardi és Manila kalapok.

Direkt import. Eladás nagyban és kicsinyben. Sondi és Társa VII., Kertész-utca 39. sz.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-készítő és fel-szerelő. Versenyjátékosok egydőlő raketjavítója. MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroeg utca 3. szám. (Az udvarban)

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám. A számaözvegyek legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! Kétféle kiszolgálás!

The „Park-Coat“

A legújabb Koch-féle divat-felöltő, különleges teletálló szabásban, angol és skót szövet, különféle mintákban 16.- koronában.

KOCH TESTVÉREK

elsőrendű dírtól, fin és gyermekruhák árúházában.

BUDAPEST, Károly-körút 26.

Szaksszerűen készült elsőrendű szabómunka. Szabott, olcsó árak. A nagyvárosi fiók telepünkre különösen felhívjuk b. figyelmét. Nagyvárad: Bémer-tér.

HETI MŰSOR.

Table with columns: Junius, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigszínház, Király-Színház, Népszínház (Vig-Opera), Magyar Színház, Fővárosi nyári színház, Italia színház. Lists dates from June 3 to 7 and the plays to be performed.

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. június 1-én.

Király színház

100 év múlva

Enekes: táncos. látványos tréfa 8 felvonásban, 9 képben, írta Markos Ferenc. Zenéjét összeállította Marthon Géza.

N. Zajthay István Németh Bacznér Gáspár Papir Póti Thea Ötvös G. Péter, hoteltulajdonos állatkertigazg. Boross Franco, Major, műnyszer, szórakozó Szirmai Pavlesek, Próbicsék Samu, szerkesztő Rátkai Sas, szerkesztő Laszlo R. Poleskei polgármester, Dörögi Z. Molnár Kakk, Huszárikapitány Raskó

Városligeti Nyári Színház

A vasgyáros.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Ohnet György. Fordította: Fáy J. Béla. Kezdeté 8 órákor

Úránia színház

A szírének hazája.

Kezdeté fél 8 órákor

Magyar színház

A Sasfiók

L. Aigloni Dráma 5 felvonásban írta Rostand Edmond, fordította Abrányi Emil. Ferenc Törzs Flambeau Csorlos Meiternich Guras Ferenc császár Róthay Marmont tábornagy Thuróczy A szabó Z. Molnár Gontz Rátkai Bárd Obenaus Lendvay Maria Luiza Forrai st. Camerata grófnő Polgár I. De Lorget Teréz T. Halmi M. Főhercegnő Mészáros G. Kezdeté fél 8 órákor

Apollo Projektográf

Bölcsődal. Feltékenység a halál után. Félelem az apáchoktól. Rókaadászat. Fokozatos fufang. Felki-furdulás mely 51. Amerikai miomások kutyái. Párhaj egy hadihajon. Anyai szív. Egy olasz hadihajó fedélzetén. Hulda kedvese. Kaszavadászat a Velencei lávón. Főúri polójáték. Galamblovószet a Margitszigeten. Gyermekelődás kezdeté 6 órákor, rendes előadás kezdeté 8 órákor.

AMERIKAI-PARK TELEFON 4-49 UJ ÓS-BUDAVÁRA TELEFON 4-49 Ma és mindennap nagy díszelőadás A Varietében, a Moulin-Rougeban fellépte az összes szerződött művészeknek és művészeknek. Kizárólag eredeti attrakciók. Tündéres kivilágítás, nagy vendéglő, nagy kávéház, pezsgős-pavilon, amerikai-bar. Európa legnagyobb és legelőkelőbb családi mulatóhelye. Közlekedés egész éjjel: villamos, omnibusz és berkocsi végállomás. Este 8 órától 9 óráig ingyen kinematográf a legújabb képekkel. Bérlet-jegyek kaphatók: Andrássy-ut 10. Hirsch-negyedében és az igazgatóságánál. Kedvezményes jegyek az összes tőzsdében kaphatók.

PÁLMAIGET NAGYVENDÉGLŐ ARÉNA-UT 74. SZÁM. Esténként TOLL ÁRPAD és KÁROLY zenekarának hangversenye. Előkelő családok találkozó helye. — Előrendű konyha, kitűnő ménes-nyoroki és különleges borok. — Számos látogatást kér tisztelettel. — EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem volt bérlelője.

JARDIN DE PARIS (Párisi kert). ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT 1. A Gerbaud-pavillon mögött. A drezdai királyi Belvedere művészszemélyzetének vedőjátéka. Nemzetközi kabarét. Medgyaszay Vilma Barrison Gertrud Carl Christoff 12-2 Táncmulatságok 12-2 Hajnalig zene. Bérkocsi-, villamos- és társaskocsi közlekedés. — Jegyek előre váltakozó Zsiper és Königspl. VI., Andrássy-ut 4.

Butorok művészi javítása Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszerűen rendbe hoz, zongorát polítoz, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat RÉTI JAKAB műasztalos BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetékhely Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körút 78. Lásd árjegyzéket kérem.

Wampetics vendéglőjében Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is katonazene

Panpanin Tomea fagyalt különlegességek gyára Budapest, VII., Tökölly-ut 46. sz. Szétküld saját kocsiján fagyaltot elsőrendű minőségben Tisztaság és izletesség garantálva. A ozimre tessék ügyelni.

Tévedés kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMBI KIRÁLY-nál HATSCHKEK N. Csakis: Budapest, Károly-körút 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme Budapest, Múzeum-köru 23. I. emelet. Természethű fogak és fogsorok innap nélkül fájdalommentesen eszközöltenek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitűnően alkalmasak. — Ezen hirdetés felmutatójának 12 forintért készítik arany koronát a legjobb aranyból.

Helyiségváltoztatás miatt! raktáron levő kőszimunka-szövetek rendkívül olcsó árban lesznek kiárusítva. 3500 méter 40 cm. széles futószövetek kánavalappal és színes ajórszövetekkel mérteje most 1 korona (rendes ár K 9.80). 650 mtr 170 cm. széles mintázott duplaszövetek kánavalappal mérteje most 3-6 koronáig (rendes ár 6-10 kor.) Vidékre mintákat küldök. Bérczi D. Sándor női-kőszimunka nagyiparos Bpest, Dessewffy-utca 5. sz. alatt. (Váci-körút sarok, saját áruház) — Nagy képes kézi munka-árjegyzés díjtalanul. — Vidékre kivánsztásra is küldök

Mielőtt jégsekrenyt venne tekintse meg Moskovitz S. saját-készítményű jégsekrenyeit Budapest Róka Szilárd-utca 10. Ajánlja saját találmányu jégsekrenyeit, melynek belsejében teljesen szétszedhető, miatt tisztántartása rendkívül előnyös és 50% jégmegtakarítás érhető el. Kivánsztásra árjegyzék ingyen és bérmentve. 20 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Butor készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 60 fillér bélyegben. Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körút 9. (Szerencsen-utca sarok.)

ITT a tavasz!! elmúltatél de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbor! Gyorsan és biztosan eltünteti azokat az elismert kitűnő Rogátsy-féle Magyar-Pipere-Borax Állandóan használva az arc, kéz és hőt, a testbort puhán üdön és tisztán megtartja. A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltünteti szepőt, pörsonyt, atkát miféssert patánást májfelőt, a ráncos bőrt bársónysimává, a vörös vagy nársáritott bőrt fehérré teszi. Gyermekápolásnál, fürdésnél nélkülözhetlen. Kitűnő hatással bír szomgyuladásnál, valamint for- és szájalapnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és tűlkörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhákak ártans Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1— Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kimérve. Egyedül Rogátsy Kálmán drogéria Bpest, készítője Rakóczi-ut 10. Félveletünk a ROGATSY névre.

Bad Hall felső-Ausztria Legrégibb elsőrangú jód-lápfürdő. Idény május 1-től szeptember 30-ig. Fényűzések fürdők és legmodernebb gyógyhatányok, massage, hidegvizgyógyintézet, villamos fény- és kabinofürdők, inhalatio a legújabb rendszerben, pompás tekves az Alpecek előhegyei között, terjedelmes park, gyógyzene, koncertek, balok stb. — Elegáns szállodák és magánlakások, penziók felnőttek és gyermekek részére. — A krensthal és Steyrthali vasut állomása Bécsből Steyr-en vagy Linzen át (közvetlen kocsi) 6 óra, Passautól és Salzburgtól (via Wels-Unterruhr 3 és fél órányira. ORSZ. GYÓGYINTÉZET — Felvilágosítást és prospektust készséggel küld az kezelőse BAD HALL.

Peronospora, lisztharmat, sárgaság, egyéb gomba és rovar-károsítók ellen a szőlő, kert és mező részére SCHLOESING "Hírhírű franciaországi, mezőgazdasági vegyész felgyelete alatt a marselli Schloesing-ház 5 francia gyárában készített és a világ legelső elméleti és gyakorlati szakértő által kitűnőnek elismert Bordói pora és Lecsapott kőporai biztos és olcsó védelmet nyújtanak. Leírás és árjegyzék mindenkinek díjmentesen. Egyedül vezérképviselet a magyar birodalom területére FRANKL ADOLF banküzlete, Budapest, Eötvös-u. 19. (Eötvös-udvar, saját ház). — Telefon szám 25-40. SCHLOESING permetezője, hátl- és kézi kőporfújtatója (a világon a legjobb és letehetősebb) szintén nálunk rendelhető.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem. Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet. Esteljes fog-sorok szájpaddalás nélkül. Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kaucuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek eltávolítása főlőstleges. Tartós porcellán- és arany-tömések. Foghuzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégítettek, megvárhatják. Mérsékelt árak. Dr. Edelmann József fogorvos és néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt technikai aszistense Marjai (Taub) Arthur. — (Lift).

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer-Hitelosztály megnyílt a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénzért vagy banknál törleszthető részletre. A vásárolt zongorát vagy hangszeret értékét egy bank rögtön kifizeti, a további pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné. Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telépés. Budapest, Király-utca 58. szám. Prospektus és árjegyzék minden hangszerrel külön díjmentesen.

Saját gyártmány! Influenza arany és drágakő árak

NŐ IRUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüszter berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó szines és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batliszt bluz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4,50
1 lüszter utazó köppen	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir bluz	3-5-6 >		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, siffon- és batliszt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, crettonok, delenek selymek, lüszterek **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradványok mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT

Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám
Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80. Szabott árak!

Szabott gyári árak!

Nászajándéktárgyak minden árban.

Spitzer Miksa utóda

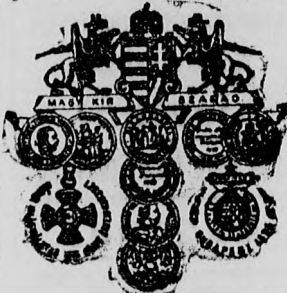
HOLCZER

m. kir. szab. ékszerész.

Saját gyártmány!

Ékszer átalakítások.

Nagy raktár:
Gyémánt és
brilláns-butonok,
gyűrűk,
mellétek és más
nemeskőárakból.

Saját gyártmány!
Ékszer átalakítások.
Jutányos árak

Budapest, IV., Károly-körút 22. Róser Bazar.
Gyár: VII., Király-utca 15.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétosövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ujdonság!

Gamsbua

Ujdonság!

K. 380-tól felfelé.

A. Sachs el Béc

Kalaphéssztő

XVII., Kalvarienbergg. Nr. 34.,

II., Taborstrasse Nr. 39.,

XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nietzsche filozófiája.

Irtá

BURJÁN KÁROLY.

A modern természetvizsgálás eredményei. — Szociális reformtörvények. — Nietzsche eszmérendszere. — Életrajza. Szellemi fejlődésének fázisai. Az individualisztikus filozófia alapelvei. — Nietzsche, mint korunk eszmeküzdelmeinek hőse.

Ára 1 korona.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) r. t. Budapest, Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Órajavítás 1korona.

Főtlanó új részeken kívül. Zsebórajveg, mutató 10 kr.

Ferenc-körút 44.

Schwimmer Albert órásmester.

Nyitva este 9 óráig.

Éjtva este 9 óráig.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház nyugszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget

(hugyosöfolyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség
mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres
foglalkozás megzavarása nélkül.)

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszeresek.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(A Pannónia szállodával szemben.)
Ajáró ház. — Gejárt a téposónát. — Külön városzobák.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszin és Zsolna csokoládé
Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás mellett.
Arany és ezüst ókszeresek, évő-
eszközök, nászajándékok
részletfizetésre is.
Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
— műorás —
Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

A hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 288

Vadászfegyverek
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként és poton áron eladó. Közöttük Toplewer-kuicsu Lancaster 20 forint, Előfokú lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint, Greuer-záru, Bücksflinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsövekekkel 65 forint, Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanitt egy 68mm lönyképezőgép, egy perzsaszőnyeg és egy metorkörökpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radonál. 49082

Parkegyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Magánkutató iroda
Rákóczi-út 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Magánjáró
gőzcseplőkészlet 8 lóerejű, kifogástalan gyári javítással, magyar állami gyártmány, igen előnyös árban és fizetési módozatokkal megvételre ajánlatik Szűcs Odón cég által Batán.

A Falkogen
fűdöbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmúlaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27796

Májusi
friss csemege juhturót szállit 5 kgos bödnökben, 6 koronáért Hegyi téglasajt kilója 1.60 korona. Hegyi juhturógyár, Nagyszabos. (Gömör m.) Helyi képviselők keresetnek. 28508

Zalogcedulákat,
brilliansokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek Brilliansokéért többet fizetek, mint amennyit vettek. SCHILLER IZIDOR, Síp-utca 8. 27133

Asszonyok
vigyázzatok! Tulnag gyermekáldás ellen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve, Több ezer köszönő és hálairat. 1 koronáért (esetleg bélyegeken) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28/B, földszint, ajtó 5.

Ujdonság!!
NAGY LÁSZLÓ
A GYERMEK
ÉRDEKLŐDÉSÉNEK
LÉLEKTANA.
Ára 3 korona.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyes tárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államsvizsgálati államvizsgárat teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium, Budapesti IV. Magyar-utca 3. III. em. 8. (ezelőtt Róssa-utca 44.)

Előkészítő tantolyam
épitő, kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgához. Sikeres biztosítva.
BUDAPEST,
VII. ker. Baross-tér 17. sz.
VAGI JOZSEF
műépítész. Igazgató.

Cseresznyét,
nagysemműket postakosaranként 4 kor. usorkát, kalarabét, tökört zöld vajbabet, tökört, kelkáposztát, gombát, csukorbersőt, spargát, carfiolt és új burgonyát, vegyesen 3 kor. ismét eladóknak külön árajánlat, Szabó Csongrádról.

Vereafonyabefőt
BARTA-féle, 6 kilós postakosarúveg 6.-korona FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesm. 86972

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítései összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Ropogós
cseresznyét és egrest nagysemműket élvezésre és befőzésre postakosaranként 2.40 korért szállítja Szabó Géza Csongrádról.

Valódi rózsafa
fényezett szalon garnitúra Louis XIV. stílyben feltűnő szép masszív broncookkal művészi kivitelben, mely következő tárgyakból áll: 1 kanapé, 2 zsolye, 4 szék 1 szalonzasztal, 1 konszol és tükör, 1 estrusque 1200 koronáért sürgősen eladó. Modern háló, ebédőszalon berendezések és más butorok nagy választékban. Szabó Ferenc és Társa, Budapest, Rákóczi-út 12. 50681

BUTOR
árverésről, finom és egy szorú buter, hálószobák és garson szobák szalon börtölök, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII. Kerécs-utca 43. Király-utca sarokházban.

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok
Részgy. ——— 45.- frt
Vaságy matracszal. 8.50
Gyermekágy ——— 11.50
Sodronyágy-betét 8.50
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048
WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások üzemek feltűnés nélkül megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek írónak ki nyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-út 6. I. 15. Telefon: 108-52. 28587

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII. Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cizorka, 60 fillérért mindennütt kapható 721k

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bórmentve.
FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesm. 25973

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Zalogcedulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 9L szám.
Izabella-utcasarkán

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teríték, csillárok, vas-és rézbutorokban.
GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Szepességi csemegék
BARTA-féle vereafonya befőtét, malna, szamóca-, csipkebogyóbet. gomba- és huskonverveket, pastetomokat eladó a FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesmgye. Kerjen árjegyzékét.

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vissza sikert biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójógból speozialis tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazással Levél-beli érdeklődésekre ki merítően válaszol. Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár. Magyar-u 2

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Fővárlagostással szolgál

Liszt István
Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 3 (Elyg-tér sarkán) butorraktárban.
Több mint 500 képpel ellátott árjegyzék hátkinek 60 fillér ellen franko elküldjük

80 forint. Varrógépek
egy új valódi oskadó Singer varrógép sárszékrony-nyel 5 óvi lóttállással csakia
SINGER A.
műgépészeti Budapest, főúlet Akáfa-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

„Stenográfia“
Országos Gabelberger gyorsíró és gépiróiskola Váczi-körut 33.
Díjtalan géprásoktatás. Havonta új gyorsírás, gépirás és kereskedelmi szaktanfolyam. Kedvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok.
Beiratkozás naponta.
Váczi-körut 33.

15 forintért tisztá gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitellű
öltöny
vagy felöltő
Krausz F. és Tsa
uri szabómester
Budapest, Rákóczi-út 69. Vidékre mintákat mértékvtall utasítással bórmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

Ajtók és ablakok
régí és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácszatok, kerítkezőtövek, keramillapok, Kehlheim lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épitilet-bontós vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72-74 Kék hízlet Sziget-út 8.

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tisztviselőkölesont 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzálogkölesont 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshíttel, Váltókölesont gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele Osztiálysorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek alkalmaztatnak! Kún és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI. Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinót,
czim balmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csakia
Reményi nagy magyar hangszerezőtelep.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-u. 58. szám.

FARAGO J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos-és díszítőmunkákat. 27881
Mintaraktár művészi kivitellű butorokból, franciaia és angol szövetekből.
Költségvetés díjmentes.

Urasági butorokat, szőnyeget, osillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyáratok és üzleteket is) veszek és eladok.
Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körut mellett).
Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stílszerű matt és fényezett mahagoni pilisander vagy masfajta háló, ebédő, uriszoba és szalonbutorokban Réxhálószobák, bórarnitúrák és kárpitoslétkben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és fűgönyökben, modern broncoztillárokban gáz, villamos stb.-hez. 26597

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!
GEREBEN BELA KRISTOF 1922

BUTOROK
háló-, ebédő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, irodai berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bórarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károly
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268
Kerécs-utca sarok.

Telt kebel.
Telt kebel két hónap alatt

Pilules Orientales
kétletű pilulák által, az egyedüli, melyek a mellékhatások, szilárdítják, helyreállítják a női mellnek grációzus teltségét kölcsönznie, anélkül, hogy az egésztestnek ártanak. Ga: antiávia arsenikummentes

Orvosi kiválósgoktól ajánlva. Abszolút díszítő. Egy doboz használattal utasítással franko 4-45 korona előzetes beklidése vagy 6-75 korona utánvétel mellett.
I. R. A. T. E. Gyógyszerház PARIS. Raktárak: Bécs, B. P. Parizsor gyógyszerház. Singer-utca 15 Budapest, Török József gyogytársaság Király-utca 12

A című tessék gyen.
VALÓ
di francia kftől gosszok (óvszer) csakia
F. BERGUERANVILLE
logh r e a s s b p a r i s i gyárosból legelőnyösebben beszereshető
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker. Erzsébet-körut 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bórmentve.

Polgári árkai
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Vidékre minták küldők, nagyobb rendelésnél azonnali éremgyek.
Zeliszka János
angol uri szabóterme
BUDAPEST,
Andrássy-út 56. I. em.
Allandó válszatók a legdivatosabb angol és belföldi szövetekből. —